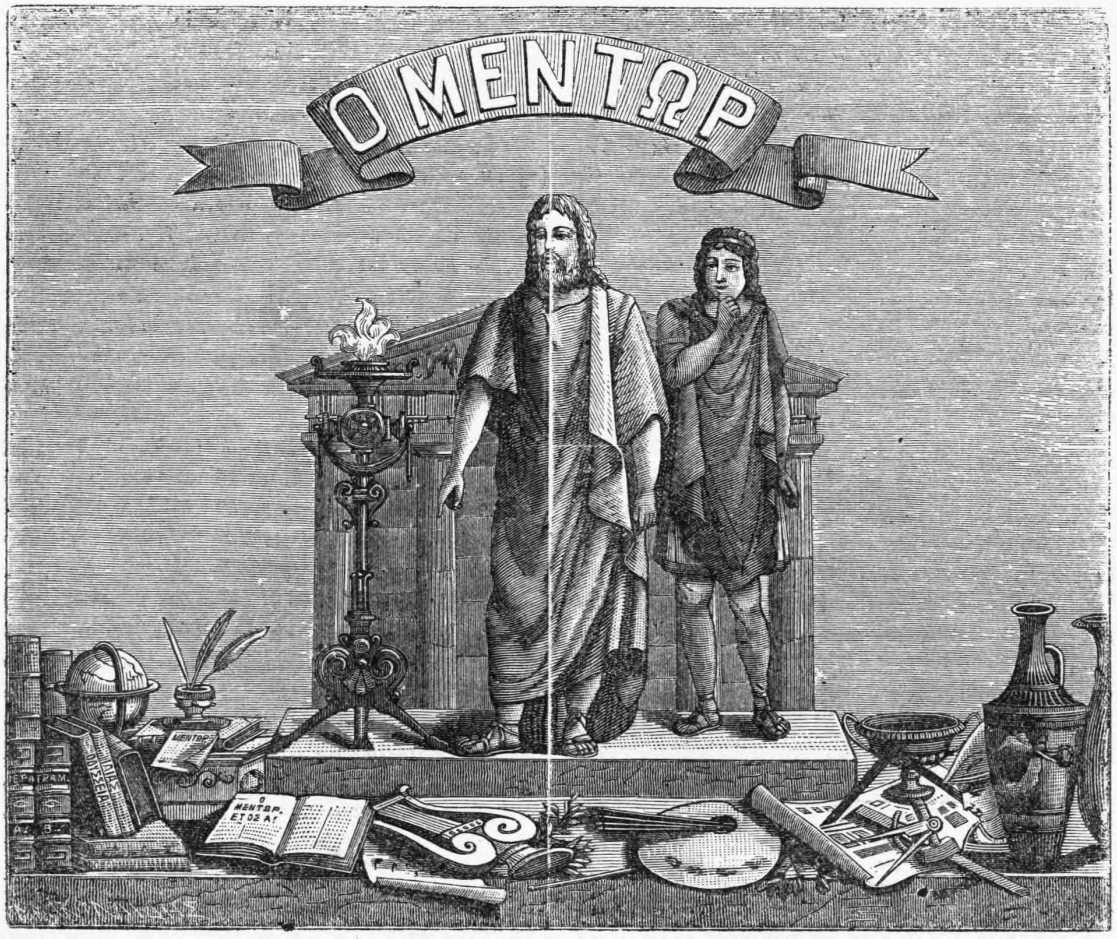

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1871 | ΤΕΥΧΟΣ ΚΔ΄.

ΒΙΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε΄,

Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 331.)

Γ΄. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ.

Κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ 1818 (Δεκεμβρίου 13) παρεπιδήμησαντος τοῦ ἀοιδίμου Κυρίλλου, ἐκλέγεται καὶ προσκαλεῖται ὁ Γρηγόριος ἐκ τοῦ Ἄθωνος εἰς τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν Πατριαρχείαν. Καὶ ἔρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1819 Ἰανουαρίου 19· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διηύθυνε τὴν Πατριαρχείαν ὡς Τοποτηρητὴς ὁ προμνημονευθεὶς ἀοίδιμος Ἰωαννίκιος (ὁ μετὰ δεκαετῆ ποιμαντορίαν τῆς Ἐλασσῶνος εἰς τὴν Φιλιππούπολιν προβιβασθείς). Ἀναλαβὼν δὲ τὰς ἡνίας τῆς Πατριαρχίας ὁ Γρηγόριος, διῴκει πάλιν τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν ἀποσκοπῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκδίδωσι καὶ δευτέραν ἐγκύκλιον περὶ σχολείων διαταγήν, προτρέπων τοὺς πάντας πρός τε τὴν ἄλλην παιδείαν καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς, διότι ἤκουσεν ὅτι ἔν τισι τῆς Ἑλλάδος σχολείοις οἱ μαθηταὶ μᾶλλον ἠρέσκοντο εἰς τὰς καινοφανεῖς διδασκαλίας τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, ἀμελοῦντες τὴν τῆς θείας τῶν Ἑλλήνων γλώσσης ἀκριβῆ καὶ λιπαρὰν ἐκμάθησιν. Ταύτην δὲ τὴν ὀλεθρίαν διὰ τοὺς Ἕλληνας ἀμέλειαν κωλύων ὁ Πατριάρχης, προέτρεφεν ἅπαντας καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς ἔχεσθαι ἀμφιλαφῶς τῆς πατρῴας φωνῆς, καὶ μὴ, χάριν τάχα τῆς φιλοσοφίας, τὴν μητέρα καὶ τροφὸν τῆς φιλοσοφίας περιφρονεῖν. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φιλοσοφίαν φιλοσόφως σπουδάζειν συνεβούλευε, τὰ κάλλιστα καὶ χρήσιμα εἰς τὸν βίον ἐξ ἑκάστης ἐπιστήμης ἐκλέγοντας, καὶ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν ἀπὸ πάσης ξένης καὶ ψυχοβλαβοῦς

δ.δασκαλίας ἀλώβητον διατηροῦντας. Παρώτρυνε δὲ τὸν Πατριάρχην πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγκύκλιον οὐ μόνον ὁ πολὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθινῆς καὶ ὀρθοδόξους Ἕλλησι πρεπούσης παιδείας ζῆλος, ἀλλὰ καί τις ἐπαρίστερος ψευδοφημία παρά τισι τῶν κρατούντων ἔτι ἀπὸ τῆς προλαβούσης καταδρομῆς τῆς ἐν Κυδωνίαις σχολῆς διαδοθεῖσα, ὅτι δῆθεν οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς σχολείοις σπουδάζουσι τὰ Τακτικὰ (εἰς τοῦτο μετεπλάσθη ἡ σπουδὴ τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν ἐπιστημῶν). Καὶ τοιαύτη μὲν καὶ αὕτη ἡ ἐγκύκλιος (α).

Μετέπειτα δὲ τὸ γρήγορον ὅμμα τῆς πατρικῆς ποιμαντορίας τοῦ Πατριάρχου πρὸς ἄλλον ἀπεῖδε φιλάνθρωπον σκοπόν. Τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν κατοικοῦσι καὶ πολλοὶ πτωχοὶ καὶ πένητες, πολλὴν πάσχοντες ἀπορίαν ἔκ τε τῆς βαρείας τῶν ἀναγκαίων τιμῆς καὶ συχνάκις ἐκ τῶν ἐπισυμβαινουσῶν πυρκαϊῶν. Αὐξάνουσι δὲ τοῦτον τὸν ἀριθμὸν καὶ ἄλλοι ξένοι πολλάκις ἐκ τῶν ἕξω μερῶν συρρέοντες εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ ζητοῦντες πόρον ζωῆς. Παραλείπομεν χήρας καὶ ὀρφανὰ, καὶ τοὺς ἐν φυλακαῖς δι' ἐγκλήματα ταλαιπωρουμένους· καὶ γίνεται μὲν συχνάκις βοήθεια εἰς τοὺς ἐν ἀνάγκαις ἔκ τε τῶν εὐπορούντων καὶ τῶν κατὰ συνοικίας Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ Ἐκκλησίαι πτωχαὶ, καὶ οἱ εὐπορούντες μέτριοι. Ταῦτα συνιδὼν ὁ Γρηγόριος παραλαμβάνει συναντιλήπτορα τὸν τότε Μέγαν Διερμηνέα Ἰωάννην τὸν Καλλιμάχην καί τινας ἄλλους τῶν ἐπισήμων, καὶ συνιστᾷ τὸ Κιβώτιον τοῦ Ἐλέους ὀνομασθὲν, εἰς οὗ τινος τὴν σύστασιν κατέβαλον ἱκανὰ κεφάλαια καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Μεγιστᾶνες καὶ μεγαλέμποροι ὁμογενεῖς καὶ αὐταὶ αἱ δύο τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας ἡγεμονίαι· διετάχθη δὲ καὶ τὸ κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα συνεισφέρῃ κατ' ἔτος ὡρισμένην τινα ποσότητα, συναντιλαμβανομένου καὶ τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων. Ἀλλὰ καὶ τῶν νεοχειροτονήτων Ἀρχιερέων ἕκαστος εἰσφέρει τὸ ἀνάλογον εἰς τοῦτο τὸ ἱερὸν ταζοφυλάκιον τῆς ἐλεημοσύνης. Διωρίσθησαν δὲ καὶ ἐπίτροποι ἐπιστατοῦντες εἴς τε τὴν σύνταξιν τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κιβωτίου καὶ τὴν τούτων εἰς τοὺς χρήζοντας διανομήν. Διανέμονται δὲ τὰ ἐλέη καὶ ἄλλοτε τυχούσης περιστάσεως, καὶ μάλιστα δὶς τοῦ ἔτους, ἐγγιζούσης τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα (β).

Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 1820 φήμη τις ὑπόκωφος διέτρεχε, προαγγέλλουσα πόλεμον ἐκ τοῦ βορρᾶ καταβαίνοντα. Καί τινες τῶν οἰκείων προσελθόντες ἔλεγον πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὅτι ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν, ἀρά γε δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος ἡ Πατριαρχεία; Κἀκεῖνος ἀπεκρίθη· ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε, οὐ πρὸ πολλοῦ τοῦ χρόνου πόλεμοι ἦσαν καὶ ὁ Πατριάρχης δὲν ἐκινδύνευσεν. Εἰ δέ τι συμβαίνει εἰς ἐμὲ, γεννηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς εἶπεν ὅτι «Ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν » ποιμήν, φεύγει! Ὁ δὲ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ » τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. »

Ἤδη δὲ τοῦ Ὑψηλάντου εἰσελθόντος εἰς τὴν Μολδαυΐαν (τῇ 10 Φεβρουαρίου 1821), φρονεύονται οἱ ἐν Γαλατσίῳ τυχόντες ἔμποροι Τοῦρκοι καὶ μετά τινας ἡμέρας ἔρχεται ἡ ἀγγελία εἰς τὴν Κωνσταντιτούπολιν. Τότε πλῆθος Ὀθωμανῶν, δισχιλίων καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νέοι καὶ γέροντες καὶ παιδία συρρεύσαντες εἰς τὴν Πύλην, ἐκραύγαζον ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος τῶν ὑπὸ τῶν ἀπίστων (χριστιατῶν) φονευθέντων συγγενῶν αὐτῶν. Καὶ ὁ Βεζύρης ἐξελθὼν μόλις ἔπεισε τὸν ὄχλον νὰ διαλυθῇ, ὑποσχεθεὶς τὴν ἐκδίκησιν.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀρχομένου τοῦ Μαρτίου τῇ Τετράδῃ τῆς Β'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν καταβιβάζεται εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ἀρχικηπουροῦ (Βοσταντζίμπασι) ὁ ἀοίδιμος τῆς Ἐφέσου Μητροπολίτης Διονύσιος ὁ Καλλιάρχης (ὃς τις εἶχεν ἀδελφὸν ἕνα τῶν Ἀρχόντων τῆς Ἡγεμονίας τῆς Μολδαυΐας), καὶ τὴν ἐπαύριον ἀποκεφαλίζονται ὅσοι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐγενῶν εἶχον συγγενεῖς εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν. Κατὰ δὲ τὴν Γ'. Ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν ἀπάγονται εἰς τὴν φυλακὴν ἄλλοι δύο τῶν συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος καὶ ὁ Δέρκων Γρηγόριος. Ἱκετεύει περὶ τῶν τριῶν τούτων Ἱεραρχῶν ὁ Πατριάρχης δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Πύλην μαρτυρόμενος περὶ τῆς αὐτῶν ἀθωότητος. Ἀλλ' ἐν ᾧ περιέμενεν ἀπόκρισιν, μανθάνει ὅτι καὶ ἄλλον Ἀρχιερέα, τὸν Ἁγχιάλου Εὐγένειον, ἕτερον δέσμιον ἐκ τῆς ἐπαρχίας του καὶ ἀπήγαγον εἰς τὴν εἰρημένην εἱρκτήν. Ἔκτοτε ὁ μακάριος, παρατηρῶν τὴν ὁσημέραι αὐξανομένην ὁρμὴν τῆς πολιτικῆς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ὀργῆς, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς παρεπόμενα προῃσθάνθη καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ τέλος. Ἀλλ' ἔμενεν ἀτρόμητος, ἀπεκδεχόμενος εὐχαρίστως τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας βουλῆς.

Περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν τῆς Β'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν προσεκλήθη ὁ Πατριάρχης, ἵνα μεταβῇ εἰς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Πύλης, ὅπου εὗρεν ἐν τῷ προδόμῳ παραμένοντα καὶ τὸν Μέγαν Διερμηνέα, τὸν ἀείμνηστον Κωνσταντῖνον Μουρούζην, προσκεκλημένον ἐπίσης καὶ ἀγνοοῦντα τὴν αἰτίαν τῆς προσκλήσεως. Εἰσελθόντας δὲ μετ' ὀλίγον ἀμφοτέρους εἰς τὸ δωμάτιον ὑπεδέχθη μετὰ τῆς συνήθους φιλοφροσύνης ὁ Ὑπουργός, μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἀπευθύνων λόγον πρὸς τὸν Πατριάρχην εἶπεν, ὅτι «Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα ἐκδοθὲν πρὸ μικροῦ, ὁρίζει ἵνα οἱ ἐν Παλατᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διαμένοντες ἑπτὰ ἀντιπρόσωποι τῆς Σερβίας (α) ὑπάρχωσιν ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν σοῦ (τοῦ Πατριάρχου), παρατηρῆς δὲ καὶ τὰ διαβήματα αὐτῶν». Ὁ δὲ Πατριάρχης μετὰ τῆς συνήθους ἑτοιμότητος ἀπήντησε πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἐκφράζων τὸ ἀδύνατον ἢ δυσχερὲς τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ πράγματος, ὡς κατοικούντων τῶν ἀντιπροσώπων τούτων εἰς οἰκίαν ἀπόκεντρον, ὅπου ηὐλίζοντο διά τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἀκούσας ὁ Ὑπουργός, τῷ εἶπεν ὅτι θέλει τὰς ὑποβάλει εἰς τὸν Σουλτάνον. Καὶ ὁ Πατριάρχης ἀνεχώρησε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθε διαταγὴ περὶ τῶν Σέρβων νὰ μετοικίσωσι καὶ φυλαχθῶσιν ἐντὸς τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου διέμειναν μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ Ἱερομάρτυρος, καὶ μετά τινας ἑβδομάδας ἀπολυθέντες ἀνεχώρησαν.

Ἤδη δὲ διεκοινοῦντο καὶ τὰ τῆς Ἑταιρείας ὑπό τινων προδοτῶν καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ (κατὰ δυστυχίαν Πελοποννησίου) Ἀσημάκη. Καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Πελοποννήσου ἔγραφεν ὑπονοίας τινὰς ὁ τότε πασᾶς τοῦ Μωρέως, διὰ τὰς ὁποίας ἐπροσκάλει τοὺς προκρίτους τῆς Πελοποννήσου καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐπὶ σκοπῷ νὰ τοὺς κρατήσῃ ὡς ἐνέχυρα (τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμε φυλακίσας ὀλίγους τινας προσελθόντας ἐκ τῶν προκρίτων καὶ πέντε ἐκ τῶν Ἀρχιερέων). Μετακαλεῖται λοιπὸν ὁ Πατριάρχης μετὰ τοῦ Μεγάλου Διερμηνέως εἰς τὴν Πύλην, καὶ ἐρωτᾷ αὐτοὺς ὁ Βεζύρης, «ἂν ἐξ ἀκοῆς γνωρίζουσιν εἰς κἀνένα τόπον τῶν ἐξωμεριτῶν συμμορίαν τινὰ ἐπιβουλεύουσαν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν τῶν ὑπηκόων·» (ἀπηύθυνε δὲ τὸν λόγον πρὸς τὸν Πατριάρχην).— Οὐχί. Ὑψηλότατε, ἀπεκρίθησαν ἀμφότεροι· δὲν ἠκούσαμεν, οὐδὲ γνωρίζομεν τοιοῦτο τι.—Καὶ γίνεσθε ἐγγυηταὶ (ἐπανέλαβεν ὁ Βεζύρης ἀφορῶν πρὸς τὸν Πατριάρχην) «περὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας τῶν ὑπηκόων;—Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης (εἶπεν ὁ γηραιὸς) θεώρουμενος παρὰ τῇ Γ. Πύλῃ ὡς ἐθνάρχης, θεωρεῖται πάντως καὶ ὡς ἐγγυητὴς τῆς ἡσυχίας τῶν χριστιανῶν ὑπηκόων, ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἐπιστασίας· ὑπάρχουσι δὲ καὶ οἱ κατὰ τόπον Διοικηταὶ τῆς Γ. Κυβερνήσεως, οἵτινες ἐπαγρυπνοῦσιν εἰς τὴν κοινὴν ἡσυχίαν». Ταῦτα ἐρωτήσας καὶ ἀκούσας ὁ Βεζύρης ἀπέλυσεν αὐτοὺς φιλοφρόνως.

Μετά τινας ἡμέρας ἀναχωρήσαντος ἐξαίφνης τοῦ πρώην Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου τοῦ Χαντζερῆ πανοικὶ ἐκ τοῦ Βαλτᾶ-Λιμανίου (χωρίου τοῦ Βοσπόρου ὅπου κατῴκει), ἐκδίδεται διάταγμα νὰ μετοικήσωσιν ἐντὸς τοῦ Φαναρίου πᾶσαι αἱ ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατοικοῦσαι ἡγεμονικαὶ καὶ ἀρχοντικαὶ οἰκογένειαι. Καὶ αὗται μὲν μετῳκίζοντο· ὁ δὲ ἀκάματος Γρηγόριος, σπουδάζων νὰ οἰκονομήσῃ τὰ ἀνοικονόμητα, συγκροτεῖ συμβούλιον μετὰ τῶν ἐγκρίτων τοῦ γένους, διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τοῦ τί ποιητέον. Ἐνεκρίθη λοιπὸν ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ ἵνα ὑποβάλωσιν ἀναφορὰν εἰς τὴν Πύλην, δι' ἧς πάντες οἱ τοῦ γένους πρόκριτοι νὰ ἐγγυῶνται ὑπὲρ ἀλλήλων περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονῆς αὐτῶν, ὡς πιστοὶ τῆς βασιλείας ὑπήκοοι, καὶ περὶ τῆς συμπράξεως αὐτῶν, ἐφ' ὅσον δυνηθῶσιν, εἰς ἀποκατάστασιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας.

Τὴν ἀλληλέγγυον ἀναφορὰν ταύτην μετὰ τριῶν Ἀρχιερέων συνωδευμένος ὁ Πατριάρχης ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πύλην νὰ δώσῃ εἰς τὸν Βεζύρην (Μαρτίου 10 τῇ Κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως). Μὴ εὑρεθέντος ὅμως ἐκεῖ τοῦ Διερμηνέως (ἔχοντος συνέντευξιν εἰς Ὀρτάκιοϊ μετὰ τοῦ Ἰντερνουντζίου), ἠναγκάσθη ὁ Πατριάρχης νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Κεχαγιᾶν (Τοποτηρητὴν) τοῦ Ὑπουργοῦ Ζανὴπ Ἐφέντην ὀνομαζόμενον καὶ τὰ μάλιστα χριστιανομάχον. Ὁ Μουσουλμάνος οὗτος, ὑποδεχθεὶς κατ' ἀρχὰς φιλοφρόνως τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς, λέγει ἔπειτα ἀποτόμως εἰς αὐτόν· «Πατριάρχα τῶν Ρωμαίων, πῶς σὲ ἐφάνησαν τὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἔθνους σου;» Ὁ Πατριάρχης ἀπεκρίθη ὅτι «μὲ μεγάλην ἀπορίαν καὶ ἄμετρον λύπην ἤκουσα τὰς συμβάσας τοπικὰς ταραχάς, αἵτινες ἀντίκεινται πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ὑπηκόων ὀφειλομένην πίστιν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὴν ἄνωθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην κραταιὰν βασιλείαν· ἀντιβαίνουσι δὲ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐντολὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπου ὁ Θεὸς ἡμῶν μᾶς προστάζει· «Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· τὸν Βασιλέα τιμᾶτε». Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ προσκαλεῖται ὁ Πατριάρχης νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ οἴκημα τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ-Πασᾶ, καὶ εἰσελθὼν μετὰ τῶν Ἀρχιερέων (ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Θεσσαλονίκης) ἔδωκε τὴν ἀναφοράν· ὑπεδέξατο δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως ὁ μέγας Ἀρχισατράπης, καὶ καθίσας τὸν Πατριάρχην ἀνέγνω τὴν ἀναφορὰν καὶ λίαν εὐμενῶς πρὸς αὐτὸν ἀποβλέψας· «Πολὺ καλὰ», εἶπεν. Ἔπειτα μεταξὺ λόγων ἄλλων, ἀδιαφόρων γενομένων, ἀνέφερεν ὅτι ὑπῆρξεν ἄλλοτε Πασᾶς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐνθυμεῖται τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ παρευθὺς ἐρωτᾷ τὸν Πατριάρχην «Ποία ἡ πατρίς σου»; Ὁ δὲ ἀπήντησεν εὐθὺς ὅτι «Ἡ Πελοπόννησος. Δημιτσάνα λέγεται ὁ τόπος μου». Καὶ ὁ Βεζύρης ἀποβλέψας πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης, «Βέβαια, (λέγει) πολὺν καιρὸν ἔχει ὁ γέρων Πατριάρχης, ἀφ' οὗ δὲν εἶδε τὴν πατρίδα του.» «Ναί, Ὑψηλότατε, (ἀπεκρίθη ὁ Θεσσαλονίκης) ἔτι παιδίον ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν». Καὶ ὁ Βεζύρης ὑπεμειδίασεν· ἔπειτα, μικρὸν ἐπισχὼν καὶ σύννους φανείς, λέγει πρὸς τὸν ἀτρόμητον Γρηγόριον· «Πατριάρχα τῶν Ρωμαίων· ἄδεται λόγος ὅτι εἰς τὰς συμβάσας ἐν τῇ Μολδοβλαχίᾳ ταραχὰς εἶχε μέρος καὶ ὁ Κλῆρος», (διότι ἔγεινε γνωστόν, ὅτι τὸν Ὑψηλάντην περιέζωσε τὴν ρομφαίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Μητροπολίτης τῆς Μολδαυΐας). Ὁ δὲ μετὰ φωνῆς ἐντόνου καὶ ἱλαρᾶς, «Ἀλλ' ὅστις, (ἀπεκρίθη) ὅστις, Ὑψηλότατε, τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῶν ἀνθίσταται καὶ σηκόνει ἀνταρσίαν ἐναντίον τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, τοῦτον τὸ θρήσκευμά μας (λέγει) καθαιρεῖ ἀπὸ τὸ Ἐκκησιαστικόν του ἀξίωμα, καὶ ἡ ἐξουσία τὸν τιμωρεῖ, καθὼς καὶ πάντα ἄλλον ἀποστάτην. Ἐλπίζω δέ, Ὑψηλότατε, ὅτι ἡ κραταιὰ Βασιλεία ταχέως καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ θέλει καταπαύσει τὰς

(α) Ἴδε καὶ ταύτην ἐκδεδομένην ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ τοῦ ἔτους 1819. Βλ. καὶ Μαθᾶ Κατάλ. σελ. 279, ὅπου ἐξελέγχεται καὶ ἡ παρά τινων συκοφαντία τοῦ ἀοιδίμου Γρηγορίου, ὡς τάχα μισοσόφου καὶ μισομαθοῦς.

(β) Βλ. Λόγ. Ἑρμῆν 1820 σελ 451.

(α) Μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τούτων ὑπῆρχεν εἷς Ἀρχιερεὺς καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἀβράμιος Πετρόνοβιτς, Πρωθυπουργὸς τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Σερβίας, πολύτιμος ἀνὴρ διά τε τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πολυμάθειαν καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν. Ὑπῆρχε δέ, μεταξὺ τῶν ἄλλων γλωσσῶν, ἐγκρατὴς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τὰ μάλιστα φιλέλλην. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 1861 παροικῶν ἐν τῇ ἐν Τζουμπαλῇ συνοικίᾳ καὶ ἐτάφη ἐνδόξως.

αὐθορμήτους καὶ τοπικὰς ταύτας ταραχάς, καὶ διὰ τῶν ἀνικήτων ὅπλων της καὶ διὰ τῆς συνήθους της πρὸς τοὺς ἁμαρτήσαντας φιλανθρωπίας, ὅταν ἐπιστρέψαντες ὁμολογήσωσι τὸ ἐκ παραφροσύνης ἁμάρτημά των». «Ἰσσαλὰχ» (Θεοῦ βοηθοῦντος), ἀπεκρίθη ὁ Βεζύρης, καὶ μετ' ὀλίγον «καλῶς ἤλθετε» εἶπε πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ οὗτοι ἀνεχώρησαν.

Περὶ δὲ τὰ μέσα τῆς Δ'. Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν ἔρχεται διάταγμα πρὸς τὸν Πατριάρχην νὰ στείλῃ εἰς τὴν Πύλην τρεῖς ἐκ τῶν Ἀρχιερέων, τὸν Θεσσαλονίκης, τὸν Ἀδριανουπόλεως καὶ τὸν Τουρνόβου, διὰ νὰ σταθῶσι μετὰ τῶν ἄλλων καὶ αὐτοὶ ὡς ἐνέχυρα ἀσφαλείας. Καὶ μετεκάλεσεν αὐτοὺς ὁ Πατριάρχης· οἱ δὲ ἦλθον περὶ τὸ γεῦμα· καὶ ἀφ' οὗ συνέφαγε μετ' αὐτῶν, μετά τινας περὶ τῶν παρόντων κακῶν ὀδυνηρὰς συνομιλίας, ἀναστὰς μὲ φωνὴν τεθλιμμένην, «Ἀδελφοί, (λέγει) οὕτως ἠθέλησεν ὁ Κύριος νὰ δείξῃ εἰς ἡμᾶς πολλὰ καὶ σκληρά. Ἄρτον ὀδύνης ἡμᾶς ψωμίζει καὶ ποτίζει οἶνον κατανύξεως. Ἰδοὺ τοῦτο τὸ διάταγμα προσκαλεῖ καὶ τοὺς τρεῖς ὑμᾶς νὰ ὑπάγετε σήμερον κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Πόρταν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν φυλακὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν νὰ ζαθῆτε ὡς ἐνέχυρα. Τί δὲ τὸ ἀποβησόμενον καὶ εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς ἐμέ, Κύριος οἶδεν. Εἰ δὲ καὶ ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον, δὲν θέλω πάντως βραδύνει νὰ σᾶς ἀκολουθήσω κἀγώ». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔκλαυσε πικρῶς· συνεθρήνουν δὲ μετὰ τῶν Ἀρχιερέων καὶ οἱ παρεστηκότες. Καὶ προσελθόντες οἱ Ἀρχιερεῖς ἐποίησαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου τὸν τελευταῖον ἐπὶ γῆς ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν, καὶ κλίναντες τὰς κεφαλὰς ἀπῆλθον εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Κατὰ δὲ τὴν 20 τοῦ Μαρτίου ἡ Πύλη παραδίδει εἰς τὸν Μέγαν Διερμηνέα Διάταγμα περὶ ἀμνηστείας νὰ τὸ ἐξελληνίσῃ, διὰ νὰ ἀναγνωσθῶσιν ἀμφότερα καὶ τὸ πρωτότυπον καὶ ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἐπήκοον πάντων· συγχρόνως δὲ νὰ κοινοποιήσῃ καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχην καθ' ὑψηλὴν διαταγὴν νὰ ἐκδώσῃ ἐξάπαντος ἀφορισμὸν ἐναντίον τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συναποστάντων, συγχωρήσῃ δὲ καὶ τὸν ὅρκον τῶν ἑταιριστῶν καὶ τοὺς ἐπὶ μετανοίᾳ προσερχομένους ἀποδέχηται προθύμως, καὶ τούτων ἀπαγγέλῃ τὰ ὀνόματα, ἵνα τῆς προσηκούσης ἀπολαύωσιν ἀσφαλείας διὰ τὴν εἰλικρινῆ καὶ πιστὴν αὐτῶν ὑπηκοότητα. Διότι (ἔλεγεν ὁ Βεζύρης) ἡ ἐλπὶς τῆς ἐκ τοῦ τοιούτου γράμματος περιμενομένης ἡσυχίας ἀνέβαλε τὸ κατὰ τῶν ὑπηκόων Γραικῶν ἐπικρεμάμενον ξίφος τοῦ Σουλτάνου. Καὶ ὁ μὲν Πατριάρχης, λαβὼν τὴν διαταγὴν ἐκέλευσε νὰ συνταχθῇ τὸ ἀπαιτούμενον γράμμα, ὁ δὲ Μέγας Διερμηνεὺς φέρει τὸ διάταγμα τῆς ἀμνηστείας καταρώμενον μὲν τοὺς περὶ τὸν Ὑψηλάντην ἀποστάτας ἀμνηστευθὲν δὲ τοὺς ἄλλους ἑταιριστάς, ὅσοι πάλιν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν ὑπακοήν.

Καὶ δὴ τῇ 23 Μαρτίου (τῇ Ε'. Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν) συνελθόντων εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἁπάντων τῶν προκρίτων τοῦ γένους, καὶ Ἡγεμόνων, καὶ τῶν δύω Διερμηνέων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καὶ τῶν Ἀρχιερέων, συμπαρόντος καὶ τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Πολυκάρπου, πρῶτον μὲν ἀναγινώσκεται τὸ Διάταγμα ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος Τουρκιστί, εἶτα δὲ καὶ Ἑλληνιστὶ ὑπ' Ἀρχιερέως, ἱσταμένου παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Πατριάρχου. Μετὰ ταῦτα ἀναγινώσκεται τὸ διαταχθὲν ἀφοριστικόν. ἀφ' οὗ τοῦτο πρότερον ἐνώπιον πάντων ὑπεγράφη παρὰ τῶν δύω Πατριαρχῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης· καὶ ταῦτα ὑπέμεινεν ὁ Πατριάρχης πρὸς σωτηρίαν τῶν πολυπαθῶν ὑπηκόων, οἵτινες ἐκινδύνευον τωόντι νὰ πέσωσιν ἐν στόματι μαχαίρας. Ἦσαν δὲ παρόντες καὶ Τοῦρκοι Κρητικοί, γνωρίζοντες τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ παρατηρήσωσιν, ἂν καὶ τ' ἄλλα τὰ παραγγελθέντα ἐγράφησαν ἀκριβῶς κατὰ τὴν διαταγήν. Τότε διετάχθησαν καὶ τρεῖς Ἀρχιερεῖς ν' ἀπέλθωσι μετὰ ταταρέων εἰς τὰ ὕποπτα μέρη τοῦ κράτους, δύο μὲν εἰς τὰς νήσους, ὁ δὲ τρίτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ κηρύξωσιν εἰρήνην καὶ ἀναγνώσωσι τότε διάταγμα τῆς ἀμνηστείας καὶ τὸ προειρημένον γράμμα καὶ ἐγκύκλιον συνοδικὴν ἐπιστολήν, νουθετοῦσαν τοὺς λαοὺς τὰ πρὸς εἰρήνην.

Περὶ δὲ τὸ ἑσπέρας τοῦ σαββάτου τοῦ Λαζάρου (μαρτ. 31) ἔρχεται εἰς τὴν Πύλην ἡ ἀγγελία τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Πελοποννήσου· ἐπειδὴ δὲ ὑπώπτευεν ἡ Πύλη ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπῆρχε πλῆθος Ἑταιριστῶν, προπαρεσκευασμένων πρὸς ἐπανάστασιν, προετοιμάσασα τὸν ἐλλιμενίζοντα στόλον καὶ στρατὸν γενιτσάρων ἑτοίμων πρὸς σφαγὴν τῶν χριστιανῶν, ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἀφορμὴν πρὸς ἔκκρηξιν τῆς μελετωμένης ἐγχειρίσεως τῶν Ἑταιριστῶν. Καὶ δὴ περὶ ὄρθρον βαθὺν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων (ἀπριλίου ά.) ἐξελθόντες ἐκ τῶν σχολείων (μεδρεσέδων) σωροὶ τροφίμων σπουδαστῶν (σοφτάδων, ὡς οἰκοθεν κινηθέντων διὰ πολλὴν εὐλάβειαν) συρρέουσι μετ' ἀλαλαγμῶν εἰς τὴν τότε μικρὰν ἐκκλησίαν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ πυρπολήσαντες καὶ κατασκάψαντες αὐτὴν, ἐπανῆλθον εἰς τὰ οἰκεῖα. Ὁ δὲ Πατριάρχης κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν διένεμε κατὰ τὸ σύνηθες τὰ βαΐα εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καί τις ἐλθὼν ἀνήγγειλεν αὐτῷ κρυφίως πρὸς τὸ οὖς τὸ συμβεβηκός. Αὐτὸς δὲ σιωπήσας, διένεμε πάλιν ἀταράχως τὰ Βαΐα.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἀναβὰς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον μετὰ τῶν παρευρεθέντων Ἀρχιερέων κοινοποιεῖ πρὸς αὐτοὺς τὸ συμβὰν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι ἐξεστηκότες ἐπηρώτων, τί σημαίνει τοῦτο; «Ἀρχαὶ ὠδίνων καὶ ταῦτα (λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Γρηγόριος) καὶ ἴσως «ἥκει τὸ τέλος».

Μετ' οὐ πολὺ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν διαταγὴ νὰ στείλῃ εἰς τὴν Πύλην τὸν κατάλογον τῶν ἐν τῷ Φαναρίῳ κατοικούντων Γραικικῶν οἰκογενειῶν, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν ἀρχοντικῶν, ἀκριβῶς περιέχοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα ἑκάστου.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ.

Ὁ Γεώργιος Νόελ Γόρδων Βυρών, περίφημος ποιητής, ἐγεννήθη ἐν Δουβρῇ (Doubres), πόλει τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Καντίας ἐπὶ τοῦ Καλεσίου πορθμοῦ, τὴν 22 Ἰανουαρίου 1788 καὶ εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Λόρδος Βύρων. Μόλις τριετὴς ἀπώλεσε τὸν πατέρα του. Ἑπταετὴς δὲ γενόμενος εἰσήχθη εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Ἀβερδήνης, πόλεως τῆς Σκωτίας, διὸ καὶ λέγεται ὅτι, ὅτε ὁ πρὸς πατρὸς θεῖος αὐτοῦ Γουλιέλμος Βυρὼν ἀπέθανεν ἄνευ γόνου τὴν 19 Μαΐου 1798, ὁ νέος κληρονόμος τοῦ τίτλου καὶ τῶν κτίσεων αὐτοῦ Γεώργιος Ν. Γ. Βυρών, δεκαετὴς τὴν ἡλικίαν, περιεπλανᾶτο ὡς ὀρεινὸς παῖς ἐν Σκωτίᾳ. Τὸ ἑπόμενον ὅμως φθινόπωρον ἡ μήτηρ ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς τὸν παῖδα ὅπως λάβωσι κατοχὴν τῆς κληρονομίας, τῆς ὁποίας μέρος ἀπετέλει καὶ τὸ μέγαρον Νιουστέδ, ὅπερ τῷ 1818 ἐπωλήθη 100,000 λίρ. Τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἔκαμε πρῶτον ἐν Λονδίνῳ καὶ ἀκολούθως ἐν Κανταβριγίᾳ. Εἰκοσαετὴς δ' ὢν ἤρχισε νὰ συγγράφῃ τὰ περίφημα αὐτοῦ ποιήματα, τῶν ὁποίων ὡς ἀριστούργημα καὶ κορωνὶς κοινῶς ὁμολογεῖται τὸ ἀθάνατόν του ποίημα, τὸ ἐπιγραφόμενον «Childe Harolds Pilgrimage» «Περιήγησις τοῦ Σχιλδ 'Αρόλδου,» ἀπομίμησις τοῦ ὁποίου ἐν μέρει λέγεται ὅτι εἶνε ὁ τοῦ Σούτσου «Περιπλανώμενος.» Τῷ 1815 (2 Ἰανουαρίου) εἶχε νυμφευθῇ καὶ τὴν 25 Ἀπριλίου 1816 ἐν ἡλικίᾳ 28 ἐτῶν ἀπεχαιρέτισε διὰ παντὸς τὴν πατρίδα του. Ἀφοῦ δὲ περιῆλθε σχεδὸν ἁπάσας τὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος ἀποκατεστάθη ἐπὶ τέλους ἐν αὐτῇ τῷ 1823. Συνετέλεσε τὰ μέγιστα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔζησεν ὅπως ἴδῃ τὴν ἔκβασιν τῶν μεγάλων ὑπὲρ αὐτῶν θυσιῶν του, ἀποθανὼν ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1824.

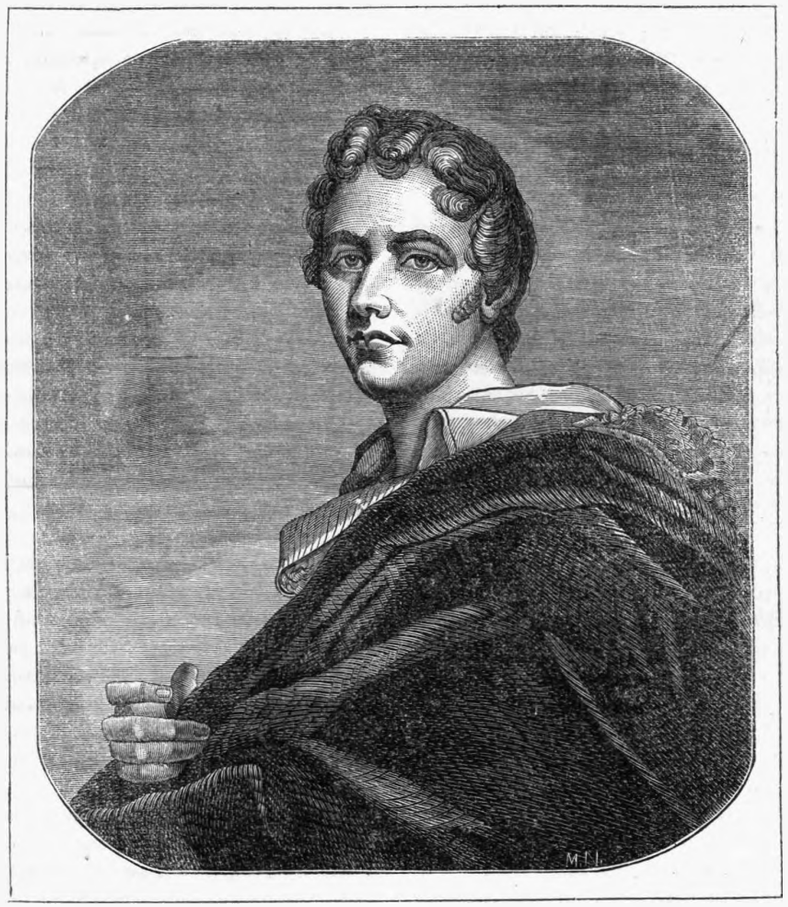

Ὁ θέλων νὰ λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς ἀξιολογότητος τοῦ εἰς ἄκρον φιλέλληνος τούτου ἀνδρὸς ἂς ἀναγνώσῃ τὸ εἰς αὐτὸν Ἐπικήδειον ποίημα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ ἔτους 1865. ποιηθὲν ὑπὸ Φιλίππου Ἰωάνου.

Περὶ τῶν περιηγήσεων τοῦ ἀνδρὸς ἰδοὺ τί ἀναγινώσκομεν ἔν τινι περιοδικῷ.

Εἰκοσαετὴς ἤρχισε τὰς περιοδείας του. καὶ πρῶτον μετέβη ἐκ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Λισβόνην καὶ ἐκεῖθεν, διὰ τῶν Νοτίων ἐπαρχιῶν τῆς Ἱσπανίας, κατέβη εἰς τὰ Γάδειρα, καὶ ἐκεῖθεν πλεύσας ἔφθασεν εἰς τὴν Μελίτην. Κατὰ δὲ τὸν Νοέμβριον τούτου τοῦ ἔτους ἐκ Μελίτης ἔπλευσεν εἰς Πρέβεζαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐλθὼν εἰς Ἰωάννινα εὗρε τὸν Ἀλῆ Πασᾶν διατρίβοντα εἰς τὴν Ἰλλυρίαν μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ καὶ πολεμοῦντα τὸν Ἰβραὴμ Πασσᾶν εἰς τὸ Βεράτιον· ἀλλ' ὁ Βεζύρης οὗτος Ἀλῆ Πασᾶς μαθὼν τὴν ἔλευσιν τοῦ Βύρωνος ἐξέδωκε διαταγὴν εἰς Ἰωάννινα, ἵνα ὁ Βύρων τύχῃ ἀναπαύσεως καὶ χωρὶς τινὸς δαπάνης περιοδεύσῃ ὅπου βούλεται. Περιοδεύσας λοιπὸν πόλεις τινὰς τῆς Ἠπείρου, καὶ φιλοφρονούμενος ὑπὸ τοῦ Πασσᾶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν

Πρέβεζαν καὶ ἐκεῖθεν ἐπέβη εἰς πλοῖον διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς Πάτρας τῆς Πελοποννήσου· ἀλλὰ παρ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ναυαγήσῃ διὰ τὴν ἀνικανότητα τῶν ξένων ναυτῶν, εἰς συμβᾶσαν τινὰ τότε τρικυμίαν. Κινδυνεύσας ὅμως μεγάλως, ἐσώθη τέλος εἰς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Σουλίου, ὅπου καὶ ἐφιλοφρονήθη παρά τινος Σουλιώτου ὁπλαρχηγοῦ, παρ' οὗτινος ἤκουσε, ζητῶν νὰ ἀνταμείψῃ αὐτὸν διὰ τὴν φιλοφροσύνην του, θ έ λ ω ν ὰ μ ὲ ἀ γ α π ᾷ ς κ α ὶ ὄχ ι ν ὰ μ ὲ π λ η ρ ώ σ ῃ ς. Περιοδεύσας δέ τινας ἐπαρχίας τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἔφθασε τέλος καὶ εἰς Σμύρνην, καὶ ἐντεῦθεν μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διατρίψας ὀλίγον καιρὸν ἔπλευσε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅλον δὲ τὸ ἔαρ διατρέξας τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, δύο χρόνους περιοδεύσας ἱκανὸν μέρος τῆς Ἑλλάδος, Ἠπείρου καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν.

Ὅταν δέ, μεταβαίνων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ Σμύρνην ἐπὶ τοῦ δικρότου ἡ Σ α λ σ έ τ α, διέβαινε τὰ στενὰ τοῦ Δαρδάνου, ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀνέμου ἔμεινε τὸ πλοῖον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἀγγύρας. Ἐνθυμηθεὶς δὲ τότε τὸν Λέανδρον καὶ τὴν Ἡρώ, ἀπεφάσισεν ἵνα μιμηθῇ αὐτὸν καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ Ἐκεγχὲδ κολυμβῶν ἐκ τοῦ Αἰγιαλοῦ τῆς Ἀσίας μετέβαινεν εἰς τὸν τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ τὸ ρεῦμα τῆς θαλάσσης σφοδρὸν ὂν εἰς ταύτην τὴν διάβασιν, ἔφερεν αὐτοὺς μετὰ μεγάλου ἀγῶνος ὥραν μίαν κάτωθεν τοῦ μέρους, ὅπου ἐπεθύμουν ἵνα φθάσωσι. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν γῆν, ὁ μὲν Βυρὼν ἀπηυδισμένος ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ εἰς τὴν ξηράν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐμβάντες εἰς τὸ πλοιάριον τὸ συνακολουθοῦν αὐτοὺς πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνου, μετέβησαν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ Βυρὼν ἐφιλοξενήθη εἰς τὸν οἶκον ἁλιέως τινος Ὠθωμανοῦ, ὅστις καί τοι μὴ γιγνώσκων ὅτι καταλύει εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Βυρὼν προσηνέχθη καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ φιλανθρώπως εἰς αὐτὸν πέντε ἡμέρας διατρίψαντα. Ἀναχωροῦντος δέ, ὁ ἁλιεὺς ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν καὶ ἄρτον καὶ τυρὸν καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ὀλίγα τινὰ χρήματα. Ὁ Βυρὼν τὰ ἐδέχθη ἱλαρῶς καὶ μὴ ἔχων τι ἵνα χαρίσῃ εἰς αὐτὸν ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἔπλευσε πάλιν εἰς τὴν Ἄβυδον, ἀλλ' εὐθὺς διὰ τοῦ ὑπηρέτου αὐτοῦ ἀντήμειψε τὸν ξενοδόχον αὐτοῦ Ὠθωμανόν, προσφέρων ὡραῖα ὑφάσματα, τουφέκιον, δύο πιστόλια καὶ ἱκανὴν ποσότητα μεταξης. Ὁ Ὠθωμανὸς θαυμάσας τὴν τοῦ ἀνδρὸς εὐγνωμοσύνην, καὶ φιλοτιμούμενος ἵνα προσφέρῃ εἰς αὐτὸν τὰς εὐχαριστηρίους φωνάς, ἐμβὰς εἰς τὸ πλοιάριον αὐτοῦ ἔπλεε πρὸς τὴν Ἄβυδον· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, διότι ὑπό τινος τρικυμίας ἀπεπνίγη· ὁ Βυρὼν μαθὼν τοῦτο ἐλυπήθη καιρίως, καὶ ἀπέστειλε πεντήκοντα δίστηλα εἰς τὴν χήραν γυναῖκα αὐτοῦ. Ὅλα δὲ ταῦτα συνέβησαν διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ φιλοτιμίαν ἵνα μιμηθῇ τὸν Λέανδρον.

Ἡ φιλανθρωπία τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἡ πρὸς τοὺς Ἕλληνας κλίσις ἐγένετο γνωστὴ ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων. Διατρίβοντος κατὰ τὸ 1823 εἰς τὰ Μεταξωτὰ τῆς Κεφαλληνίας, ἔπεσε χρημνὸς καὶ ἔθαψε πολλοὺς τῶν εὑρεθέντων. Συνδραμόντες δὲ οἱ κάτοικοι καὶ σκάπτοντες ἔσωσαν ὀλίγους τινάς· ἀλλὰ περισσότερον δὲν ἠθέλησαν ἵνα προχωρήσωσιν. Ὁ Βυρὼν δραμὼν καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν του καὶ διὰ χρημάτων κατέπεισεν αὐτούς, οἵτινες σκάπτοντες ἔσωσαν καὶ ὅσους ἄλλους ἡ τοῦ χρημνοῦ πτῶσις ἔθαψε μέν, δὲν ἐθανάτωσεν ὅμως· τοιαῦτα ἔπραξε φ.λάνθρωπα καὶ εἰς Μιτυλήνην ἔργα πρὸς τοὺς Ἕλληνας, διότι διατρίβων ἐκεῖ ἐπροίκισεν ὀκτὼ νεάνιδας Ἑλληνίδας καὶ παρήδρευε καὶ εἰς τοὺς γάμους αὐτῶν· εἰς ἄλλους δὲ ἔδιδε χρήματα πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων, καὶ μάλιστα εἰς πτωχὸν Ἕλληνα Μιτυληναῖον ἀγοράσας πλοιάριον ἔδωκεν ἵνα δύναται νὰ κερδίζῃ τὰ χρειώδη πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ· εἰς δὲ τὰς γυναῖκας ἐπρόσφερε βαμβάκια καὶ μετάξην, καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας βίβλους ἑλληνικάς, προτρέπων εἰς τὴν παιδείαν καὶ μάθησιν τῶν γραμμάτων.

Ἐκ Κεφαλληνίας ἀπελθόντες κατὰ τὸ 1823, ἤτοι τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἰς τὴν Ἑλλάδα, φίλοι τινὲς αὐτοῦ διὰ νὰ παρατηρήσωσι τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ἔγραψαν εἰς αὐτὸν ὅτι στερεῖται χρημάτων. Ὁ Βυρὼν ἅμα ἀκούσας τοῦτο, προθύμως ἔσπευσε ἵνα βοηθήσῃ τὴν τόσον πεφιλημένην παρ' αὐτοῦ γῆν, προσενεγκὼν τετρακοσίας χιλιάδας γρ. πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον.

Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ λιτότης τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ὢν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ταγματαρχῶν διέταξεν εἰς τὸν φρουτιστὴν αὐτοῦ ἵνα ἑτοιμάζῃ καθ' ἑκάστην γεῦμα μὲν ποτήριον τέϊ ἄνευ τινὸς πνεύματος, δεῖπνον δὲ λιτότατον, ἄρτον μὲν μὴ ὑπερβαίνοντα τὴν μίαν καὶ ἡμισείαν λίτραν, ἐκτιμώμενον 15 ὀβολούς, ἰχθύας δὲ τῆς αὐτῆς τιμῆς, ἐλαίας, καὶ ποτήριον οἴνου, τὰ πάντα ἡμισείας δραχμῆς, καὶ τοῦτο ἦν τὸ σύνηθες δεῖπνον του.

Ἡ αἰτία δὲ τοῦ θανάτου τούτου τοῦ εἰλικρινοῦς φίλου τῆς Ἑλλάδος συνέβη οὕτως· ἐπειδὴ ἐσυνειθίζε πάντοτε ἵνα ἱππεύῃ, εἰς τὰς ἐννέα Ἀπριλίου ἱππεύσαντος, ἀπὸ βροχὴν ραγδαίαν ἀνανεώθη εἰς αὐτὸν ἡ τῆς καταρροῆς ἀσθένεια, ἥτις καὶ πρὶν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεώς του ἐβασάνισεν ἱκανῶς αὐτόν, καὶ ἥτις ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ προεχώρει εἰς τὸ χεῖρον καταντήσασα στηθική· τὴν δὲ 19 Ἀπριλίου 1824 ἐπέφερε καὶ τὸν θάνατον εἰς αὐτὸν ἐκφωνήσαντα π ρ έ π ε ι π ρ έ π ε ι ἵ ν α κ ο ι μ η θ ῶ.

Ἡ φωνὴ αὕτη ἡ τόσον θλιβερὰ διὰ τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ γῆν ἀντηχήσασα γοερῶς προεξένησε γενικὴν λύπην εἰς ἅπαντας, καὶ ὁ Μαυροκορδάτος διὰ διαταγῆς διώρισεν ἵνα παύσῃ ἡ χαρὰ τοῦ Πάσχα καὶ θρηνήσῃ αὐτὸν ὅλος ὁ λαός. Τὸ πένθος τοῦτο ἐφαίνετο πανταχοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὰ ὑπουργεῖα, καὶ εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἐσημαίνετο κάθε λεπτὸν τῆς ὥρας διὰ κανονοβολισμοῦ. Τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἐταριχεύθη καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ συνοδευόμενος ὁ νεκρὸς ὑπὸ τοῦ λόχου αὐτοῦ πενθούντος διὰ τὴν στέρησιν τοιούτου στρατηγοῦ, ὑπὸ τῶν ἐπιλοίπων στρατιωτῶν θρηνούντων τὸν θάνατον τοιούτου φίλου τῆς περὶ ἧς ἠγωνίζοντο, καὶ φερόμενος ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἐδέχθη τὰς θρησκευτικὰς νεκρωσίμους τελετὰς τεθεὶς ἐπὶ τῶν τάφων τῶν νέων Ἡρώων Μάρκου Βότζαρη καὶ Νορμάνου.

Ὁ Βύρων νομίζεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὁ Ὅμηρος τῶν τελευταίων αἰώνων· ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ποιητῶν τῶν γαιῶν τούτων δὲν περιγράφει οὕτω λεπτομερῶς τὰς ἰδέας καὶ τὰς συνηθείας τοῦ αἰῶνος καθ' ὃν ἤκμασεν, ἀλλὰ πάντοτε κοινῶς ὅλοι μιμοῦνται τοὺς παλαιοὺς καὶ δουλεύουσι τρόπον τινὰ αὐτούς· ἀλλ' ἡ πολυμάθεια τοῦ νέου τούτου ποιητοῦ καταντᾷ ὡς πρωτότυπον τῆς ποιήσεως· ἐπειδὴ κανὲν ἴχνος ποιητοῦ εἰς αὐτὸν δὲν φαίνεται, ὅθεν πολλάκις καταντᾷ Ἱστορικός. Οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὁμιλοῦντες θεωροῦσι τὸν Βύρωνα ὡς πρωτότυπον, καὶ ἡ φήμη αὐτοῦ οὐ μόνον περιστρέφεται εἰς τὸν ὁρίζοντα τῶν σπουδαίων καὶ πεπαιδευμένων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν λαόν. Τὸ ποίημα αὐτοῦ ἐπιγραφόμενον Ν τ ὸ ν Ἰ ο υ ά ν, ὁ Κ ύ ρ ι ο ς Ἰ ω ά ν ν η ς περιπλανώμενος περιγράφει τὰ Ἔθνη καὶ τὴν Ἱστορίαν αὐτῶν· καὶ ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα καυχᾶται ὡς ἀριστούργημα εἰς τὴν ᾠδὴν τὴν ἐπιγραφομένην Α ἱ Ν ῆ σ ο ι τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς. Ἡ ᾠδὴ αὕτη ἐκστηθιζομένη γενικῶς ὑφ' ἁπάντων διήγειρε τὸ φιλότιμον τῶν Ἄγγλων ὡς καὶ τινων ξένων πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐξύπνησε τὸν φιλελληνισμόν.

Τὴν 16 Ἰουλίου 1624 τὰ λείψανα τοῦ Βύρωνος τεθέντα ἐν πίθῳ (βχρελίῳ) ἐπέμφθησαν πρὸς τοὺς ἐν Λονδίνῳ συγγενεῖς του, οἵτινες ἀποδώσαντες εἰς αὐτὰ τὰς τελευταίας τιμὰς ἐπώλησαν τὸν πίθον πρὸς τὸν Ἄγγλον πιθοποιὸν Δαβεύον· οὗτος δὲ ἐξέθεσεν αὐτὸν δημοσίᾳ φέροντα τὴν ἐφεξῆς ἐπιγραφήν: « Πίθος τοῦ λόρδου Βύρωνος. » Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη διεγείρασα τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ ἐφείλκυσε πολλοὺς θεατάς, ὡσανεὶ ἐπρόκειτο περὶ ἀντικειμένου καινοφανοῦς καὶ ἀγνώστου. Ἐκ δὲ τῶν συρρευσάντων πολλοὶ ἠγόρασαν τεμάχια ἐκ τοῦ πίθου, διὰ νὰ κατασκευάσωσιν ὁ μὲν ταμβακοθήκην, ὁ δὲ κοχλιάριον, ὁ δὲ βακτηρίαν καὶ ἄλλος ἄλλο· ὥστε ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ὁ πίθος κατακερματισθεὶς ἐπωλήθη εἰς ὑπέρογκον τιμήν, ὠφεληθέντος οὐκ ὀλίγον τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἰδοὺ πῶς τιμᾶται ἡ μνήμη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν παρὰ τοῖς ἐξευγενισμένοις ἔθνεσιν.

Τὰ λείψανα τοῦ Βύρωνος κατετέθησαν πλησίον τῶν λειψάνων τῆς μητρός του ἐν τῷ τῆς οἰκογενείας κοιμητηρίῳ τῆς ἐκκλησίας τοῦ μικροῦ χωρίου Χάκναλ ὀλίγον μακρὰν τοῦ Νιουστεὸ, ἔνθα εἶχε διατρίψει ἱκανὰ ἔτη τῆς ἡλικίας του καὶ ἔνθα εἶχε γράψει τινὰ τῶν ὑποδεστέρων αὐτοῦ ποιημάτων.

Μνημεῖον τῆς διαιτήσεως τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὴν παιδικήν του ἡλικίαν ἐν Νιουστεὸ, σώζεται εἰσέτι θαλερὰ καὶ ἀκμαία ἡ δρῦς, ἣν εἶχε φυτεύσει πλησίον τῆς οἰκίας εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκεῖ ἔλευσίν του. Καὶ τὸ ὄνομα δὲ αὐτοῦ εἶνε γεγραμμένον ἐπί τινος πηγῆς, ἥτις ἀναβρύει πλησίον πυκνοφύλλων σμιλάκων (εἶδ. δένδρου).

Τὰ δωμάτια, τὰ ὁποῖα ὁ ποιητὴς κατῴκει καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ἔπιπλα, τὰ ὁποῖα μετεχειρίζετο, σώζονται ὅπως κατέλιπεν αὐτά, ἁπλᾶ καὶ σκυθρωπὰ καὶ μᾶλλον ἐπισύροντα τὸ σέβας τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν ἔπαυλιν ἐκείνην ἢ αἱ νέαι καὶ μεγαλοπρεπεῖς στοαὶ αὐτῆς καθ' ὅλην τὴν νεωτέραν αὐτῶν λαμπρότητα.

Ἡ ὡσεὶ ζῶσα εἰκὼν τοῦ εὐγενοῦς ποιητοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, περιφήμου Ἰρλανδοῦ ζωγράφου, ζωγραφηθεῖσα κοσμεῖ τὴν αἴθουσαν καί τινα ἄλλα πράγματα εἰς αὐτὸν ἀνήκοντα, ὡς ἡ μικρὰ ὀρειχάλκινος λυχνία τοῦ γραφείου αὐτοῦ καὶ τὸ περιλαίμιον τοῦ Βώτσουεν, τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ κυνός, διατηροῦνται σῶα.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΕΔΛ. ΛΥΚΕΙΟΥ.

Τῇ 11 τοῦ ἀπελθόντος μηνὸς Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 4ῃ μ.μ., παρόντων τῆς Α. Θεοφιλίας τοῦ Ἁγίου Μυρέων Κ. Κυρίλλου, τῆς Α. Ἐκλαμπρότητος τοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Σακοπούλου μετὰ τῆς εὐγενεστάτης Κυρίας αὐτοῦ, τοῦ Γυμνασιάρχου τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς κ. Κ. Ξανθοπούλου ἐπίσης, τῶν ἀξιοτίμων γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν καὶ ἄλλων φιλομούσων κυρίων καὶ κυριῶν, ἤρξατο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἑλλ. Λυκείου παιανιζούσης τῆς μουσικῆς. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπηγγέλθησαν παρά τινων μαθητῶν διάφορα ποιήματα, μετὰ δὲ ταῦτα ὡμίλησεν ὁ Γαλλοδιδάσκαλος τοῦ ἐκπαιδευτηρίου κύριος L. Cavé λόγον κατάλληλον πρὸς τὴν περίστασιν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀγορεύσεως παρεστάθησαν παρὰ τῶν μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων κλάσεων τὸ δρᾶμα α ό Κ ά μ ι λ λ ο ς« ἤτοι ἡ μ ε γ α λ ο ψ υ χ ί α καὶ ἡ κωμῳδία α ό πεινασμένος ποιητής.» Μετὰ δὲ τὰς παραστάσεις ἐγένετο ἡ διανομὴ τῶν βραβείων καὶ τῶν ἐνδεικτικῶν παρὰ τῆς Διευθύνσεως, προαγηθεισῶν τῶν ἑπομένων δύο προσλαλιῶν.

Ι

Σ ε β α σ τ ὴ ὁ μ ή γ υ ρ ι ς!

Δίαν εὐγνώμονες ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἧς ἠξιώθημεν νὰ ἴδωμεν ἑαυτοὺς κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Λυκείου ἡμῶν περιστοιχουμένους ὑπὸ τοσούτων εὐγενῶν καὶ φιλομούσων κυρίων καὶ κυριῶν, εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν ἄκραν ὑπομονὴν καὶ συγκατάβασιν, ἣν ἐδείξατε πρὸς τὰ ψελλίσματα τῶν μαθητῶν ἡμῶν. Μετὰ τοσαύτας Μουσῶν ἑορτάς, μετὰ τηλικαύτας πνευματικὰς πολλῶν ἄλλων ἐκπαιδευτηρίων πανδαισίας ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς ὅπως συνεισενέγκωμεν τὸ ἀνάλογον μέρος, φοβούμενοι μὴ ἐλλείψαντες δικαίως κατακριθῶμεν. Πέρυσιν, ἂν ἐνθυμῆσθε, κύριοι, οἱ ἀπολυόμενοι μαθηταὶ ἡμῶν ἐκτὸς τοῦ ἑλλην. δράματος εἶχον παρασκευάσει καὶ Γαλλικὴν κωμῳδίαν· ἐφέτος ὅμως διὰ τὸ εὐάριθμον τῆς ἀνωτέρας τάξεως δὲν ἐδυνήθημεν ἢ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ ἑλλ. δρᾶμα ὁ Κ ά μ ι λ λ ο ς ἤτοι ἡ Μ ε γ α λ ο ψ υ χ ί α, εἰς ἕνα διάλογον γαλλικὸν μεταξὺ πατρὸς καὶ δύο υἱῶν, ἄλλα τινὰ γαλλικὰ τεμάχια, καὶ εἰς Ἑλληνικὴν μονόπρακτον κωμῳδίαν ὁ Π ε ι ν α σ μ έ ν ο ς π ο ι η τ ή ς. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ Κάμιλλος; Τὸ

ἔνδοξον τοῦτο τῆς Ρώμης τέκνον ἀκμάσαν τὸν 4ον αἰῶνα π. Χ. διεκρίθη ἐπὶ πολλαῖς ἀρεταῖς, ἐπ' ἀκραιφνεῖ πατριωτισμῷ καὶ ἐπὶ μεγαλοψυχίᾳ. Κατὰ τὸν ἡμέτερον Πλούταρχον πεντάκις ἐπὶ ζωῆς ἐξελέχθη δικτάτωρ, ἑξάκις χιλίαρχος, τετράκις ἐθριάμβευσε καὶ δεύτερος κτίστης τῆς Ρώμης ἀνεγράφη ὅτε, καταστραφείσης τῆς Ρώμης ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων Γαλατῶν καὶ τῶν Ρωμαϊκῶν πραγμάτων ἐλθόντων ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, αὐτὸς καίτοι ἐξόριστος κατώρθωσεν οὐχὶ μόνον ν' ἀποκρούσῃ καὶ ἀποδιώξῃ τοὺς εἰσβαλόντας βαρβάρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ρωμαίους δυσανασχετοῦντας ἐπὶ τῇ παντελεῖ ἐρημώσει τῆς πόλεως καὶ προκρίνοντας μᾶλλον νὰ μετοικήσωσιν εἰς τοὺς Οὐηΐτους, πόλιν (κατὰ τὸν Πλούταρχον) κατεσκευασμένην καὶ διαμένουσαν, ὁ Κάμιλλος κατέπεισεν αὐτοὺς νὰ μείνωσιν ἐν Ρώμῃ, ἐπιδεικνύων αὐτοῖς τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς τάφους τῶν πατέρων, τοὺς ὁποίους αἰσχρῶς ἔμελλον νὰ καταλίπωσιν. 'Η δὲ ὑπόθεσις τοῦ παρόντος ἠθικωτάτου δράματος εἶνε, ὡς γνωστόν, ἱστορική, ἔχουσα ὧδε: "Οτε ὁ Κάμιλλος, ἀρχηγὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ, ἐπολιόρκει τὴν ὀχυρὰν πόλιν τῆς Τυρρηνίας Φλερίους, οἱ κάτοικοι θάρρος ἔχοντες εἰς τὰ ἀπόρθητα τείχη των, τοσοῦτον κατεφρόνουν τοὺς πολιορκητάς, ὥστε πλὴν τῶν φυλαττόντων τὰ τείχη οἱ ἄλλοι πολῖται περιεφέροντο εἰς τὴν πόλιν, φοροῦντες ἁπλᾶ ἱμάτια, οἱ δὲ παῖδες αὐτῶν ἐπήγαινον εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ὡδηγοῦντο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου παρὰ τὰ τείχη διὰ νὰ περιπατῶσι καὶ νὰ γυμνάζωνται. Οὗτος λοιπὸν ὁ διδάσκαλος, συλλαβὼν τὴν αἰσχρὰν ἰδέαν, ἵνα χάριν ἐλπιζομένης μεγάλης ἀμοιβῆς παραδώσῃ εἰς τοὺς Ρωμαίους τὴν ἀθώαν ἐκείνην νεολαίαν τὴν εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένην, ἐξῆγε τοὺς παῖδας καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὸ τεῖχος κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγγύς, μετὰ ταῦτα δὲ κατ' ὀλίγον ὑπάγων αὐτοὺς μακρύτερα τοὺς συνείθισε νὰ ἔχωσι θάρρος καὶ νὰ πιστεύωσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἀφοβία μεγάλη. Τέλος παραλαβὼν ἅπαντας τοὺς παρέδωκεν εἰς τοὺς προφύλακας τῶν Ρωμαίων, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς νὰ τὸν ὁδηγήσωσι πρὸς τὸν Κάμιλλον. 'Οδηγηθεὶς δὲ πρὸς αὐτόν, εἶπεν ὅτι εἶνε μὲν ἐκπαιδευτὴς καὶ διδάσκαλος, ἀλλὰ προτιμῶν μᾶλλον νὰ εὐχαριστήσῃ ἐκεῖνον παρὰ τὰ καθήκοντά του νὰ ἐκτελῇ ἦλθε προσφέρων αὐτῷ τὴν πόλιν διὰ τῶν παίδων, τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγοι ἀνῆκον εἰς τὰς πρώτας οἰκογενείας τῆς πόλεως. 'Ο χρηστὸς Κάμιλλος ἔρριξε πρὸς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παρεστῶτας, ὅτι φοβερὸν τῷ ὄντι εἶνε ὁ πόλεμος καὶ διὰ πολλῆς ἀδικίας καὶ διὰ βιαίων ἔργων διεξάγεται, ἀλλ' ὅτι ὑπάρχουσι καὶ τοῦ πολέμου νόμοι διὰ τοὺς ἀγαθούς, οἵτινες δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐπιδιώκωσι νίκην καὶ θρίαμβον κατὰ τῶν ἐχθρῶν, κάμνοντες χρῆσιν αἰσχρῶν καὶ ἀνάνδρων μέσων. Ταῦτα δὲ εἰπών, προσέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ σχίσωσι μὲν τὰ φορέματα τοῦ ταλαιπώρου προδότου καὶ νὰ δέσωσιν ὀπίσω τὰς χεῖράς του, νὰ δώσωσι δὲ ῥάβδους καὶ μάστιγας εἰς τοὺς παῖδας, οἵτινες δέροντες τὸν καλὸν διδάσκαλόν των νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν: Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ κάτοικοι εἶχον ἐννοήσει τὴν προδοσίαν τοῦ διδασκάλου, καὶ ἡ μὲν πόλις ἐπληρώθη θρήνων καὶ κοπετῶν διὰ τὸ μέρος τῆς συμφορᾶς, ἄνδρες δὲ ἐκ τῶν ἐπισήμων καὶ γυναῖκες ὡς ἔξω φρενῶν ἔτρεχον εἰς τὰ τείχη καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως, ὅτε οἱ παῖδες ἐφάνησαν φέροντες καὶ ῥαβδίζοντες τὸν διδάσκαλον γυμνὸν καὶ δεδεμένον, τὸν δὲ Κάμιλλον σωτῆρα καὶ πατέρα ἀνακαλοῦντες, ὥστε οὐ μόνον οἱ γονεῖς αὐτῶν ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται ταῦτα βλέποντες ἐθαύμαζον τὴν ἀγαθότητα καὶ μεγαλοψυχίαν τοῦ Καμίλλου. Συνελθόντες δ' ἀμέσως εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔπεμψαν πρέσβεις, τοὺς ὁποίους ὁ Κάμιλλος ἔστειλεν εἰς τὴν Ρώμην. Παρουσιασθέντες δ' εἰς τὴν σύγκλητον εἶπον, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι, προτιμήσαντες τὴν δικαιοσύνην τῆς νίκης, ἐδίδαξαν καὶ αὐτοὺς νὰ προτιμήσωσι τὴν ὑποταγὴν μᾶλλον τῆς ἐλευθερίας, ὁμολογοῦντες ὅτι δὲν ὑπετάσσοντο εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τῶν πολεμίων, ἀλλ' ὅτι ἀφωπλίσθησαν ὑπὸ τῆς ἀρετῆς τοῦ στρατηγοῦ των. Τότε ὁ Κάμιλλος κατ' ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου, λαβὼν χρήματα παρὰ τῶν Φλερίων καὶ φιλίαν συνδέσας μετ' αὐτῶν ἀνεχώρησεν. Ἰδού, φίλοι κύριοι, ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἡμετέρου δράματος· καὶ προεκρίθη πρῶτον ὡς ἱστορικὴ καὶ δεύτερον ὡς ἔχουσα πολλὴν τὴν ἠθικὴν ἀξίαν. Ναί, φίλοι κύριοι, τὸ δρᾶμα τοῦτο ἔχει μεγάλην ἠθικὴν ἀξίαν, διότι ἐν αὐτῷ βλέπομεν τὴν μὲν μοχθηρίαν χλευαζομένην καὶ μαστιγουμένην εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ αἰσχροῦ ἐκείνου προδότου, ὅστις κακῇ μοίρᾳ ἔτυχε νὰ φέρῃ τὸν ἱερὸν τίτλον τοῦ διδασκάλου (ἀλλὰ μήπως καὶ μεταξὺ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων δὲν εὑρέθη καὶ εἷς Ἰούδας;), τὴν δὲ ἀρετὴν τοῦ Καμίλλου βραβευομένην διὰ πληρεστάτης ἐπιτυχίας ὑπὸ τῶν μεγίστων ἐχθρῶν του καὶ αὐθωρεὶ καταπαύουσαν τὸν σκληρὸν καὶ αἱματηρὸν ἐκεῖνον πόλεμον, ὅστις τίς οἶδε πόσον καιρὸν ἐδύνατο ἔτι νὰ διαρκέσῃ καὶ ὁπόσας χιλιάδας θυμάτων ἔμελλε νὰ πέμψῃ προώρως εἰς τὸν ᾅδην. 'Ο Φούριος Κάμιλλος, τὸν ὁποῖον ὁ Πλούταρχος παραβάλλει πρὸς τὸν ἡμέτερον Θεμιστοκλέα, ὑπῆρξε μεγαλόψυχος, ὅ ἐστι μέγας τὴν ψυχήν· ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατὸν ἡ ἄψυλος ψυχὴ νὰ ἦνε ἐπιδεκτικὴ μεγεθύνσεως ἢ ἐλαττώσεως; Τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς διαλάμπει, κύριοι, εἰς τὰς ἀγαθὰς καὶ γενναίας πράξεις, ἡ δὲ σμικρότης καὶ ἡ ποταπότης αὐτῆς καταφαίνεται εἰς τὰς ἀγενεῖς καὶ χαμερπεῖς πράξεις. Μεγαλόψυχος ἄρα ἀνὴρ ἐστιν, ὅστις κατορθόνει νὰ ὑψώσῃ τὴν ψυχήν του ὑπεράνω τῶν χαμαιζήλων παθῶν καὶ κακιῶν καὶ οὕτως αὐτὸς ἑαυτὸν νὰ νικήσῃ· μικρόψυχος δὲ εἶνε ὁ ἀφίνων ἑαυτὸν νὰ παρασύρεται ὑπὸ τοῦ βορβόρου τῆς κακίας, τῆς αἰσχροκερδείας καὶ τῆς διαφθορᾶς. Μεγαλόψυχος ὑπῆρξεν ὁ ἀθάνατος Ἀριστείδης, ὅστις κατ' αἴτησιν τοῦ μικροψύχου καὶ φθονεροῦ ἐκείνου χωρικοῦ ἔγραψεν ὁ ἴδιος ἐπὶ τοῦ ὀστράκου τὴν καταδίκην του· οἷον δὲ μεγαλεῖον ψυχῆς ἐκφράζει καὶ ἡ εὐχή, ἣν ἐξέπεμψε πρὸς τοὺς Θεούς, ὅτε ἡ ἀγνώμων πατρὶς ἐξωστράκισεν αὐτόν· « μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μνησθῆναι. » (Πλ. Ἀρ.). Μεγαλόψυχος ὑπῆρξεν ὁ φιλόσοφος Σωκράτης, ὅστις προείκρινε μᾶλλον νὰ δεχθῇ τὸ κώνειον τῆς ἀγνώμονος πατρίδος παρὰ νὰ

ὁραπετεύσῃ ἐκ τῆς φυλακῆς. Εὐδαίμονα τὰ ἔθνη καὶ ὄλβιοι οἱ λαοί, παρ' οἷς τιμᾶται ἡ μεγαλοψυχία, περιφρονεῖται δὲ καὶ τιμωρεῖται ἡ μικροψυχία. Αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἔθνη προάγονται, μεγαλύνονται καὶ ἀκμάζουσι διὰ τῆς μεγαλοψυχίας· σμικρύνονται δέ, φθίνουσι καὶ παρακμάζουσι διὰ τῆς μικροψυχίας καὶ τῆς ἀνελευθερίας. Παράδειγμα ἔστω αὐτὴ ἡ Ρώμη, ἥτις ἐπὶ μὲν τῆς ἐποχῆς τῶν Καμίλλων, τῶν Ρηγούλων καὶ τῶν Σκιπιώνων ἐνέπνεε φόβον καὶ σεβασμὸν εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα βαθμηδὸν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἔκλιναν τὸν αὐχένα, ἀναγνωρίσαντα τὴν Ρώμην ἡγεμονίδα τῶν πόλεων καὶ βασιλίδα τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Ἀφοῦ ὅμως τοὺς σώφρονας καὶ μεγαλοψύχους τούτους ἄνδρας ἀντικατέστησαν τὰ τέρατα ἐκεῖνα Νέρονες, Κόμοδοι καὶ λοιποί, τότε ἡ τάλαινα Ρώμη βαθμηδὸν ἐξέπεσε τῆς λαμπηδόνος της καὶ τέλος ὑπετάγη εἰς Ὀδόακρον τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἐρούλων.

Τὴν ἀρετὴν λοιπὸν ταύτην, φίλοι Σμυρναῖοι, ἂς ἐγκολπωθῶμεν πάντες χερσί τε ποσί τε, ὑπαγορευομένην ἡμῖν ἄλλως τε καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἂς ὦμεν βέβαιοι, ὅτι θὰ ἐπισύρωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι θεία συνάρσει θὰ ὑψώσωμεν τὴν φίλην πατρίδα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην περιωπήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ἦτο, ὅτε ἐχρησίμευεν ὡς διδοῦχος τῶν φώτων καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι. Γένοιτο!

II

Φιλόμουσον ἀκροατήριον.

'Ο Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ Δημιουργὸς καὶ τὸ δημιούργημα ὑπῆρξαν πάντοτε τὰ δύο κυριώτερα κέντρα, περὶ ἃ ἐστράφησαν ὅλαι αἱ σκέψεις, ὅλαι αἱ ἔρευναι. Τί ἐστι Θεός; τί ἐστιν ἄνθρωπος; ἰδοὺ ζητήματα, περὶ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων πλεῖστοι κατεβλήθησαν μόχθοι, ἄφθονοι ἔρρευσαν ἱδρῶτες. Ἀλλ' ἆρα ἐλύθησαν; Ὤ! ὄχι. ὄχι. Πλεῖστα ἐλέχθησαν καὶ πλεῖστα λέγονται· πλεῖστα ἐγράφησαν καὶ πλεῖστα γράφονται· ἀλλ' εἰς μάτην προσπαθεῖ νὰ παρηγορήσῃ ἑαυτὸν ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, εἰς μάτην θέλει νὰ πείσῃ ἑαυτὸν ὅτι ἔλυσε τὰ δύσκολα ταῦτα προβλήματα. 'Η ἐπιστήμη οὐδὲν εἰσέτι εἶπεν ἱκανὸν νὰ θεραπεύσῃ τὴν περιέργειαν τοῦ ἀνθρώπου οὔτε διὰ τὸ ἓν οὔτε διὰ τὸ ἕτερον. 'Η θεία ἀποκάλυψις ναί, ἡ ἀνθρωπίνη ὅμως ἐπιστήμη ὄχι· ἡ ἔσω σοφία ναί, ἡ θύραθεν ὅμως ὄχι. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἁγία Γραφὴ μέχρι τοῦ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα, μέχρι τοῦ «οὐχ ἡμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ».

Τάλας λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος! Τῇ ἀληθείᾳ λοιπὸν «ἓν καὶ μόνον οἶδεν ὅτι οὐδὲν οἶδεν» ὁ ἀμαθὴς ἄνθρωπος. Γνωρίζει ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἠξεύρει ὅτι ὑπάρχει ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁποῖα τινὰ ταῦτα οὔτε ἐνόησεν οὔτε θὰ νοήσῃ ποτὲ ἐν ὅσῳ διαμένει ἐπὶ τούτου ἐδῶ τοῦ πλανήτου· καὶ ἐν τοσούτῳ γαυριᾷ ἐπὶ γνώσεσιν, ἐγκαυχᾶται ἐπὶ μαθήσει, ὑψηλοφρονεῖ ἐπὶ ἐπιστήμῃ· τὸ δὲ περίεργον ὅτι δὲν ἔχει καὶ πολὺ ἄδικον, διότι τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατέστη κύριος τῶν στοιχείων, κάτοχος τοῦ οὐρανοῦ καὶ δεσπότης τῆς γῆς διὰ τῆς ὑψιπέτιδος καὶ ἰσχυρᾶς διανοίας του; Ναί, ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἰσὶ μηδὲν ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του. "Ολαι αἱ ἄλλαι γνώσεις εἰσὶν ἐπιδόρπια, ἐνῷ ἡ οὐσιωδεστάτη τροφὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του, διότι ἀπὸ τῆς γνώσεως ταύτης πηγάζει πᾶσα ἡ ἄλλη σοφία, ἐπὶ τῆς γνώσεως ταύτης ἐποικοδομεῖται ἅπας ὁ πύργος τῶν λοιπῶν γνώσεων.

Εἴπομεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος, ἐνόσῳ διαμένει ἐπὶ ταύτης ἐδῶ τῆς γῆς· ἀλλὰ διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀπελπισθῇ; πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἔρευναν ταύτην καὶ νὰ περιμένῃ τὸν θάνατον; Βεβαίως ὄχι. 'Ο ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ βαδίζῃ, ὀφείλῃ νὰ ἐρευνᾷ, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐργασίαν του ταύτην δὲν πρέπει οὔτε βῆμα νὰ κάμνῃ χωρὶς νὰ ἐπικαλῆται τὴν θείαν ἀντίληψιν, ἐξ ἧς ἀπορρέει πᾶν δώρημα τέλειον, χωρὶς νὰ κρατῇ τὸν τηλαυγῆ φανὸν τῆς θείας ἀποκαλύψεως, τὴν θεοπνευστίαν τῆς ὁποίας ὁ ὑγιὴς νοῦς νὰ διαφισβητήσῃ ποτὲ δὲν ἐτόλμησεν.

Σήμερον δυστυχῶς ἀπεμακρύνθημεν πολὺ τοῦ σκοποῦ, ὃν κυρίως πρέπει νὰ ἐπιδιώκωσι τὰ γράμματα. Νομίζομεν ὅτι ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ μάθῃ ὅσον τὸ δυνατὸν καλλίτερα νὰ τεχνολογῇ, νὰ συντάσσῃ, νὰ συνθέτῃ, νὰ μάθῃ ὅσον τὸ δυνατὸν πλειοτέρας ξένας γλώσσας, νὰ γνωρίζῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μέρος τῆς ἱστορίας, ν' ἀποκτήσῃ ὅσον ἔνεστι περισσοτέρας ἀριθμητικάς, γεωμετρικάς, ἀλγεβρικὰς καὶ ἐν γένει μαθηματικὰς γνώσεις κτλ. κτλ—Νομίζομεν, λέγω, ὅτι ὁ μαθητὴς εἰς ταῦτα μὲν καταγινόμενος κερδίζει τὸ πᾶν, εἰς τὰ ἱερὰ δὲ ἀσχολούμενος ὅτι χάνει τὸν καιρόν του· τινὲς δὲ προβαίνουσι καὶ μέχρι τοῦ νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡ εἰς τὰ θρησκευτικὰ ἐνασχόλησις καθιστᾷ τοὺς παῖδας εὐήθεις!! Τοῦτο ἐν τῇ θεότητι αὐτοῦ προβλέπων ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς εἶπεν « ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; »

Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης πρὸς τὴν θεόσδοτον τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν ψυχρότητος κεῖνται ἐνώπιόν μας. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ τῶν Ἑβραίων ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁσάκις τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἐξέκλινε τῆς ἀληθινῆς λατρείας καὶ τῆς ἀνυποκρίτου ἐκτελέσεως τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καθηκόντων του, φανερὰ ἐρραπίζετο παρὰ τῆς Θείας Προνοίας· ἀλλὰ καὶ σήμερον οὐχὶ μόνον ὁ ἔξω κόσμος ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι τὰ αὐτὰ ταῦτα φωνάζουσιν.

Πολλὰ ἀνέγνωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας τοιαῦτα· τὸ μᾶλλον πρόσφατον ὅμως εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ πλεῖστοι βεβαίως ἐξ ὑμῶν ἀνέγνωτε εἰς τὰ τελευταῖα φύλλα, ὅτι δηλ. ὁ Γάλλος Gautier μετὰ παρρησίας ἀξιεπαίνου λέγει «'Η παροῦσα ἡμῶν συμφορὰ προέρχεται οὐχὶ ἐκ τῆς εὐτυχίας τῶν πολεμίων ἀλλ' ἐκ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν σαπρότητος. Τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐθανάτωσαν ἡμᾶς.» Ἀφοῦ δὲ εἶπε ἀρκετὰ ὁ Γάλλος οὗτος, ἐν οἷς ταλανίζει τὸ ἔθνος του διὰ τὴν ἀπερίγραπτον ἀμάθειαν οὐχὶ τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ τῶν στρατηγῶν ἁπάντων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Γαλλίας, περαίνει τὴν πραγματείαν του διὰ τῶν ἑξῆς τῷ ὄντι φιλοσοφικῶν ἀληθειῶν « οἱ καθηγηταὶ πρέπει νὰ ἦνε πρὸ παντὸς ἄλλου χριστιανοί·

ἐὰν ἔχωμεν σκοπὸν ν' ἀναθρέψωμε νέαν γενεὰν ἀνδρῶν, Γάλλων, χριστιανῶν, ἀνάγκη ν' ἀπαιτήσωμεν παρὰ τῶν δασκόντων ἐγκάρδιον ἀποδοχὴν τῶν δογμάτων τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἔχει δίκαιον ὁ Gautier νὰ φωνάζῃ ταῦτα, διότι ὁ προστάτης τῶν Ρενάν, τοῦ ὁποίου τὰ ὡραῖα συγγράμματα ἔτρεχον σωρηδὸν ν' ἀγοράζωσι καὶ τοῦ ὁποίου τὰ βαλάντια ὑπερεπλήρωσαν διὰ τῶν χρημάτων των, τόσον ὡραῖα τοὺς ἐδίδαξε μαθήματα, ὥστε οὐχὶ ὀλίγον συνετέλεσε καὶ αὐτὸς διὰ τῶν μαθημάτων του τούτων εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος του.

Τα παθήματα τῶν ἄλλων ἂς γίνωσιν εἰς ἡμᾶς, φίλοι, μαθήματα. Ἂς ἀναγινώσκωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἂς σπουδάζωμεν τὴν ἁγίαν Γραφήν· ἂς μελετῶμεν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καθ' ἑκάστην, διότι καὶ ὁ προφητάναξ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον μακαρίζει, λέγων «Μακάριος ἀνήρ, ὃς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός.» Τότε μόνον καὶ ἡμεῖς θὰ μορφωθῶμεν καὶ τὰ τέκνα μας θὰ μορφώσωμεν· ἄλλως πρὸς κέντρα λακτίζομεν καὶ τὸν πῖθον τῶν Δαναΐδων νὰ πληρώσωμεν ὕδατος προσπαθοῦμεν. Αἰωνίως δυσκολίαι περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν, αἰωνίως προσκόμματα περὶ τὴν ἀνατροφήν· διότι τὸ λόγιον «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου» δὲν ἐρρέθη ψευδῶς.

Σήμερον δυστυχῶς ὁ ἄρραφος τῆς Ἐκκλησίας χιτὼν εὑρηται εἰς τρία διῃρημένος· αὐτὰ δὲ τὰ πράγματα, αὐτοὶ οἱ λίθοι κράζουσιν ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶνε ἡ τῷ ὄντι ἁγία, ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία· ἀλλ' ἐν τούτοις οἱ ὀπίσω μείναντες καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θεωρητικὸν τοῦ χριστιανισμοῦ Προτεστάνται πόσον ὑπερέβησαν ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους κατὰ τὸ πρακτικόν! Τοῦτο εἶνε μία ἀλήθεια πικρὰ δι' ἡμᾶς, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν· δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι μεταξὺ τῶν Προτεσταντῶν ὑπάρχουσι πολὺ περισσότεροι ἐνάρετοι ἄνθρωποι ἢ μεταξὺ ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων· διατί; διότι ἀναγινώσκουσι τὴν ἁγίαν Γραφήν, διότι ἀγαπῶσι τὴν ἁγίαν Γραφήν, διότι μελετῶσι τὴν ἁγίαν Γραφήν.

Ἀπὸ τούτων ὅθεν τῶν ἀρχῶν ὁρμώμενοι λίαν εὐχαρίστως ἐφοδιάζομεν ἐκείνους ἐκ τῶν μαθητῶν ἡμῶν, οἵτινες ἐφάνησαν φιλόπονοι καὶ φιλομαθεῖς, δι' ἑνὸς ἀντιτύπου τῆς ἁγίας Γραφῆς, καθότι οὐδὲν ἄλλο πολυτιμότερον δῶρον θὰ ἠδυνάμεθα εἰς αὐτοὺς νὰ προσφέρωμεν.

Ἡ περιώνυμος συγγραφεύς, τῆς ὁποίας τὸ εὐγενὲς ὁμοίωμα κοσμεῖ τὴν 149ην σελίδα τοῦ ἀνα χεῖρας τόμου τοῦ Μέντορος, εἶχε τιμήσει τὴν Διεύθυνσιν αὐτοῦ δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς της, φερούσης ἡμερομηνίαν 18 Ἰουνίου ε. ε.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, προελθοῦσαν ἐκ καλάμου, οἷος ὁ τῆς ἐξόχου Κυρίας Δώρας Ἱστριάδος, θεωροῦμεν καλὸν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν, ἵνα ἔτι μᾶλλον πεισθῶσιν ὅτι συντρέχοντες τὸν Μέντορα οὐδόλως ἐξοδεύουσιν εἰς μάτην τὸν ὀβολόν των.

Ἡ πᾶσαν ψυχὴν ὑπερπληροῦσα εὐφροσύνης, καθ' ἃ πλήρης φιλογενείας καὶ φιλανθρωπίας, ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἀκολούθως·

Florence—Villa d'Istria.
Via Leonardo da Vinci, 18 Juin 1871.

Messieurs,

J'ai reçu la collection du Mentor, que vous avez bien voulu m'envoyer.

J'ai vu avec une réelle satisfaction que cet intéressant recueil a constamment progressé depuis sa fondation, et qu'il se met en mesure de rivaliser avec les publications les plus soignées que l'occident possède dans ce genre.

Rien n'étant aussi utile à mes yeux que l'instruction de la jeunesse, je serais heureuse, Messieurs, de pouvoir contribuer au succès de votre revue. Aussi quoique j'aie déjà pris beaucoup d' engagements, et que je sois pour le moment absorbée par la publication d'un long travail historique, qui paraît dans une des revues de Florence, je ferai tout mon possible pour vous envoyer prochainement un article.

Agréez, Messieurs, l'impression de ma considération la plus distinguée.

Dora D'Istria.

«Φλωρεντία—Villa d'Istria.
«Ὁδὸς Leonardo da Vinci—18 Ἰουνίου 1871.

»Κύριοι,

»Ἔλαβον τὴν συλλογὴν τοῦ Μέντορος, ἣν εὐηρεστήθητε » νὰ μοὶ στείλητε.

» Εἶδον μετ' ἄκρας εὐφροσύνης ὅτι ἡ ἀξιόλογος αὕτη συλ» λογὴ ὁσημέραι βαίνει ἐπὶ τὰ κρείττω καὶ ὅτι προσπαθεῖ » ἵνα καταστῇ ἐφάμιλλος πρὸς τὰ ἐν τῇ Δύσει τοιούτου εἴδους » συγγράμματα, τὰ μᾶλλον σπουδαῖα.

» Οὐδὲν τοσοῦτον ὠφέλιμον θεωροῦσα ἢ τὴν τῆς νεολαίας » διδασκαλίαν, θὰ ἐλογιζόμην εὐτυχής, Κύριοι, ἂν ἠδυνάμην » νὰ συντελέσω πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ περιοδικοῦ σας. Ἐν » τούτοις, ἂν καὶ ἔχω ἤδη λάβει πολλὰς ὑποσχρεώσεις, ἀ» σχολουμένη μάλιστα κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν δημοσίευσιν » μακροῦ πονήματος ἱστορικοῦ, ἐκδιδομένου ἔν τινι τῶν ἐν » Φλωρεντίᾳ περιοδικῶν, θὰ προσπαθήσω ὅμως παντὶ σθένει » ἵνα προσεχῶς πέμψω πρὸς ὑμᾶς ἄρθρον τι.

» Δέχθητε, Κύριοι, κτλ.

Δώρα Ἱστρια Σ.»

Κυρία, ἀνωτέρα πάσης προσωποληψίας, γράφουσα τοιαῦτα δὲν δύναται ἢ νὰ ὑπερπληρώσῃ τῷ ὄντι χαρᾶς τοὺς ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ Μέντορος τὸν ὀβολὸν αὐτῶν καταβάλλοντας καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς πρὸς βελτίωσίν του μοχθοῦντας. Ἡ ἐπὶ τὰ

κρείττω πρόοδος τοῦ περιοδικοῦ τούτου προλεχθεῖσα ἐν τῇ 5ῃ σελ. τοῦ Α'. τόμου παρ' ἡμῶν καὶ ἐπιβεβαιουμένη σήμερον ὑπὸ Κυρίας, οἵα ἡ Dora d' Istria, εἶνέ τι τὰ μάλιστα ἱκανοποιοῦν ἡμᾶς διὰ τοὺς ὁποίους ὑπὲρ τοῦ συγγράμματος τούτου καταβάλλομεν κόπους.

Συνεπὴς πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς ἡ μουσοτροφὴς Κυρία Dora d' Istria δὲν ἔλειψεν ἵνα περὶ τὰ τέλη τοῦ ἀπελθόντος Ἰουλίου, ὅτε πλέον τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ τεύχους ἐκείνου ἦσαν ὑπὸ τὰ πιεστήρια, πέμψῃ πρὸς ἡμᾶς πραγματείαν φέρουσαν ἐπιγραφὴν « Les funérailles du poète de Zante » ἤτοι « Ἡ ἐκφορὰ τοῦ ποιητοῦ τῆς Ζακύνθου· » ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφοῦ εἴχομεν λάβει τὸ χειρόγραφον, γαλλιστὶ γεγραμμένον, μόλις εἴχομεν ἀρχίσει τὴν μετάφρασιν, καὶ ἐνεχειρίσθησαν ἡμῖν τὰ φύλλα 799 καὶ 800 τοῦ δημοφιλοῦς Νεολόγου, ἐν τοῖς περιεχομένοις τῶν ὁποίων καὶ « ὁ Οὔγος Φόσκολος ἐν Σάντᾳ Κρότσε » μεθ' ὑπογραφῆς ΔΩΡΑ Δ' ΙΣΤΡΙΑ.

Παραβαλόντες τὸ χειρόγραφον πρὸς τὰ ἐν τῷ Νεολόγῳ, εὕρομεν πιστὴν ἐκείνου ἐν τούτῳ μετάφρασιν, ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις εἶνε ἄλλη. ἄλλων τινῶν ἐλαχίστων διαφορῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐν τῷ χειρογράφῳ δύο τεμαχίων τοῦ Νεολόγου.

Καταχωρίζοντες ὅθεν τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ κατὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Νεολόγου, ἐκφράζομεν δημοσίᾳ τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστήσεις ἡμῶν πρὸς τὴν περιφανῆ Κυρίαν Δώραν δ' Ἱστριαν, ἥτις ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων ἀσχολιῶν εὑρεστήθη ἵνα περικοσμῇ καὶ τὰς σελίδας τοῦ Μέντορος διὰ τῶν ἀγλαῶν καρπῶν τοῦ γλαφυροτάτου καλάμου της, εὐέλπιδες ὄτι ἐπιδιώκοντες πάντοτε τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγὴν τοῦ περιοδικοῦ τούτου, οὐδέποτε θέλομεν ἐκπέσει ἀπὸ τῆς ἀρτίμου εὐνοίας της.

Η ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἰταλία ἦτο διὰ τοὺς κυβερνῶντας τὴν Εὐρώπην οὐδὲν ἄλλο ἢ «γεωγραφικὸς ὅρος », οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς, οἵτινες εἶχον διατηρήσει φιλοπατρίαν τινὰ καὶ ὠειροπόλουν ἕτερον μέλλον διὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην χώραν, ἥτις ἀπεκαλεῖτο περιφρονητικῶς «γῆ τῶν νεκρῶν», ἠναγκάζοντο νὰ μεταβαίνωσιν ἵνα ζητήσωσι καταφύγιον εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ὁ Νικόλαος Οὔγος Φόσκολος γεννηθεὶς τῷ 1798 ἐν Ζακύνθῳ, μιᾷ τῶν Ἰονίων νήσων, ἐκ πατρὸς ἀνήκοντος εἰς τὴν βενετικὴν ἀριστοκρατίαν καὶ ἐκ μητρὸς ἑλληνίδος, διέμεινεν ὁ τύπος τῆς ἀρρενωποῦ ἐκείνης γενεᾶς τῶν προδρόμων, οἵτινες « ἤλπισαν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα » καὶ διετήρησαν τὸ ἱερὸν πῦρ μετὰ θάρρους καὶ ἐγκαρτερήσεως, ἐφ' οἷς ἡ ἐνεστῶσα Ἰταλία ὀφείλει νὰ εὐγνωμονῇ αὐτοῖς αἰωνίως. Οὕτω πρὶν ἢ μεταβῶσι καὶ ζητήσωσιν ἐν Γαλλίᾳ τὰ ὀστᾶ ἐκεῖνα τοῦ Δανιὴλ Μανέν, ἅπερ εἶδον κομισθέντα εἰς Βενετίαν, τινὲς διελογίζοντο ὅπως ζητήσωσι παρὰ τῆς Ἀγγλίας τὰ λείψανα τοῦ περιφανοῦς συγγραφέως τῶν Μνημάτων. Ὅτε ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ραβέννῃ τὰ ὀστᾶ τοῦ Δάντου, ἤκουον τοὺς ἐν τῇ τελετῇ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ ποιητοῦ παρευρισκομένους Ἰταλοὺς ὁμιλοῦντας περὶ τοῦ σχεδίου, ὅπερ συνέλαβον ὁ βαρόνος Ραφαὴλος Ἀγγελόνης καὶ ὁ κόμης Ἰωακεὶμ Ῥασπόνης τοῦ νὰ λάβωσι παρὰ τῶν Ἀγγλων τὰ ὀστᾶ τοῦ φιλοπάτριδος ποιητοῦ· ἀλλ' αἱ πρῶται ἀπόπειραι ὑπῆρξαν τοιαῦται, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνθαρρύνωσι νέας ἐκδηλώσεις. Ὅτε ἡ Φλωρεντία ἐπανηγύριζε τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ μεγάλου Γιβελίνου, ὁ βαρόνος Ἀγγελόνης ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἀποστείλῃ ἐκ Νεαπόλεως τηλεγράφημα δι' οὗ προέτεινε τὸν σχηματισμὸν ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κομισθῶσι τὰ ὀστᾶ τοῦ Φωσκόλου εἰς Σάντα Κρότσε, εἰς τὸ Πάνθεον τοῦτο τῆς Ἰταλίας (τὴν 15 μαΐου 1865). Τὸ τηλεγράφημα ἀναγνωσθὲν ἐν τῇ « Φιλολογικῇ Ἀκαδημίᾳ » (Academia Litteraria) δὲν ἔτυχε τῆς « ἀποχρώσης ὑποστηρίξεως » καὶ ἡ πρότασις δὲν ἐπραγματοποιήθη. Τὸ ὄνομα συγγραφέως ὁρμητικῶν ἰδεῶν, ἀναμιγνυόμενον εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἔριδας αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν ἐξεγείρουσαι μεταξὺ τῶν πνευμάτων τὰ πάθη, δὲν εὗρισκε παντοῦ τὴν αὐτὴν συμπάθειαν.

Οἱ ἐν ταῖς εἱρκταῖς τῆς Αὐστρίας ἐγκαθειργμένοι Βενετοὶ οὐδόλως ἐμερίμνων περὶ τῶν δισταγμῶν οὓς ἄλλοι, ὧν ἡ θέσις ἦτο πολλῷ διάφορος, ἐθεώρουν σπουδαίους. «Ὁ Φόσκολος, ἔλεγον, εἶχεν ἀρετὰς καὶ ἐλαττώματα, ὡς πάντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες. Οὔτε ὁ Δάντης, οὔτε ὁ Μακκιαβέλλης, οὔτε ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, οὔτε ὁ Γαλιλαῖος, οὔτε ὁ Ἀλφιέρης, ὧν οἱ τάφοι τυγχάνουσι σεβασμοῦ ἐν Σάντᾳ Κροτσε, ἦσαν ἀπηλλαγμένοι ἐλαττωμάτων». Τέλος, ὅτε ὁ ξένος ἦτο κύριος ἐν Ρώμῃ καὶ Βενετίᾳ, ἠδύνατο νὰ συγχωρήσῃ τις τολμηράς τινας θεωρίας ἢ φιλοτάραχόν τινα τάσιν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐνδελεχῶς ἐπεδείξατο σπανίαν πατριωτικὴν δραστηριότητα καὶ ὅστις ἐνήργησεν ὡς ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς ξενικῆς δεσποτείας. Ὁ καθηγητὴς Luigi De Benedictis, ὅστις τότε διετέλει δέσμιος τῶν Αὐστριακῶν, ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι τοιαῦτα ἦσαν ἀληθῶς τὰ αἰσθήματα τῶν πατριωτῶν οἵτινες εἶχον διαμείνει ὑπήκοοι τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας (Le ossa di Ugo Foscolo, Βενετία 1871).

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ σκέπτεσθαι ἐκέκτητο ὀπαδοὺς ἐν τῇ ἐπιλοίπῳ Ἰταλίᾳ. Τῷ 1866 ὁ κόμης Ρασπόνης καὶ ὁ βαρόνος Ἀγγελόνης, ἀφωσιωμένοι ὄντες πάντοτε εἰς τὸ σχέδιον αὐτῶν, προσεπάθουν ὅπως προσελκύσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸν σύνδικον (δήμαρχον) τῆς Φλωρεντίας κόμητα Καμβραΐ Δινῆ. Ὁ καθηγητὴς De Benedictis ἀπολυθεὶς ἐλεύθερος ἐτύγχανεν ὡς υἱὸς τοῦ Ρουβινίου Φοσκόλου τῆς ἀδείας τοῦ νὰ μετακομίσῃ εἰς Ἰταλίαν τὰ ὀστᾶ τοῦ θείου αὐτοῦ. Ἡ νεολαία τῆς Βενετίας ἔβλεπε μετά τινος ἀνυπομονησίας διαμένοντα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὰ λείψανα τοῦ ποιητοῦ ὅστις εἶχε περιάψει τοσοῦτον ζωηρὰν αἴγλην εἰς τὸ Βενετικὸν ὄνομα. Καθ' ὃν χρόνον διέτριβον ἐν Βενετίᾳ, συνέστη ἑταιρία τις φιλολογικὴ ἀπαρτιζομένη ὑπὸ νέων καὶ λαβοῦσα τὴν προσωνυμίαν τοῦ προγρα-

φέντος, τὴν προσωνυμίαν: Ἑταιρία Οὔγου Φοσκόλου. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς ἑταιρίας ταύτης ὁ κ. Φορτουνάτος Νοβέλλος ἀπήγγειλε λόγον ἀρτίως ἐκτυπωθέντα, ὅπως ἐκθέσῃ τὰ αἴτια ὧν ἕνεκα οἱ φιλοπάτριδες ἐπόθουν τὴν τσγεῖαν λύσιν ζητήματος ὅπερ μάτην συζητεῖται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Τέλος ἐπιτροπὴ διωργανώθη καὶ ὁ κ. Βαργόνης ἐπεφορτίσθη νὰ μεταβῇ εἰς Λονδῖνον ὡς «βασιλικὸς ἐπίτροπος» ὅπως κομίσῃ εἰς Σάντα Κρότσε τὰ ὀστᾶ τοῦ Φοσκόλου.

ΟΥΓΟΣ ΦΟΣΚΟΔΟΣ.

Χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν ἀπροσδοκήτων δυσχερειῶν, ἃς ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ φέρετρον ἐκομίσθη εἰς Ἰταλίαν μόλις τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Ἰουνίου, καθ' ἣν ἑορτάζεται ἡ ἐθνικὴ τελετὴ τοῦ Συντάγματος (lo Statuto). Ἡ τελετὴ ἀνεβλήθη τὴν 24 Ἰουνίου, ὅτε ἑορτάζεται ἐν Φλωρεντίᾳ ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ ἥτις συνέπιπτε μετὰ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Σεννίνη. Ὁ ἐξόριστος καὶ ὁ ἀποκεφαλισθεὶς (il decollato) προσεγγίσαντες ἀλλήλους ἐκ τύχης διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἑωρτάσθησαν μετ' ἀνίσου ζήλου, καθότι ἡ τελετὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἥτις εἶνε συνήθης ἐν Φλωρεντίᾳ ἀπὸ τοσούτου ἤδη χρόνου, διήγειρε φυσικῷ τῷ λόγῳ ἥκιστα τὴν περιέργειαν.

Β'.

Ἡ Φλωρεντία ἐξηγέρθη περὶ τὸ λυκαυγὲς ἐκ τῆς ἠχηρᾶς κωδωνοκρουσίας, ἥτις ἐπλήρου τὰς εἰσέτι ἐρήμους ὁδοὺς τοῦ ποιητικοῦ ἄστεως τῶν Μεδίκων. Ἡ χρυσοειδὴς λάμψις, ἥτις μετ' οὐ πολὺ ἤρξατο ἀπαστράπτουσα ἄνωθεν τῆς κορυφῆς τῶν θόλων καὶ τῶν κωδωνοστασίων, ἀνήγγελλε μίαν τῶν ἀκτινοβόλων ἐκείνων ἡμερῶν, αἵτινες κατέθελγον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ Φοσκόλου ἐν τῇ Ζακύνθῳ ἐκείνῃ «τῷ ἄνθει τῆς Ἀνατολῆς» (fior di Levante), ἣν εὐαρεστεῖται νὰ ἀναπολῇ τὴν τοσοῦτον γλυκεῖαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀνάμνησιν.

. . . . L' isola
Che col selvoso dorso,
Rompono agli Euri e al grand' Ionio il corso
Ebbi in quel mar la culla.

Ὁ ἥλιος οὗ ὁ θρίαμβος ἑορτάζεται τὴν 24 Ἰουνίου διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων πανηγύρεων, ἃς ἀφηγεῖτο ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς De Gubernatis ἐν τῇ «Εὐρωπαϊκῇ Ἐπιθεωρήσει», ὁ ἥλιος ἐφαίνετο ἀπηλλαγμένος τῶν νεφῶν ἅτινα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔαρος τοῦ 1871 τοσάκις ἐπεσκότισαν τὴν λάμψιν αὐτοῦ. Ὁ «κῆπος τῆς Ἰταλίας» ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἐν Φλωρεντίᾳ συρρεύσαντας ξένους ὅτι ἦτο ἄξιος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ὑπὸ τῶν Χαρίτων ἐμπνευσθέντος ἀοιδοῦ. Σπανίως λαμπρότερος ἥλιος ἀπήστραψεν ἐπὶ τῆς γελοέσσης ταύτης «χώρας τῶν ἐλαιῶν» ἣν δυσκόλως ὑπομονεῖ τις ὁπόταν ζῇ ἐν χώρᾳ ἧττον ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοηθείσῃ.

Ἡ αἴθουσα τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, πρὸ τῆς ὁποίας ἠγείρετο σκιάς τις, εἶχε διασκευασθῇ ὅπως παραλάβῃ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ξένους, οἵτινες ἔμελλον νὰ συμμετάσχωσι τῆς τελετῆς. Ἡ αἴθουσα αὕτη ἦτο κεκοσμημένη δι' ἀνθέων, ὑφασμάτων καὶ στεφάνων ἐκ δάφνης. Κατέναντι τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ εἶχον τεθῇ τρεῖς ἐπιγραφαί, ὧν ἀναφέρω μόνον τὴν ἐν τῷ μέσῳ, συγκεφαλαιοῦσαν ἀκριβῶς τὴν τελετήν.

» Χαῖρε, ὦ Φόσκολε· σήμερον ἡ Ἰταλία, ὡς προεφήτευσας, ἐλευθέρα καὶ ἑνιαία, ἀνακτᾶται τὰ ὀστᾶ σου ἐκ τῆς φιλοξένου Ἀγγλίας, καὶ ὡς μήτηρ εὐγνωμονοῦσα πανηγυρίζει τὸν μέγαν ποιητήν, τὸν προασπιστὴν τῆς ἐλευθερίας. 24 ἰουνίου 1871».

Τὰ πρόσωπα ἅπερ ἔμελλον νὰ συμμετάσχωσι τῆς συνοδίας συνέκειντο ἐκ δύο κατηγοριῶν. Οἱ rappresantante, ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν ἰταλικὴν ἔκφρασιν, αἵτινες ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ ἀντιπροσωπεύσωσι τὰς ἐπαρχίας, τὰς πόλεις, τὰ πανεπιστήμια, τὰς ἀκαδημίας κτλ. καὶ τὰ ἄτομα ἅπερ εἶχον προσκληθῇ ὑπὸ τῆς δημαρχίας τῆς Φλωρεντίας. Τὸ πρόσωπον ὅπερ διαδραματίζουσιν αἱ δημαρχίαι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, εἴτε ἀποστέλλουσαι πληρεξουσίους εἴτε διοργανοῦσαι τελετήν τινα, ἐπισπᾶται ἐνταῦθα ἰδιαζόντως τὴν προσοχήν, τῆς συγκεντρώσεως οὔσης εἰσέτι λίαν ἀσθενοῦς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τῶν δήμων διατηρούντων μετὰ ζωηρᾶς ἐπαγρυπνήσεως τὰ προνόμια ἅπερ ἀναμιμνήσκουσι τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσχυρῶν δημοκρατικῶν δημαρχιῶν τοῦ μέσου αἰῶνος, ὧν τὴν ἱστορίαν συνέγραψεν ὁ Γενουήτης Σισμόνδης. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἡ βουλὴ εἶχε συγκροτήσει τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίασιν ἐν τῷ παλαιῷ ἀνακτόρῳ, καὶ ἡ Φλωρεντία, ἥτις ἔπαυσεν οὖσα ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἰταλικοῦ βασιλείου τὴν πρώτην Ἰουλίου, παρεσκευάζετο ὅπως καταστῇ Municipio ὡς τὸ Τουρῖνον, ἡ Βενετία ἢ ἡ Νεάπολις. Ἀλλ' ἡ σύμπτωσις αὕτη οὐδόλως ἐφαίνετο παρέχουσα τοῖς Φλωρεντινοῖς, οἵτινες εὐλόγως πεποίθασιν εἰς τὸ μέλλον τοῦ χαρίεντος αὐτῶν ἄστεος, σκιάν τινα μελαγχολικοῦ πνεύματος. Μεθ' ὅλην τὴν γενικὴν ἀφοσίωσιν εἰς δημοκρατικήν τινα ἀνεξαρτησίαν, ὁ Ἰταλὸς ἔχει ἰδιοσυγκρασίαν τοσοῦτον λατινικήν, ὥστε δὲν δύναται νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ὁμοσπονδίαν, καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ρώμης ὡς βασιλευούσης πόλεως εἶνε τοσοῦτον ἰσχυρῶς ἐσχηματισμένα ἐν τῇ παγκοσμίῳ πεποιθήσει, ὥστε τὰ ἐπαρχιακὰ συμφέροντα καὶ οἱ ὑπολογισμοὶ δὲν δύνανται νὰ κλονίσωσι τὴν πεποίθησιν ταύτην.

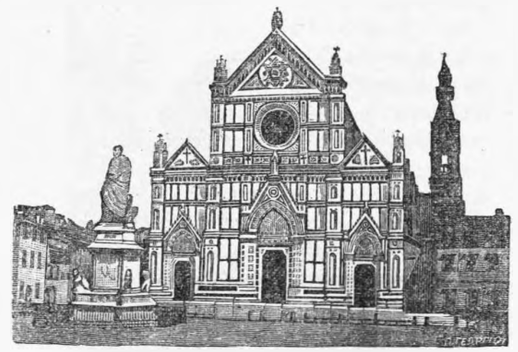

Ο ΝΑΟΣ ΣΑΝΤΑ ΚΡΟΤΣΕ.

Τὴν ἑνδεκάτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἡ συνοδία συνηθροίζετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ. Ἰδίως παρετηρεῖτο ἡ παρουσία τοῦ πρέσβεως τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας κόμητος Σοαζέλ. Ἀσμένως δ' ἔβλεπον τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Γαλλίας, μέλος τῆς ἀρχαίας ἀριστοκρατίας, τιμῶντα τὴν μνήμην ἑνὸς τῶν βενετῶν εὐπατριδῶν, ὅστις ἔθετο τὴν φιλοπατρίαν ὑπεράνω πάσης σκέψεως. Τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Κουντουριώτην ἀπουσιάζοντα εἶχεν ἀντικαταστήσει ὁ γραμματεὺς τῆς πρεσβείας κ. Σαλάχας. Μεταξὺ τῶν ἐν Τοσκάνῃ διαβιούντων Ἑλλήνων εὑρίσκονται πολλοὶ φρονοῦντες ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὤφειλε νὰ μὴ περιορισθῇ ἀποστέλλουσα μόνον ἕνα διπλωμάτην εἰς ἑορτὴν τελουμένην πρὸς τιμὴν τοῦ ποιητοῦ τῆς Ζακύνθου, ἡ δὲ Gazzetta d' Italia κατεχώρισεν ἄρθρον γραφὲν ἐν Λιβόρνῳ, ἔνθα ὑπάρχουσι πολλοὶ Ἕλληνες ἔμποροι, σύμφωνον πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην: Ugo Foscolo e la sua terra natia. Βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Φοσκόλου ἀποκατέστη ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις ἀπὸ τοῦ 1636 καὶ ὅτι ἐπηρεάσθη λίαν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἣν φιλοστόργως ἠγάπησεν. Ἀλλ' ὅτε ἀπέθανε (τὴν 10 σεπτεμβρίου 1829) οἱ Ἕλληνες τῷ ἐτέλεσαν ἐν Ζακύνθῳ μεγαλοπρεπεστάτην κηδείαν· εἷς δὲ τῶν διασημοτέρων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ Διονύσιος Σολωμός, ἀπήγγειλε τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ λόγον, ἐνῷ οἱ ἱερεῖς ἀνέπεμπον πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς δεήσεις αὐτῶν ἀναμιγνυομένας μετὰ τῶν νεφῶν τοῦ θυμιάματος καὶ ἐνῷ τὸ γονυκλινὲς πλῆθος ἐπεκαλεῖτο τὸ ἔλεος τοῦ Ὑψίστου ἐπὶ τοῦ συγγραφέως, ὅστις τοσοῦτον ἐντόνως εἶχεν ὑπερασπίσει τὰ δικαιώματα τῶν συμπολιτῶν τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἡ Ἑλλὰς λοιπὸν δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ ἐπὶ ὀλιγωρίᾳ.

Ἐν τούτοις ἡ εὐκαιρία ἦτο προσφορωτάτη ὅπως ἐπιβεβαιωθῇ ἐπισήμως ἡ ἀδελφότης τῶν ἐθνῶν τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς οἰκογενείας, ἀδελφότης πραγματοποιηθεῖσα διπλασίως ἐν τῷ συγγραφεῖ τῶν Δοκιμίων ἐπὶ τοῦ Πετράρχου καὶ τῶν Λόγων περὶ τοῦ Δάντου. Τῳόντι γεννηθεὶς ἐξ Ἰταλοῦ καὶ Ἑλληνίδος ὁ Φόσκολος εἶνε ἐν τῇ διανοητικῇ τάξει ἀληθὲς τέκνον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ρώμης. Διὰ τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ ἀνήκει εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, τὴν μητέρα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐλευθερίας· διὰ δὲ τῶν ἀρρενωπῶν αὐτοῦ ἕξεων καὶ τῆς ἀποφασιστικότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ εἶνε ἄξιος τοῦ βασιλέως ἐκείνου λαοῦ ὅστις ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου μέχρι τοῦ Ρήνου καὶ ἀπὸ τοῦ Νείλου μέχρι τοῦ Σηκουάνα ἐπέβαλεν εἰς ἀναριθμήτους βαρβάρους τὸ σέβας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Δὲν ἠπόρησαν λοιπόν, ὅτε εἶδον ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἥτις ἐξεκίνησε τὴν μεσημβρίαν, πολλοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι εἶχον ἀναγνώσει ἀναμφιβόλως τὸ λίαν περίεργον ἄρθρον Foscolo capitano δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Edmondo De Amicis ἔν τινι ἐφημερίδι τῆς Φλωρεντίας, τῇ Fanfulla. Ὁ κ. De Amicis ἀποκαλύπτει ἡμῖν Φόσκολόν τινα πολὺ ὀλιγώτερον γνωστὸν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ ὁ ποιητὴς τῶν Μνημάτων, παριστῶν αὐτὸν ὡς στρατιώτην ἀποφασιστικόν, πρόθυμον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, δυνάμενον νὰ ὑποβάλῃ τὸν ὁρμητικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πειθαρχίας. Κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν βεβαίως ἐπόθησε διαπύρως ὅπως καὶ ἡ Ἰταλία δυνηθῇ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς. Ὁ πόθος οὗτος ἐξεπληρώθη. Ὁ ἀργυροῦς σταυρὸς λάμπει σήμερον ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Ρώμης, ὡς ἔλαμπεν ἤδη ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ ἄστεος τοῦ Περικλέους. Οἱ Ἰταλοὶ μιμηθέντες τὸ παράδειγμα τῶν Ἑλλήνων ἀνεκτήσαντο τὴν περιωπὴν αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, καὶ οἱ μεσημβρινοὶ οὗτοι λαοί, οὓς ἀρτίως ἔτι ἐκήρυσσον ὡς γεννηθέντας ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τὴν παρακμὴν καὶ τὴν δουλείαν, ἀποδεικνύονται ἐξαιρετικῶς ζηλωταὶ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν. Παρ' αὐτοῖς τὸ δίκαιον ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς ἰσχύος.

Ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ μέχρι τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ εἶνε μία τῶν εὐρυτέρων ὁδῶν τῆς Φλωρεντίας, ἑπομένως ἡ συνοδία, ἥτις προηγεῖτο μία ὕλη ἐλαφρῶν ἱππέων τῆς Δούκας (cavalleggeri di Lucca), ἠδυνήθη νὰ ἀναπτυχθῇ ἐλευθέρως. Διηρέθη δὲ εἰς δύο ὁμίλους, ὧν ὁ πρῶτος, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκοντο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν καὶ δήμων μετὰ τῶν σημαιῶν αὐτῶν (ὁ πορφυροῦς σταυρὸς τῆς Γενουήτης καὶ ὁ ἐρυθρόλευκος τῆς Φλωρεντίας ἐφελ-

κυον πρὸ πάντων τὰ βλέμματα), προηγεῖτο τοῦ φερέτρου. Τὸ φέρετρον τοῦτο, οὗ αἱ πλευραὶ ἀπεμιμοῦντο τὸν ὀρείχαλκον, διηρεῖτο εἰς πολλὰς θήκας περιχρύσους, φερούσας τὰ ἐμβλήματα τῆς Ζακύνθου καὶ Βενετίας, τῶν δύο πατρίδων τοῦ Φωσκόλου, τοῦ Λονδίνου, ὅπερ παρέσχεν αὐτῷ τὴν φιλοξενίαν, καὶ τῆς Φλωρεντίας, ἥτις παρέχει εἰς τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ τὴν ἀνάπαυσιν ἐπὶ τῆς ἰταλικῆς γῆς. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ φερέτρου ἐκαλύπτετο διὰ κυανοῦ βελούδου μετὰ χρυσῶν θυσσάνων, τὰ δὲ κατώτερα μέρη περιεκοσμοῦντο διὰ στεφάνων ἐξ ἀνθέων περιβαλλόντων τὰ ἐμβλήματά τινων τῶν «Ἑκατὸν Ἄστεων» ἐφ' οἷς ἐναβρύνεται ἡ Ἰταλία. Ἡ ἅμαξα ἐσύρετο ὑπὸ ἕξ ἵππων κεκοσμημένων δι' ἐπικαλυμμάτων ἐκ κυανοῦ βελούδου καὶ λόφων πτερωτῶν τοῦ αὐτοῦ χρώματος, καὶ ὁδηγουμένων ὑπὸ ἕξ πεζῶν ἱπποστόλων μελανειμονούντων. Ὀκτὼ ταιναὶ περίχρυσοι κατέπιπτον ἄνωθεν τῆς ἁμάξης, ἥτις κατεσκευάσθη ἐν τῷ ἐργοστασίῳ Fruci κατὰ τὰ σχέδια τοῦ κ. Σανίζη. Τὰς ταινίας ταύτας ἐκράτουν οἱ ὑπουργοὶ Κορρέντης καὶ Καστανιόλας, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἱσπανίας μαρκήσιος Μοντεμὰρ ἀντικαταστήσας τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας, οἱ διοικηταὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, δύο ἀντιπρόεδροι τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς, ὁ κόμης Μαμιάνης, ὁ κ. Μορδίνης καὶ εἷς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς νομαρχίας τῆς Φλωρεντίας. Ἡ μουσικὴ τῆς ἐθνοφυλακῆς ἵστατο ἑκατέρωθεν τῆς ἁμάξης. Ὄπισθεν εἵπετο ὁ δεύτερος ὅμιλος, ἐν ᾧ εὑρίσκοντο οἱ προσκεκλημένοι, ἡγουμένων τοῦ δημάρχου καὶ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ἑπομένων τῶν ἐλευθεροφρόνων (liberi pensatori), ἑνὸς τάγματος τοῦ 44 συντάγματος τῆς γραμμῆς καὶ μιᾶς ἴλης ἱππικοῦ.

Ἡ ἐθνοφυλακὴ ἐβάδιζε στοιχηδὸν ἑκατέρωθεν τῆς συνοδίας καὶ δυσκόλως ἐπεῖχε τὸ συμπαγὲς πλῆθος, ἐφ' οὗ ὁ ἥλιος τοῦ Ἰουνίου ἐξεκόντιζε τὰς φλογερὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας. Τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν ἐντὸς τῶν τοῦ ἀρχιεπισκοπείου, ἅτινα διέμενον ἑρμητικῶς κεκλεισμένα, ἐκοσμοῦντο διὰ ταπήτων ἢ σημαιῶν καὶ ἔδριθον κυριῶν. Ἡ παρέλασις διήρκεσε μίαν καὶ ἐπέκεινα ὥραν καὶ πλέον ἢ ἄταξ οἱ ἀποτελοῦντες μέρος αὐτῆς ἐφθόνησαν ἀναμφιβόλως τὴν τύχην ἐκείνων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ θεῶνται τὴν βραδεῖαν πορείαν τῆς ἀπεράντου συνοδίας, ἀκροώμενοι εὐδιακρίτως τὴν μουσικὴν τῆς ἐθνοφυλακῆς, τοῦ 44 συντάγματος καὶ τῆς ἑταιρίας τῶν ἐργατῶν (fratellanza artigiana).

Ἡ πλατεῖα Σάντα Κρότσε ἦτο κεκοσμημένη διὰ σημαιῶν καὶ ἐπιγραφῶν ἐξηγμένων ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Φωσκόλου. Ἐπ' αὐτῆς ἔβλεπέ τις ἀνεγηγερμένας δύο σκιάδας. Ὑπὸ τὴν μίαν τῶν σκιάδων τούτων, ἐν ᾗ οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν εἶχον κομίσει τὸ φέρετρον, ὁ κ. Βεργόνης παρέδωκεν εἰς τὴν Φλωρεντίαν τὰ ὀστᾶ τοῦ Φωσκόλου. Διὰ συντόμου δὲ λόγου ἀφηγήθη τὸν τρόπον κθ' ὃν ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ καὶ ηὐχαρίστησε τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ τοῖς ἐν Λονδίνῳ ἐγκατεστημένοις συμπολίταις αὐτοῦ ἐπὶ τῇ προθύμῳ αὐτῶν συνδρομῇ. Ὁ δήμαρχος ἀντηυχαρίστησεν αὐτῷ ὡς κομίσαντι εἰς Ἰταλίαν τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα λείψανα, προσθεὶς ὅτι ἡ Φλωρεντία θέλει λογίζεσθαι εὐτυχὴς διατηροῦσα μεταξὺ τῶν τάφων τῶν μεγάλων Ἰταλῶν τὰ τοῦ ποιητοῦ τῶν Μνημάτων ἐν τῇ Τοσκάνῃ ταύτῃ, ἐν ᾗ ὁ Φόσκολος ἐπόθει νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ συμβολαιογράφος ἀνέγνω τὸ πρακτικὸν τῆς παραδόσεως τῶν λειψάνων εἰς τὴν Δημαρχίαν (Atto publico di ricevimento della salma di Ugo Foscolo) ἔγγραφον ὑπογραφὲν ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ δημάρχου, ὑπὸ δύο μαρτύρων τῶν κ. κ. Βανούση καὶ Ρουβιέρη, τοῦ συμβολαιογράφου κ. Μορέλλη καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων διακεκριμένων. Τὸ φέρετρον μετεκομίσθη εἰς τὸν ναὸν ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν καὶ ἠνοίχθη ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς δημοτικῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐντὸς δὲ χαλκίνου σωλῆνος ἐτέθη σύντομόν τι πρακτικὸν τῆς τελετῆς γραφὲν ἐπὶ περγαμηνῆς· ὁ σωλὴν οὗτος ἐκλείσθη καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐτέθη ἡ σφραγὶς τῆς Φλωρεντίας.] Εἶτα ὁ κ. Μορέλλης ἀνέγνω πρακτικὸν τῆς παραδόσεως τῶν λειψάνων εἰς τὸ ἐργοστάσιον τῆς Σάντα Κρότσε (Atto di consegna alla Deputazione secolare dell' opera di S. Croce). Τέλος ὁ κ. Περούτζης ἐπέθηκεν ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ τάφου μαρμαρίνην πλάκα φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ. Οὕτως ἐπερατώθη περὶ τὴν τετάρτην ὥραν ἡ τελετή, καθ' ἣν οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς Pia casa di Lavoro ἔψαλαν ἐπὶ τῆς πλατείας Σάντα Κρότσε τὸν ὕμνον τοῦ κ. Guido Corsini, οὗ ἡ μουσικὴ ἀπεμιμήθη τὴν Ἀρμίδαν τοῦ μουσικοδιδασκάλου Σάρτη.

Μετὰ ταῦτα συνεκροτήθη Ἀκαδημία ἢ φιλολογικὴ τελετὴ ἐν τῇ Τερψιθέᾳ (à Bellosguardo). Ἡ Τερψιθέα εἶνε, ὡς δεικνύει τὸ ὄνομα αὐτῆς, μία τῶν θέσεων τῆς Φλωρεντίας, ὅθεν ἀπολαύει τις τερπνοτάτης θέας ἐπὶ τοῦ ἄστεος καὶ ἐπὶ τῆς πλουσίας κοιλάδος, ἐν ᾗ ὁ Ἄρνος κυλίει νωχελῶς τὰ ὕδατα αὐτοῦ ὡς εἰ ἐλυπεῖτο καταλείπων τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην κατοικίαν. Ἡ θέα ἐκτείνεται μέχρι τῶν λοφίσκων τῆς Φιεζόλης, ἔνθα οἱ ἀρχαῖοι Ἐτροῦσκοι εἶχον ἀνεγείρει ἀκρόπολιν. Ὁ Φόσκολος ἐτέρπετο λίαν ἐν τῇ Τερψιθέᾳ: O posteri, ἔλεγεν, aver tanto da comperare una villetta sul mio Bellosguardo, e quiri prepararmi un sepolcro! Κατώκησε δὲ ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Ombrellino καὶ συνέγραψεν ἐνταῦθα τοὺς ὕμνους πρὸς τὰς Χάριτας (inni soavi, λέγουσιν ἐν Ἰταλίᾳ, alle Grazie). Ὅπως διαιωνίσωσι τὴν μνήμην τοῦ ποιητοῦ ἐν τῷ Ombrellino, ἀπεφάσισαν νὰ στήσωσιν ἐκεῖ λίθον καὶ ἐπιγραφήν. Τῳόντι δὲ ὁ λίθος ἐστήθη πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἐπαύλεως. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα φιλολογικὴ συνάθροισις δὲν παρέρχεται καλῶς, ἐὰν μὴ γίνωσι πλεῖσται ὅσαι ἀναγνώσεις, οἱ θαυμασταὶ τοῦ Φωσκόλου ἐνεκωμίασαν αὐτὸν ἔν τε τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ ἐμμέτρως. Ὁ λόγος τοῦ κ. Perez διεῤῥίθη ἰδίᾳ· ἐν αὐτῷ ὑπηνίξατο τὰς παρηγορίας, ἃς ἐν τῇ «Ἐδὲμ ταύτῃ τοῦ ἰταλικοῦ πολιτισμοῦ» ἡ φιλία γυναικὸς «ἀξίου συμβούλου τοῦ θελκτικοῦ τούτου τόπου» ἦsimbolo digno della più gentile fra le italiane provincie) ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὴν τετραυματισμένην καρδίαν τοῦ ποιητοῦ (anima ulcerata e spegnosa) ὅστις ἐν τῇ δυσθυμίᾳ αὐτοῦ ἔλεγε συχνάκις «Δὲν ὑπάρχουσι φίλοι!» Τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἐπραγματεύθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας κυρίας τις ἐκ Βενετίας, διακριθεῖσα διὰ τῶν ποιήσεων αὐτῆς, ἡ κυρία Ἑρμηνία Fua Fusinato.

Τὸ ἑσπέρας ἡ Aréna (1) Goldoni, ἀπαστράπτουσα ἐκ φωτός, παρέστησεν ἔμμετρόν τι δρᾶμα τοῦ Castelavecchio, ἐν ᾧ ἦρχε εἶνε ὁ Φόσκολος.

ΔΩΡΑ Δ' ΙΣΤΡΙΑ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Ἐκλογὴ Συζύγου.—Ἠρώτα τίς ποτε τὸν Ἀρίστιππον τί σύζυγον ἔπρεπε νὰ λάβῃ.— Ἀγνοῶ, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος· ἐὰν μὲν λάβῃς ὡραίαν, θὰ σὲ ἀπατήσῃ· εἰ δὲ ἄσχημον, θὰ σὲ δυσαρεστήσῃ· πλουσίαν, θὰ σὲ ἐξουσιάσῃ· πτωχήν, θὰ σὲ καταστρέψῃ. Ἔκλεξε λοιπὸν καὶ λάβε (2).

Ἀγγλικὴ ἰδιοτροπία. — Ἄγγλος τις, Σαμουὴλ Βαλδουάϋν καλούμενος, τελευτήσας τὴν 20 Μαΐου 1786, ἐσημείου ἐν τῇ διαθήκῃ του: «Οἱ συγγενεῖς μου θέλουν ῥίψει τὸ σῶμά μου εἰς πλησιόχωρόν τινα ποταμὸν εἰς πεῖσμα τῆς συζύγου μου, ἥτις μὲ ἐφοβέριζε ὅτι θὰ ἔλθῃ νὰ χορεύῃ ἐπὶ τοῦ μνήματός μου.»

Ὑγιαίνοιτε.—Συγγραφεῖς τινες ἀναφέρουσιν ὅτι κατὰ τὸν Δ'. αἰῶνα ἐπὶ δημία τις ἐνέσκηψεν ἐν Εὐρώπῃ, ἧς πρῶτον σύμπτωμα ἦτο τὸ πτάρνισμα· διὸ ἅμα τις ἐπταρνίζετο, τῷ ἔλεγον ὑγιαίνοιτε.

Ἡ παράδοσις αὕτη εἶνε λελανθασμένη, διότι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς Ρωμαίους ἐπεκράτει τὸ ἔθιμον τοῦτο· μόνη δὲ διαφορὰ ὑπάρχει ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ πταρνίζεσθαι ἦν σημεῖον ὑγείας, ἡ δὲ παρ' ἡμῖν εὐχὴ σήμερον ὑγιαίνοιτε ἀπενέμετο εἰς τοὺς πταρνιζομένους οὐχὶ ὡς εὐχή, ἀλλ' ὡς ἐπιβεβαίωσις.

Τὸ γελοῖον συνοικέσιον. — Γελοιωδέστατον συνοικέσιον εἶχε τελεσθῆ ἐσχάτως ἐν Ολδαβιγκτὼν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Ἰάκωβος Πόλκερ ὀγδοηκονταεξαετὴς ἐνυμφεύθη τὴν δεσποινίδα Μαρίαν Βὰγκ τὸ ὀγδοηκοστὸν δεύτερον τῆς ἡλικίας της ἄγουσαν, Ὁ Ἰάκωβος Πόλκερ πρὸ ἑξήκοντα περίπου ἐτῶν ἐλάτρευεν ἐνθέρμως τὴν δεσποινίδα Μαρίαν Βάγκ, ἀλλ' αὕτη εἶχε προτάξει ἀείποτε καρδίαν σιδηρᾶν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ σταθεροῦ καὶ ἐπίμονος ἐραστοῦ. Τέλος μετὰ ἑξηκονταετῆ ἀντίστασιν ἡ σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητος ἐρωμένη ἐνέδωκε· δοθείσης δὲ τῆς εὐλογίας τοῦ γάμου οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εἰς παρακειμένην τινα ἔπαυλιν ὅπως διέλθωσι τὸν μελίῤῥυτον μῆνα τοῦ γάμου των.

---

(1) Ἐν Ἰταλίᾳ καλοῦσιν Aréna θέατρον, ἐν ᾧ παριστάνονται δράματα τὴν ἡμέραν.

(2) Σ.Δ. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁπόσαι ἐξαιρέσεις εἰς ἕκαστον τῶν κανόνων τούτων τοῦ Ἀριστίππου!

Ὑπομονή. — Ἀμερικανός τις ἐξώδευσε τρία ὁλόκληρα ἔτη ἐργαζόμετος ὀκτὼ ὥρας τὴν ἡμέραν ὅπως γνωρίσῃ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ῥήσεων, λέξεων καὶ γραμμάτων. Εὗρε δὲ ὅτι αὕτη περιεῖχε 31,173 ῥήσεις, 713.692 λέξεις, καὶ 3,966,480 γράμματα. Τὸ ὄνομα Σαβαὼθ ἀναφέρεται ἐν τῇ Βίβλῳ 6,866 φοράς.

Ἡ ποικιλία.—Συνέβη ἐν Σουηδίᾳ τὸ ἀκόλουθον τραγικώτατον συμβὰν ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Β'. Παρίστανον εἰς τὸ θέατρον τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ὑποκριτὴς, ὅστις ἔμελλε νὰ πλήξῃ διὰ τῆς λόγχης τὴν πλευρὰν τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὑπὸ τοῦ πάθους οἰστρηλατούμενος, ἐνέπηξεν ἀληθῶς τὴν λόγχην εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ συναδέλφου του· ὁ πληγωθεὶς κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ βάρους του ἐφόνευσε τὴν παρὰ πόδας τοῦ σταυροῦ ὑποκρίτριαν, ἥτις παρίστα τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας. Ἰωάννης ὁ Β'. ὅστις ἦτο παρὼν, ὀργισθεὶς εἴτε διὰ τὴν θηριωδίαν εἴτε διὰ τὴν ἀνεπιτηδειότητα τοῦ ὑποκριτοῦ, ὁρμᾷ κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀποκεφαλίζει διὰ τοῦ ξίφους του. Τοῦτο ἰδόντες οἱ θεαταί, οἵτινες ὑπερηγάπων τὸν ὑποκριτὴν αὐτὸν ὡς τὸν ἱκανώτερον πάντων καὶ παροξυνθέντες διὰ τὴν ἄλογον τοῦ βασιλέως αὐστηρότητα, ὁρμῶσι κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύουσι. Τραγικωτέραν λύσιν δὲν ἔλαβεν ἴσως ἀκόμη καμμία ἐπὶ σκηνῆς τραγῳδία.

Φοντενέλλου ἀπάντησις.—Εἰς συναναστροφήν τινα ἐν ᾗ συμπαρευρίσκετο καὶ ὁ διάσημος φιλόσοφος Φοντενέλλος, προέβαλλον διαφόρους παραδόξους ἐρωτήσεις, μεταξὺ τούτων ἡ παραδοξοτέρα ἦν ἡ ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης προταθεῖσα ἔχουσα οὕτως: Ὁποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἑνὸς ὡρολογίου; Πάντες ἠπόρουν περὶ τῆς ἀπαντήσεως, ὅτε ὁ Φοντενέλλος ἐγερθείς, —Ἡ ὑπάρχουσα διαφορά, κυρία μου, εἶπεν, εἶνε ὅτι, τὸ μὲν ὡρολόγιον μᾶς δεικνύει τὰς ὥρας, ὑμεῖς δὲ μᾶς κάμνετε νὰ τὰς λησμονῶμεν·

Δημαρχικὴ διαταγή.— Κατὰ τὸ 1791 τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ ΣΤ'. τμήματος τῶν Παρισίων ἐξέδοτο τὴν ἀκόλουθον διαταγήν:

Α'.— «Ἀπαγορεύεται ῥητῶς εἰς τοὺς κύνας ἡ ἐν τοῖς ναοῖς εἴσοδος· οἱ παραβάται τῆς διαταγῆς ταύτης θέλουσιν ὑποκειεσθαι, ἐὰν μὲν ὦσι κύνες τῆς ἐνορίας εἰς μαστίγωσιν, ἐὰν δὲ ξένοι εἰς ἑξήκοντα φράγκων πρόστιμον.

Β'.— «Ἵνα μὴ οἱ ῥηθέντες κύνες προφασισθῶσιν ἐπὶ ἀγνοίᾳ, ἡ παροῦσα δημαρχικὴ διαταγὴ τοιχοκολληθέσεται εἰς τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως.

Ἀδηφαγία. — Ἱστορεῖται ἐπὶ τοῦ Κλαυδίου Ἀλβίου βασιλεύσαντος 198 ἔτη Μ. Χ. ὅτι ἡμέραν τινα ἔφαγεν εἷς ἐν πρόγευμα 100 συκοφάγους, 400 ὀστρείδια, 10 πέπονας, 500 ροδάκινα καὶ μεγάλην ποσότητα σταφυλῆς.

Φάλων δέ τις καλούμενος κατεβρόχθισεν ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ ἓν πρόβατον, ἕνα μικρὸν χοῖρον, ἀρκετοὺς ἄρτους καὶ τὸν ἀνάλογον οἶνον.

Εἷς τῶν ἁγίων πατέρων ζήσας περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 5ης

ἑκατονταετηρίδος Θεοδώρητος καλούμενος ἀναφέρει περί τινος Συρίας γυναικὸς ἥτις καί τοι τρώγουσα τριάκοντα πουλία ὀρνίθων καθ' ἡμέραν, ποτὲ δὲν εἶπεν ὅτι ἐχόρτασεν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἔτρωγε καθ' ἑκάστην εἰς τὸ γεῦμα του 40 λίτρας βόειον κρέας καὶ ἔπινεν 20 βαυκάλεις οἴνου. Ἡ ἀδηφαγία αὕτη ἔφερε τὸν Αὐτοκράτορα εἰς τοιαύτην παχύτητα ὥστε τὰ δύο του δάκτυλα μόλις ἐχώρουν εἰς τὰ ψέλλια τῆς συζύγου του.

Πλήν. ὅλαι αἱ διηγήσεις αὗται εἰσὶ μικροῦ λόγου ἄξιαι παραβαλλόμεναι μὲ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Αὐτοκράτορος Βιτελλίου. Μανθάνομεν ἀπὸ τὸν Σουτάνιον, καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀξιοπίστους συγγραφεῖς, ὅτι αἱ ὁδοὶ τῆς Ἰταλίας καὶ αἱ δύο θάλασσαι, ἡ Μεσόγειος καὶ Ἀδριατική, ἔβριθον ὑπαλλήλων ἐνασχολουμένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προμήθειαν τῶν καλλιτέρων φαγητῶν καὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἰχθύων διὰ τὰ πολυτελῆ συμπόσια τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἐγευμάτιζε τετράκις τῆς ἡμέρας μεταχειριζόμενος μεταξὺ τῶν φαγητῶν του ἐμετικὸν ὅπως κενώνῃ τὸν στόμαχον καὶ τὸν πληροῖ ἐκ νέου. Λέγεται προσέτι ὅτι ἦτο τόσῳ κοιλιόδουλος ὥστε πολλάκις διαρκουσῶν τῶν ἱερῶν θυσιῶν εἶδον αὐτὸν ἁρπάζοντα τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων ἡμίψητα ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ καταβροχθίζοντα αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ περιεστῶτος πλήθους. Ὀσάκις δὲ εἰδοποίει τοὺς φίλους του ὅτι ἤθελε τιμήσει τὴν τράπεζάν των διὰ τῆς παρουσίας του, οὗτοι ἔτρεμον ὁπόσα συμφορὰ τοῖς ἐπεφυλάσσετο, διότι ἓν μόνον γεῦμα τοῦ Αὐτοκράτορος ἐδύνατο νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Ὁ ἀδελφός του Λούκιος Βιτέλλης τῷ προσέφερεν εἰς ἓν γεῦμα 2,000 ἰχθύας καὶ 7,000 στρουθίων τὸν μυελόν. Τὰ ἔξοδα τῆς Αὐτοκρατορικῆς τραπέζης ἀνέβαινον εἰς 7,000,000 λίρας εἰς τὸ διάστημα 4 μηνῶν. Εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἀνακτόρων ὑπῆρχον πάντοτε χιλιάδες στρουθίων, γλῶσσαι, μυελοὶ ταῶν καὶ οὐρὰ ἐγχελύων.

Μακροβιότης. — Ἐν τινι χωρίῳ τῆς Μοραβίας ζῇ χωρικός τις ἡλικίας ἑκατὸν πεντήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν, καταγινόμενος εἰσέτι εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας. Ἐσχάτως, ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἰδὼν ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς ἐκκλησίας ὅτι ἐν τῇ ἐνορίᾳ του ὑπῆρχε τοιαύτης ἡλικίας ἄνθρωπος καὶ περίεργος ὢν νὰ τὸν ἴδῃ ὀφθαλμοφανῶς, τῷ ἔστειλεν ἄμαξαν ὅπως τὸν παραλάβῃ· ὁ γέρων ἐδέχθη μὲν ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ ὑπάγῃ πεζῇ καὶ ὄχι ἐφ' ἁμάξης, ἀπελθὼν δὲ παρὰ τῷ ἐφημερίῳ τῷ ἐδιηγήθη ὅτι διῆλθε τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βίου του ἐν τῇ καλύβῃ του, ὅτι ὑπῆρξε στρατιωτικὸς καὶ ὅτι ἐνυμφεύθη ἐκ δευτέρου εἰς ἡλικίαν ἐννενήκοντα ἐτῶν. Τὸ γάλα καὶ τὰ γεώμηλα ἦσαν πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ἡ κυριωτέρα τροφή του.

Αἱ καρφοβελόναι. — Ἡ ἐφεύρεσις τῶν καρφοβελονῶν ἀναφέρεται εἰς τὸν δέκατον ἕβδομον αἰῶνα. Ἄγγλος τις συγγραφεὺς λέγει ὅτι ἤκουσεν ἡμέραν τινὰ τὸν πρέσβυν τῆς Σουηδίας ἐρωτῶντα δύο ἄλλους πρέσβεις ποῦ ἐνόμιζον ὅτι ἐξωδεύετο περισσότερος χαλκός. — Εἰς τοὺς κώδωνας· ἀπήντησεν ὁ εἷς. — Εἰς τηλεβόλα· εἶπεν ὁ ἕτερος. — Ὄχι, κύριοι, ὑπέλαθεν ὁ πρέσβυς τῆς Σουηδίας, ἡ μεγαλειτέρα κατανάλωσις τοῦ χαλκοῦ γίνεται εἰς τὰς καρφοβελόνας.

Γεννα ιοψυχία. — Δύο ἀξιωματικοὶ ἐλθόντες εἰς σφοδρὰν διένεξιν μεταξύ των ἀπεφάσισαν νὰ λύσωσι τὴν ἔριδα διὰ τῶν ὅπλων, ὅθεν καὶ ξιφουλκύσαντες ἐν τῷ ἅμα ἐτέθησαν εἰς ἀμυντικὴν θέσιν· πρὶν ὅμως ἐπιτεθῶσι κατ' ἀλλήλων, ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν κράζει πρὸς τὸν ἕτερον· — Δειλέ! ρίψον τὸ ξίφος! — Δὲν τὸ ρίπτω, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος, μέχρις ὅτου ὑπάρχει ρανὶς αἵματος ἐν ἐμοί. — Ἔ, λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι γενναιότερος σοῦ· ἰδοὺ τὸ ρίπτω.

Γλισχρότης. — Ὁ κύριος Ι.... κάτοχος ἑνὸς τῶν ὡραιοτέρων καὶ μεγίστων μεγάρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶνε τοσοῦτον φιλάργυρος, ὥστε καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, κατὰ τὰς δέκα, συνηθίζει νὰ σημαίνῃ κώδωνά τινα, ἵνα σβύνωσι τὰ φῶτα· οὐαὶ δὲ εἰς τὸν ἐπιλήσμονα καὶ παρήκοον ἐκεῖνον θεράποντα ὅστις, παρελθούσης τῆς προσδιωρισμένης αὐτῆς ὥρας, ἀνάψῃ ἔστω καὶ ἓν ἔναυσμα ἐν τῷ οἰκῳ.

Ἐσπέραν τινὰ κατὰ τὰς ἕνδεκα, ὁ κύριος Ι... περιπατεῖ ἡσύχως ἐν τῷ κήπῳ. Ἀλλ' αἴφνις ἵσταται ἔκπληκτος, παρατηρήσας ἀμυδρὸν φῶς ἀπαυγάζον ἔκ τινος λυχνίας ἐν τῷ ὑπερῴῳ.

Τρέχει, ἀνέρχεται τὴν κλίμακα μὲ τὰ τέσσαρα, εἰσέρχεται ἐν τῷ ὑπερῴῳ καὶ συλλαμβάνει τὴν ὑπηρέτριαν αὐτοῦ γράφουσαν ἐν τῇ λάμψει λυχνίας. Πάραυτα ἐκρήγνυται εἰς ὕβρεις.

— Ἀλλά, κύριε, λέγει δυσηρεστημένη ἡ ὑπηρέτρια, γράφω εἰς τὴν μητέρα μου.

— Ἰδοὺ πῶς μὲ καταστρέφουν! Ἀκούεις ἐκεῖ, καίουσι τὰς λυχνίας μου, διὰ νὰ γράφωσιν εἰς τὰς μητέρας των!

— Τὰς λυχνίας σας; Ἀλλ' ἀπατᾶσθε, κύριε, ἡ λυχνία αὕτη εἶνε ἰδική μου, ἐπειδὴ τὴν ἠγόρασα σήμερον μὲ ἰδικά μου χρήματα ἀπὸ τὸν παντοπώλην·

— Αἰ Αἰ, εἶπε μαλακύνων τὴν φωνήν, τὴν λυχνίαν ταύτην ἠγόρασας μὲ ἰδικά σου χρήματα;

— Βεβαίως, κύριε.

— Ἀξιόλογα! Ἀξιόλογα!

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ ἀγαθὸς οἰκοδεσπότης κατέρχεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην, λαμβάνει ἐξ αὐτῆς βίβλον τινὰ καὶ πορεύεται ἐν τῷ ὑπερῴῳ ἵνα ἀναγνώσῃ εἰς τὸ φῶς τῆς ὑπηρετρίας.

Συζυγικὴ τρυφερότης. — Ὁπότε ἐνυμφεύθην, ἔλεγέ ποτέ τις πρὸς φίλον του, τοσοῦτον ἠρώμην τῆς συζύγου μου, ὥστε μοὶ ἤρχετο ὄρεξις νὰ τὴν φάγω.

— Τώρα δέ; τὸν ἠρώτησεν ὁ φίλος του.

— Ὦ τώρα, λυποῦμαι πολὺ διότι δὲν τὸ ἔπραξα.

Νέον φάρμακον κατὰ τοῦ κατάρρου. — Πέτρε, ἔλεγε ποτέ τις πρὸς φίλον του, δὲν ἠξεύρεις πόσον πάσχω ἐκ τοῦ κατάρρου· σὺ ὅταν τὸν ἔχῃς, τί κάμνεις;

— Ἐγώ, ἀποκρίνεται ἀφελῶς οὗτος, πτερνίζομαι.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΩΝ.

Ἡ φρικτοτέρα ὅλων τῶν παρεκτροπῶν, εἰς ὅσας ἐξετραχήλισε τὸν ἄνθρωπον ἡ θεοβλαβὴς δεισιδαιμονία, ὑπάρχει ἀναμφιβόλως ἡ παράλογος καὶ θεοστυγὴς ἰδέα τοῦ νὰ νομίζῃ ὅτι δύναται νὰ ἐξιλεώσῃ τὸ θεῖον διὰ τῆς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ σφαγῆς καὶ θυσίας τῶν πλασμάτων τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ.

Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖα ἔθνη ἀπαντᾶται ἡ βάρβαρος καὶ ἀποτρόπαιος αὕτη συνήθεια τῆς ἀνθρωποθυσίας. Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευον κατὰ τῆς Τρῳάδος, κατελήφθησαν αἴφνης ὑπὸ μεγάλης νηνεμίας εἰς τὴν Αὐλίδα· ἐρωτήσαντες δὲ τοὺς μάντεις, ἔμαθον παρ' αὐτῶν ὅτι ὁ Ποσειδὼν διὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπήτει ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτεμιδος (α).

Μετὰ δὲ τὸν φόνον τοῦ Ἕκτορος ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου θυσιάζει ἐπὶ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ πυρᾶς δώδεκα νέους Τρῶας· κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ Τρῳάδος ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ φάσμα τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιασθὲν ἀπαιτεῖ νὰ θυσιασθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ τοῦ Πριάμου Πολυξένη (β).

Οἱ Σκύθαι ἐθυσίαζον ὁμοίως πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἐφεστίων θεῶν ὅλους τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῶν συλλαμβανομένους ξένους. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνῶν τοῦ παλαιοῦ καὶ γνωστοῦ κόσμου κατείχοντο ἐπίσης κατὰ τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν χρόνους ὑπὸ τῆς θεοστυγοῦς ταύτης δεισιδαιμονίας.

Κατὰ δὲ τὴν ἁγίαν Γραφὴν καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑπέπεσαν ὁμοίως εἰς τὴν ἀδελυρίαν ταύτην, προσενεγκόντες εἰς θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Μολὸχ καὶ Ταφὲθ τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν (α).

Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ρωμαῖοι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν προσέφερον ἀνθρώπινα θύματα εἰς πολλὰς θυσίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαντοῦ Πλινίου. Εἰς ὅλα δὲ τὰ νεώτερα ἔθνη τῆς Ἀμερικῆς εὑρέθη ἐπίσης διὰ νόμου καθιδρυμένη ἡβδελυρὰ αὕτη ἐξύβρισις τῆς θεότητος. Ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ὑπουργῶν τοιούτων σιμοβόρων θεοτήτων, οἱ Δρυΐδαι ὑπῆρξαν οἱ θεμελιώσαντες καὶ τελειοποιήσαντες μᾶλλον τῶν ἄλλων τὴν ἀντίθεον ταύτην λατρείαν· ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τούτου τῶν Δρυΐδων ἔγινε παραίτιος μεγάλων λογομαχιῶν μεταξὺ πολλῶν ἐκ τῶν νεωτέρων κριτικῶν, φιλολογησάντων τὰ λεξικὰ ὅλων τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ εὕρωσι τὴν καταγωγὴν καὶ σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης· ἡ δὲ ὡς πιθανωτέρα κριθεῖσα ἐξήγησις εἶνε, ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶνε Γαλατικὴ σημαίνουσα ἱερέα μάγον.

Καὶ τῷ ὄντι οἱ Δρυΐδαι ἦσαν ὄχι μόνον οἱ ἱερεῖς τοῦ Τετατὲς (ὅστις ἦτον ὁ Ζεὺς τῶν Βρεττανῶν καὶ Γαλατῶν) ἀλλ' ἀκόμη καὶ διερμηνεῖς τῶν ἀποκρίσεων τὰς ὁποίας ὁ θεὸς ἔδιδεν, ὁσάκις ἠρωτᾶτο κατὰ τὰς θρησκευτικὰς διατυπώσεις· οὗτοι πρὸς τούτοις εἶχον ἁρπάσει τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἂν τις ἐτόλμα νὰ παραγνωρίσῃ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν,

(α) Εὐριπ. Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι.
(β) Εὐριπ. Ἑκάβη.

(α) Ἱερεμίας Ζ', 31 καὶ ΑΒ', 35.

εἰς τὸν τοιοῦτον ἀπηγόρευον τὸ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὰς θυσίας, καὶ ἀνεθεμάτιζον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Τετατές.

Οἱ Δρυΐδαι πρὸς τούτοις ἐπεμελοῦντο τοὺς ἀσθενεῖς ὄχι μετερχόμενοι τὴν ἰατρικήν, ἀλλὰ ὑποσχόμενοι τὴν θεραπείαν διὰ τῆς μεσολαβήσεως αὐτῶν παρὰ τῷ θεῷ· καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀσθένεια ἦτο συνήθης, ὁ θεὸς εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν θυσίαν τινῶν ζώων, ἀλλ' ἂν ἡ ἀσθένεια ἦτον ἐπικίνδυνος, ὁ ἀσθενῶν ὤφειλε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν διὰ τῆς εἰς θεὸν θυσίας ἄλλου ἀνθρώπου.

Οἱ Δρυΐδαι οὗτοι εἶχον εἰσάξει τὴν συνήθειαν τῶν ἀνθρωπίνων ὁλοκαυτομάτων, τὰ ὁποῖα οἱ Γαλάται μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς μεγάλας δημοσίους συμφοράς, καὶ ὅτε ἐξεστράτευον κατά τινος δυνατοῦ ἐχθροῦ· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν κατασκευάζοντες ἐκ ξύλων γιγαντιαῖον ἄγαλμα εἰς σχῆμα ἀνθρώπου ὀρθῶς ἱσταμένου, καὶ ἔχοντος κρεμαμένους τὰς χεῖρας καὶ ἀνοικτὰ τὰ σκέλη, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῆς ὄπισθεν εἰκονογραφίας, ἐπλήρουν αὐτὸ ἔσωθεν ἐξ ἀνθρώπων καταδεδικασμένων ἐπὶ διαφόροις ἐγκλήμασιν· ἐὰν δὲ ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν ἐξήρκει νὰ πληρώσῃ τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἄγαλμα, ἥρπαζον ἐκ τῶν ὁδῶν ἀδιαφόρους τοὺς τυχόντας καὶ τοὺς ἔριπτον ἐν αὐτῷ· ἐπισωρεύοντες δὲ πέριξ αὐτοῦ καυσίμους ὕλας, ἔβαλον πῦρ καὶ συνέκαιον μετ' αὐτοῦ ζῶντας τοὺς δυστυχεῖς πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ αὐτῶν.

ΟΜΙΛΙΑ

τοῦ κ. Α. Τόμπρα γενομένη τὴν 28 Ἰουνίου 1871 ἐν τῷ ἑλλ. Σχολείῳ τῶν Κυδωνιῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν δημοσίων ἐξετάσεων (1).

Σεβαστὴ ὁμήγυρις.

Διανύσαντες θείᾳ συνάρσει τὸ ἐνεργὸς σχολικὸν ἔτος, προσερχόμεθα σχεδὸν ἅπαντες, οἵτε διδάξαντες καὶ οἱ διδαχθέντες, ὅπως ἐνώπιον ὑμῶν ὡς ἀνωτάτων ἐποπτῶν καθυποβάλωμεν τὰ ἔργα ἡμῶν, ἵνα ἀκριβέστερον καὶ δικαιότερον περί τε τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης τῶν τῆς πόλεως ἡμῶν σχολείων καταστάσεως κρίνητε καὶ εὐσυνειδητότερον περὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι συσκεφθέντες τὰ δέοντα ἀποφασίσητε.

Ἀναδεξάμενοι δὲ ἰδίως ἡμεῖς κατὰ τὸ ἐνεστὼς σχολικὸν ἔτος τὴν διεύθυνσιν ἁπάντων τῶν τῆς πόλεως σχολείων, ἧν ἡ προκάτοχος Σ. Ἐφορία κατὰ τὸν παρελθόντα Αὔγουσταν ἀνέθηκεν ἡμῖν, μετ' εὐσυνειδησίας ἐνηργήσαμεν ὅ,τι τὸ καθῆκον τιμίου ἀνδρὸς καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ διορισμοῦ ἡμῶν ὡς Διευθυντοῦ ὑπηγόρευσεν. Ὅθεν τὴν σπουδαίαν ταύτην ἀρχὴν μετὰ θάρρους ἀναλαβόντες καὶ συμφώνως πρὸς τὰς εὐχὰς τῆς φίλης πατρίδος τά δέοντα ἐνεργήσαντες, ὀφείλομεν νὰ δηλώσωμεν ἐνώπιον ἡμῶν σήμερον διὰ βραχέων τὰς εἰς τὴν Ἑλλ. σχολὴν ἰδίως μεταβολάς, ὧν ἄνευ ἀδύνατον ἦτο οὔτε πόροι τῆς διαδόχου ἐφορίας νὰ ἐπαρκέσωσι, πολλῶν μισθῶν τοῖς διδασκάλοις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὀφειλομένων, καὶ οἱ προσδοκώμενοι καρποὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ταπεινὴν κρίσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ παραχθῶσι.

Συγκεφαλαιοῦνται δὲ αἱ μεταβολαὶ αὗται ἐν ταῖς ἑξῆς· ἐξετάσαντες δῆλον ὅτι μόνοι ἡμεῖς κατὰ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς ἅπαντας τοὺς προελθόντας μαθητάς, εἴτε ἐγγεγραμμένους τὸ πρὶν εἴτε νεωστὶ τὸ πρῶτον τότε παρουσιασθέντας, καὶ τὴν ἱκανότητα αὐτῶν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀκριβέστατα διαγνώσαντες, ἀπεφασίσαμεν ἀντὶ τῶν πέντε τάξεων, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ἔπρεπε συμφώνως πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα νὰ γείνωσι, νὰ προτείνωμεν τρεῖς μόναι τάξεις ἐφέτος νὰ σχηματισθῶσι, πρὸς μόνον τὸ συμφέρον τῆς σπουδαζούσης νεότητος ἀποβλέψαντες, καὶ τὰς προβλεπομένας ἐπικρίσεις παριδόντες, χωρὶς μηδένα ὀπισθολογισμὸν νὰ ἔχωμεν.

Δευτέρα δ' οὐχ ἧττον τῆς πρώτης σπουδαιοτέρα μεταβολὴ ἀναγκαία ἐκρίθη ἡ ἑξῆς. Ἐπειδὴ δῆλον ὅτι σκοπὸς τῆς ἐν Κυδωνίαις Σχολῆς εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην τῆς διαδόχου Σ. Ἐφορίας. οὐχὶ τὸ καθιστᾶν τοὺς ἐν αὐτῷ μισθητευομένους ἰδίως εἰς τὰ τῆς ἐμπορίαις ἐπιτηδείους, ἀλλὰ καθόλου μὲν πολίτας χρηστοὺς καὶ ὠφελίμους τῇ τε πατρίδι καὶ ἑαυτοῖς, ἰδίᾳ δ' ἱκανοὺς πρὸς τὸν πρακτικὸν ἐν γένει βίον, διὰ τοῦτο ἐν τῷ τῆς Σχολῆς κανονισμῷ ἐγένετο ἡ προσήκουσα μεταρρύθμησις τῶν τέως διδασκομένων μαθημάτων καὶ μάλιστα τῶν θρησκευτικῶν καὶ φυσικομαθηματικῶν, ὧν ὁ ὀρθὸς καὶ εὔλογος συνδυασμὸς οὐ μόνον τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ τὸ θρησκευτικὸν τῆς σπουδαζούσης νεότητος συναίσθημα κρατύνει καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ προσηκόντως ρυθμίζει· Διότι κατὰ τὰς ὑγιεστάτας παιδαγωγικὰς ἀρχὰς ἄνευ τῆς ἀδιαιρέτου ταύτης δυάδος ὁ ἄνθρωπος οὐδαμῶς ἀποδεικνύεται τὸ ἀριστούργημα τῆς παντοδυναμίας, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Οὐρανίου πατρός, τοῦ πλάσαντος μὲν αὐτὸ ἐκ τοῦ χοὸς κατὰ τὸ σῶμα, ζωοποιήσαντος δὲ διὰ τῆς πνοῆς τῆς ζωῆς, ἵνα ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς Γῆς ζῶσα καὶ ὁρατὴ εἰκὼν αὐτοῦ, ὅπερ ὁ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου προορισμός.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὁμολογουμένως ἐνυπάρχουσι τῷ ἀνθρώπῳ ἔμφυτοί τινες νόμοι δι' ὧν ὅ,τε νοῦς καὶ ἡ ἐλευθέρα αὐτοῦ θέλησις ἀναπτύσσονται καὶ κρατύνονται καὶ οὕτως ἱκανὸς γίνεται ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον εἰς τὸ νὰ γνωρίσῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς τοῦ βίου νὰ σπεύδῃ εἰς τὴν δυνατὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἐξομοίωσιν. ἐνομίσαμεν πρὸς τοῦτο συντελεστικώτατον ἀνὰ πᾶν σάββατον ἢ μετὰ τὰ μαθήματα τῆς προτεραίας ἑκάστης τῶν καθιερωμένων τῆς Σχολῆς ἑορτῶν νὰ συγκαλῶμεν ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς Σχολῆς αἰθούσῃ ἅπαντας τοὺς μαθητάς, ὅπως τὰς πρακτικωτάτας τῶν τῆς κατὰ Χριστὸν καὶ τὴν ἄλλην φιλοσοφίαν Ἠθικῆς διδασκαλίας ἀρχάς, διὰ τρόπου σαφοῦς καὶ πρὸς τὴν διανοητικὴν ἁπάντων τῶν μαθητῶν ἀνάπτυξιν προσήκοντος, ἀκροαματικῶς ἀναπτύσσωμεν καὶ τὰ εὐγενῆ καὶ εὐσεβῆ τῶν παίδων αἰσθήματα οὕτω διαμορφῶμεν, ὥστε οὗτοι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ πολλάκις διὰ καταλλήλων παραδειγμάτων τὰ αὐτὰ ἐγγράφως κατ' οἶκον ἐκθέτοντες νὰ συνειθίζωσιν ἱκανοὶ νὰ γίνωνται ὄχι μόνον πολλὰ τῶν τοῦ προτέρου των βίου ἅτοπα ἐν συνειδήσει ἕκαστος, κατὰ λόγον πάντοτε τῆς ἡλικίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἑκάστου ἀναπτύξεως, νὰ καταδικάζῃ καὶ ἐν μέλλοντι νὰ ἀπορρίπτῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν μετὰ τὰς ἐπανειλημμένας νουθεσίας εἰς τὰ αὐτὰ ἢ ὅμοια ἀτοπήματα διὰ κακὴν ἕξιν ἤθελον περιπέσει, δικαίως καὶ διὰ τρόπου μηδαμῶς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν ἀπάδοντος τιμωρούμενοι, νὰ μὴ δύνωνται πρὸς τὸν τιμωροῦντα διδάσκαλον κακίαν τινὰ ἢ ἄλλην οἱανδήποτε ἔλλειψιν ν' ἀποδίδωσι. Διότι, κύριοι, ἔχουσι καὶ οἱ παῖδες τὴν λογικὴν αὐτῶν ἱκανότητα, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καθ' ὡρισμένας μάλιστα περιστάσεις, εἶνε ὀρθοτάτη, ὡς ἥ,τε πεῖρα καὶ αἱ ἐκ ταύτης τῶν σπουδαίων παιδαγωγῶν παρατηρήσεις ἐπιμαρτυροῦσι. Τῆς κρίσεως δὲ ταύτης μάρτυρας ἐπικαλούμενοι ἅπαντας σχεδὸν καὶ ὑμᾶς, εἴτε ὄντας εἴτε μὴ γεννήτορας, τελευτῶ τὸν λόγον, ἀφ' οὗ διά βραχέων ἀναπτύξω ὑμῖν ὁποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῶν καλῶν ἢ κακῶν παραδειγμάτων οὐ μόνον τῶν γονέων, ἀλλὰ καὶ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν συγχρόνως ἐν τῇ αὐτῇ κοινωνίᾳ συμβιούτων, ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν.

Ἐν τῶν σπουδαιοτάτων, κύριοι, μελημάτων οὐ μόνον παντὸς φιλοσόφου, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐπιστήμονος καὶ μάλιστα φιλοσόφου παιδαγωγοῦ εἶνε ἡ φιλοσοφικὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἤτοι αὐτῆς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἔρευνα, ἥτις ὅσῳ συντονώτερον καὶ ἀκριβέστερον γίνεται, τοσούτῳ μᾶλλον τὸ καλύπτον αὐτὴν μυστήριον ἀποκαλύπτεται. Παραλιπόντες δὲ τὰ λοιπὰ τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προσφορώτατα κρινόμενα, περιοριζόμεθα σήμερον εἰς τὴν ἐξέτασιν ἑνὸς τῶν σπουδαιοτάτων νόμων καὶ πάντων μὲν τῶν ἄλλων ἐμψύχων ὄντων, μάλιστα δὲ πάντων τοῦ ἀνθρώπου. Καλεῖται δὲ οὗτος Νόμος τῆς ἀπιμιμήσεως, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἷς τῶν μεγάλων ἀξόνων, ἐφ' ὧν στρέφονται καὶ ἀναπτύσσονται αἱ σπουδαιόταται τῆς ἐμψύχου φύσεως ἐνέργειαι καὶ πράξεις· διότι διὰ τοῦ νόμου τούτου, ὅστις καὶ πρὸς ἀπομίμησιν ἔμφυτος ὁρμὴ καλεῖται, ἕκαστον τῶν ἐμψύχων ἀφομοιοῦται τρόπον τινὰ καὶ διαπλάσσεται συμφώνως πρὸς τὰ προγενέστερα, τῶν ὁποίων καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἤθη καὶ αὐταὶ αἱ ἕξεις ἐν τῇ τῶν γενῶν διαδοχῇ ἑκάστοτε ἀναφαίνονται καὶ ἀναγεννῶνται. Καὶ τῷ ὄντι, κύριοι, ἐν ὅλῳ τῷ γνωστῷ ἡμῖν κόσμῳ οὐδὲν ἄλλο θεώμεθα ἢ τὴν τοιαύτην τῶν ἐμψύχων ὄντων ἀμοιβαίαν μαθητείαν τε καὶ ἀπομίμησιν, ἥτις συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἁπάσας τὰς τοῦ ἀνθρώπου μάλιστα πράξεις ρυθμίζει καὶ κανονίζει. Ἵνα δὲ ἐννοήσητε ἀκριβῶς τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου τούτου καὶ κατίδητε ὁποίαν ἔχει ἐπιρροὴν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου προορισμόν, οὐδεμίαν ἄλλην παρατήρησιν ἔχετε, κύριοι, νὰ κάμητε παρὰ τὴν ἑξῆς. Ἐξετάσατε καλῶς νέον τινὰ συμπολίτην ὑμῶν, ἅμα ἀπὸ μεγαλοπόλεως Ἀσιατικῆς ἢ Εὐρωπαϊκῆς, ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως π.χ. ἢ Παρισίων ἐπανελθόντα καὶ ἀμέσως θὰ κατανοήσητε τὴν ἰσχὺν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πρὸς ἀπομίμησιν ὁρμῆς, διότι ἐν αὐτῷ οὐ μόνον διαφορὰν περὶ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τοὺς τρόπους τοῦ φέρεσθαι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, καὶ εἰς αὐτὸν τῆς φωνῆς τὸν τόνον καὶ εἰς αὐτὰς τοῦ σώματος τὰς κινήσεις θὰ παρατηρήσητέ τι ξένον, ὅπερ τοσούτῳ ὑπερβολικώτερον πρὸς ὑμᾶς θὰ φανῇ, ὅσῳ νεώτερος ὁ συμπολίτης ἡμῶν ἀπὸ τῆς πατρῴας ἑστίας ἀπεμακρύνθη, ἢ ὅσῳ πλειότερον χρόνον μετὰ τῶν πολιτῶν τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης διέτριψεν.

Εὔλογως ἄρα ἕξοχός τις ἀνὴρ ἔλεγεν ὅτι ἀρκεῖ πολλάκις τὸ Βερολῖνον ἢ τοὺς Παρισίους νὰ ἐπισκεφθῇ τις, διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ· διότι παρετηρήθη ὅτι ἐν ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις καὶ ὁ ἀγροικότατος τῶν χωρικῶν μετὰ τῶν ἐξοχωτέρων ἑαυτοῦ νόων συναναστρεφόμενος, θὰ ἐξαναγκάσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὸν θαυμασμὸν τῶν πρότερον αὐτοῦ τὴν ἀγροικίαν καὶ ἀμάθειαν γνωριζόντων.

Ἐπιρρέει δὲ ὁ νόμος οὗτος ἐπωφελέστατα οὐ μόνον εἰς τὴν τῶν ἐπιστημῶν, τεχνῶν καὶ πάσης καθόλου βιομηχανίας ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τὰ ἔργα, ὅπερ κάλλιστα ἠδυνάμην ἐνταῦθα ν' ἀποδείξω, ἂν τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου μὴ ἐκώλυεν. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δὲ τούτου οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν διευθύνονται, πρὸς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα προσηλοῦνται, εἰς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν προσάγονται, καὶ περὶ τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἢ δόξαν ἀσχολοῦνται. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως ἐνταῦθα εἶν' ὅτι οἱ φιλόπονοι τῶν ἀνθρώπων διὰ μὲν τῆς ἑνώσεως καὶ τῆς κοινωνίας ἀλλήλων ἰσχυροί, διὰ δὲ τῆς διαιρέσεως καὶ ἀπομονώσεως ἀσθενεῖς γίνονται, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἀλλήλων μαθητείας τε καὶ ἀπομιμήσεως κρείττονες ἑαυτῶν καθιστῶνται.

Ὁμοίως δὲ ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι τὸ τῆς μιμήσεως τοῦτο φαινόμενον χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως τὸν ἄνθρωπον. παρ' ᾧ παρατηρεῖται ὅτι αὐτομάτως πως ἀναπτύσσεται πρὶν ἢ τὸ παράπαν ὑπὸ τῆς σκέψεως ἐν αὐτῷ παραχθῇ. Ἐντεῦθεν, κύριοι, καταφαίνεται ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια, ἵνα πρὸς ἀγαθόν τι τέλος ἡμᾶς κατευθύνῃ, ἠθέλησεν ὥστε τὸ μιμεῖσθαι σχεδὸν ἀκούσιον καὶ αὐτόματον τρόπον τινὰ ἐν ἡμῖν νὰ ἐνυπάρχει. Μάλιστα δὲ πάντων οἱ τρυφερώτατοι παῖδες ἰδίως πρὸς ἀπομίμησιν τῶν ἄλλων ὁρμῶσι, διότι τὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν εὐκίνητον ἰσχυρότερον πάσης ἄλλης ἡλικίας εἶνε, καὶ διότι κατὰ τὴν εὐφυᾶ σοφοῦ τινος παιδαγωγοῦ παρατήρησιν, ἐπειδὴ στεροῦνται ἀκόμη οἱ παῖδες τῆς ἀναγκαίας τοῦ λογικοῦ ἀναπτύξεως, εὐχερέστερον οὗτοι καὶ καλλίτερον κατά τι παράδειγμα βλέπουσιν ἢ ἀφ' ἑαυτῶν ἐνεργοῦσι. Καὶ τῷ ὄντι, κύριοι, τίς ἐξ ὑμῶν νήπια τέκνα ἔχων ἢ τρυφερωτάτης ἡλικίας συγγενεῖς δὲν παρετήρησε πολλάκις μετὰ θαυμασμοῦ πόσον εὐκόλως ἰδιοποιοῦνται ἁπάσας τοῦ σώματος τὰς κινήσεις, τὰ ἤθη ἢ τὰς ἕξεις τῶν γονέων ἢ ἄλλων συγγενῶν, μεθ' ὧν συμβιοῦσιν ἢ ὁπωσδήποτε σχέσιν τινὰ ἔχουσιν; ἢ τίς ἐξ ὑμῶν δὲν παρετήρησε μεθ' ἁπάσης εὐ-

(1) Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σπουδαίας ταύτης ὁμιλίας συνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Μέντορος. Ὁ καθηγητὴς κ. Δ. Τόμπρας, γνωστὸς τῷ-καθ' ἡμᾶς λογίῳ κόσμῳ, ἔτι γνωστότερος διατελεῖ καὶ τοῖς ἐν Σμύρνῃ, εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν τῆς ὁποίας ἄλλοτε εἶχε διδάξει.

χαριστήσεως οἱ παῖδες τοὺς ἑαυτῶν πόδας πρὸς μουσικόν τι ὄργανον ῥυθμίζουσι, ἢ πηδῶσιν, ὁπόταν αὐτὸ κρουόμενον ἀκούωσιν ;

Ἀξιοπαρατήρητον δ' ἐν παρόδῳ εἶνε ὅτι κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ βίου ἡμῶν ἡλικίας καὶ διάφορα ἐπιζητοῦμεν οἱ ἄνθρωποι νὰ μιμώμεθα πράγματα. Οὕτω π. χ. ἐν τῇ ἠβικῇ ἢ νεανικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ συνηθέστατα περὶ τὰ θέλγοντα ἀσχολούμεθα, ἐν δὲ τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ περὶ τὰς διανοίας καὶ τὰς τῶν ἄλλων δόξας φερόμεθα, ἐν ᾧ κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν τοσοῦτον ἡ ἀπομίμησις ἐξασθενεῖ, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας οἱ γέροντες παραδέχονται τὰς νέας δοξασίας καὶ μετ' ἰσχυρογνωμοσύνης οὐ σμικρᾶς ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσιν ἐμμένουσιν.

Ἱκανά, κύριοι, νομίζω ὅτι εἴπομεν, ὅπως ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ πρὸς ἀπομίμησιν ὁρμὴ εἶνε τρόπον τινὰ ἡ βασιλὶς καὶ δέσποινα τοῦ ἡμίσεως ἡμῶν βίου, ἐπωφελέστατα ἐπενεργοῦσα ἐπὶ πάντα τὸν τε ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν βίον οὐ μόνον τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐθνῶν. Παραδείγματα δὲ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀληθείας ταύτης ἔχομεν ἄπειρα ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ, τά ὁποῖα συντομίας χάριν σήμερον παραλείπομεν. Ἀλλ' ὅσον, φίλοι συμπολῖται, ἀναγκαία καὶ ἐπωφελὴς κατὰ τὰ εἰρημένα εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ ἔμφυτος αὐτῇ ὁρμή, τοσοῦτον πάλιν ἀφ' ἑτέρου ὀλεθρία καὶ ἐπιβλαβὴς καθίσταται, ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος διεφθαρμένα ἤθη καὶ φαῦλα παραδείγματα ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων παραδειγματίζηται. Ἐντεῦθεν λοιπὸν κατανοεῖτε διὰ τί ἡ Σ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις τοῦ Κραταιοτάτου καὶ Γαληνοτάτου Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζιζ Χὰν τὴν κοσμιότητα καὶ τάξιν διὰ τῶν ἁρμοδίων αὐτῆς ὑπαλλήλων συνιστᾷ καὶ διὰ τί μεγίστην καταβάλλει φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν ὅπως ἅπαν τὸ φιλήσυχον ὑπήκοον ὑπὸ τῶν φαύλων μὴ διαφθείρηται, δι' εἰδικῶν νόμων ἐπιτάττουσα ἵνα ἐν ταῖς ὁδοῖς, τοῖς καφενείοις καὶ πανταχοῦ, ὅπου πολλοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχονται, ἡ προσήκουσα κοσμιότης εἴς τε τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα ὑπάρχῃ, εὐλόγως· διότι ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς συνέσει κατεῖδεν ὅτι διὰ τὴν ἔμφυτον ταύτην ὁρμὴν τὰ χρηστὰ τῶν νέων ἤθη καταφθείρονται, οὐδὲν ἄλλο δυστυχῶς καθ' ὁδὸν βλεπόντων ἢ ἑκάστοτε ἀκουόντων ἢ ἄσεμνα ἄσματα, ἀκόσμους χειρονομίας, ἢ, τὸ πάντων δεινότατον, προπηλακίσεις καὶ ὕβρεις τῶν δυστυχῶν ἀναπήρων ἢ νοερῶς βεβλαμμένων γερόντων.

Τὰ εἰρημένα πάντα καὶ ὑμεῖς, φίλτατοι συμπολῖται, ὑπ' ὄψιν ὑμῶν ἔχοντες, ἐὰν τὸ πολυτιμότατον ὑμῶν κτῆμα, τὰ ὑμέτερα φιλομαθῆ καὶ φιλότιμα τέκνα, ἀπὸ τῆς ὀλεθρίου τῶν κακῶν παραδειγμάτων ἀπομιμήσεως θέλητε νὰ προφυλάξητε, ἅπαντα τὸν ὑμέτερον βίον τόν τε ἐν οἴκῳ καὶ τὸν ἐν πολιτείᾳ, κατὰ τὰ πολυτιμότατα τῶν ὑμετέρων προγόνων παραγγέλματα καὶ τὴν ἀγαθὴν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως θέλησιν ρυθμίζετε, πᾶσαν διὰ παντὸς ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα καταβάλλοντες; οὐχὶ τοσοῦτον εἰς ἀπόκτησιν θνητοῦ θησαυροῦ χρημάτων καὶ κτημάτων, ὅστις ὁμολογουμένως ἐφήμερος εἶνε, ὅσον εἰς τὴν τοῦ πρέποντος καὶ ἀνεκτιμήτου θησαυροῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, ἧς ἄνευ πάντα τὰ κτήματα καὶ χρήματα καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίγειον ἀγαθὸν μάταιόν τι φαίνεται· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τὴν διάδοχον ὑμῶν νεότητα καταστρεπτικόν.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΗΤΙΚΟΥ.

Ἀπὸ ὅλα τῆς γῆς τὰ ζῶα, αἱ μέλισσαι καὶ τὰ μυρμήγγια εἶνε τὰ κοινωνικώτερα, τὰ φιλικώτερα, τὰ μηχανικώτερα καὶ τὰ πλέον προβλεπτικά ! Ἡ μονήρης ζωὴ εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν φυλήν των καὶ δὲν δύνανται νὰ ζήτωσι μήτε νὰ διατηρηθῶσιν, ἂν δὲν εὑρίσκωνται συνωδευμένα εἰς μυριάδας. Ἀσπάζονται ἄλληλα τὰ μυρμήγγια, ὁσάκις συναντῶνται, καὶ ἡ ἔντεχνος ἀρχιτεκτονικὴ τῶν μελισσῶν ἐξέπληξε τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰκτίνου καὶ τοὺς ἀρχιτέκτονας τῆς Βερσαλλίας, τῶν Παρισίων, τῆς Βενετίας καὶ τῆς Ῥώμης· ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε θάμβος εἰς τὸν φιλόσοφον Ἀριστοτέλην καὶ ἐδίδαξε πάμπολλα τὸν ἀπρονόητον Ναπολέοντα, εἰς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην, εἶνε τὸ προβλεπτικὸν τῶν δύο τούτων εἰδῶντῶν ἐντόμων, μυρμήγγων καὶ μελισσῶν.

Ἐκτεθειμένα εἰς τὰ βάθη τῶν σπηλαίων τὰ μελίσσια, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος — κεκλεισμένα εἰς τὰς ὀπὰς τῶν ἄντρων τὸ πλειότερον τῆς δριμύτητος τῶν ὡρῶν τοῦ χρόνου — ἀπονεναρκωμένα ἕνεκα τῶν χιόνων, τοῦ ψύχους καὶ τοῦ παγετοῦ — βλέποντα νεκρὰς τῶν ἀνθέων ὅλων τὰς μητέρας καὶ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς γυμνὸν ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως καὶ τοῦ θέρους τὰ δένδρα, φυτὰ καὶ χόρτα, ἤθελον ἐξαλειφθῆ, ἂν ἡ φύσις δὲν τὰ ἐπροίκιζε μὲ τὸ δῶρον τοῦ νὰ προνοῶσι τὰς μελλούσας ἀνάγκας τῆς διατηρήσεώς των· τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὰ μυρμήγγια.

Ἡ μέλλουσα καὶ πρωτίστη ἀνάγκη παντὸς λογικοῦ καὶ ἀλόγου ζώου εἶνε ἡ τροφή. Εἰς ὅλας τὰς ζωτικὰς καὶ λογικὰς ἀνάγκας δύνανται νὰ ἀνθέξουν τὰ ζῶα, ἀλλ' εἰς τῆς τροφῆς τὸ αὐθόρμητον οὔτε λέοντες, οὔτε ἡμίθεοι δύνανται νὰ ἀντισταθῶσιν.

Αἱ μέλισσαι καὶ οἱ μύρμηγγες, οὕτω παρὰ τῆς φύσεως ὠργανισμέναι, γίνονται πρωτότυποι ὁδηγοὶ καὶ διδάσκαλοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἄνθρωποι, ὡς χειραγωγούμενοι ὑπὸ τοῦ Λογικοῦ, δὲν εἶχον ἄμεσον ἀνάγκην ἀπὸ τὸ δῶρον τοῦ Προνοεῖν· μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶνε ἄμοιρος τούτου ὁ ἄνθρωπος. Μάλιστα εὑρίσκονται ἄτομά τινα τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ δύναμις τοῦ Προνοεῖν ὑπάρχει τόσον πολλὰ ἀνεπτυγμένη, ὥστε ὁ Καῖσαρ, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀννίβας καὶ πολλοὶ τοιοῦτοι τῆς Ἱστορίας ἄνδρες ἐκέκτηντο εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν τὸ τοιοῦτον τῆς φύσεως δῶρον.

Εἶνε εὐτυχῆ ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐδωρήθησαν ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν τὸ πλεονέκτημα τοῦτο· ἀλλ' ὑπάρχουσιν εὐτυχέστερα ἐκεῖνα, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ Ἀρετή, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Δικαιοσύνη καὶ ἡ Βιομηχανία, καλλιεργηθέντα ἐν αὐτοῖς ἐγκαίρως ἐδημιούργησαν, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ νέου εἰς αὐτὰ τὸ ὄργανον τοῦτο τῆς προβλέψεως.

Τῆς ἐγκεφαλικῆς ταύτης δυνάμεως ἡ ἔλλειψις κατήντησεν εἰς τὰς παλαιὰς τῶν ἐθνῶν κοινωνίας τόσους ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ ἐξώντωσε πολλὰ ἔθνη. Τὸ Ἀπρονόητον ἔρριψεν εἰς τὴν φυλακὴν τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν Θησέα· τὸ Ἀπρονόητον ἐστέρησε τὸν Μενέλαον τῆς ὡραίας Ἑλένης του· τὸ Ἀπρονόητον ὑπέταξε τοὺς Δημοκρατικοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν ἀπόλυτον θέλησιν τοῦ Πεισιστράτου· τὸ Ἀπρονόητον ἐτύφλωσε τὸν Μακεδόνα Φίλιππον· τὸ Ἀπρονόητον κατέστρεψε τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον· τὸ Ἀπρονόητον ἐθυσίασε τὸν Νικίαν μὲ πεντήκοντα χιλιάδας στρατευμάτων εἰς τὰς Συρακούσας· τὸ Ἀπρονόητον τῶν προγόνων μας ἔφερε τοὺς Ρωμαίους εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἀπροβλεψία τῶν Ἑλλήνων ἐξώρισε τὸν Θεμιστοκλέα, ἐφυλάκισε τὸν Μιλτιάδην, ἐξωστράκισε τὸν Ἀριστείδην, ἔσυρεν εἰς τὰ δικαστήρια τὸν Ἀριστοτέλην, ἐπότισε τὸν Σωκράτην τὸ κώνειον κ' ἐδίωξε τὸν Προστάτην τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας Δημοσθένην. Τὸ Ἀπρόβλεπτον τῶν Ἀριστοκρατῶν καὶ Σοφῶν τῆς Γαλλίας ἐθεοποίησε μὲ τοὺς ἐπαίνους τὸν ΙΔ'. Λουδοβίκον, βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ τὸν ἀποκατέστησεν ἀπόλυτον Δεσπότην καὶ τοσοῦτον οἰηματίαν, ὥστε νὰ φρονῇ καὶ νὰ γράφῃ « ὅτι ὅλη ἡ Γαλλία ἦτον μηδὲν ἐνώπιόν του, καὶ ὅτι αὐτὸς ἦτο τὸ πᾶν. L'ÉTAT, C'EST MOI ! » Τὸ Ἀπρόβλεπτον τοῦ ΙΣΤ'. Λουδοβίκου, καὶ τούτου βασιλέως τῶν Γάλλων, μὴ παραδεχθέντος τοὺς συνταγματικοὺς νόμους τοῦ ἔθνους του, τὸν ἐκρήμνισεν ἀπὸ τὸν θρόνον εἰς τὴν λσιμητόμον, ἔφερε τῆς Γαλλίας τὴν ἐπανάστασιν τὴν μεγάλην, ἀνεποδογύρισεν ὅλους τοὺς θρόνους τῆς Εὐρώπης καὶ ἔδωσεν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπόλυτον Αὐτοκράτορα, τὸν Ναπολέοντα Α'. ἀντὶ Συνταγματικοῦ βασιλέως. Τὸ Ἀπρόβλεπτον τῶν Βουρβόνων ἔπαυσε τὴν ἐλευθεροτυπίαν καὶ τὸ Σύνταγμα τῶν Γάλλων, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ἡ Ἰουλιανὴ ἐπανάστασις. Τὸ Ἀπρόβλεπτον τοῦ Ναπολέοντος Γ'. ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1870 καὶ παρέδωκε τὸ ξῖφος του εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας, ἐν Σεδάν, τὴν 2 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ι. Π. Σ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τῷ 1879. Ἐκπαιδευθεὶς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν Κυδωνίαις παρὰ τῷ Κυδωνιεῖ Γρηγορίῳ Σαράφῃ (1), μετέβη εἰς Πίζαν τῆς Ἰταλίας ἔνθα ἐπεδόθη ἰδίως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ἰατρικῆς καὶ ἠκροάσθη τῶν διασημοτέρων ἐπιστημόνων, ἐν οἷς καὶ τοῦ φυσικοῦ Βόλτα.

Ἐν ἔτει 1817, ἐνῷ εἰσέτι ὁ Στέφανος Καραθεοδωρῆς ἐσπούδαζεν ἐν Πίζῃ, ὁ Π. Κοδρικᾶς εἷς τῶν σφοδροτέρων ἀντιπάλων τοῦ Α. Κοραῆ, ἐξέδοτο βιβλιάριον ἐπιγραφόμενον Ἀπολογία τῶν ἐν Πίζᾳ Ἑλλήνων ὑπὲρ Κοδρικᾶ

(1) Ὁ Γρηγόριος Σαράφης συνέγραψε Γραμματικὴν τύποις ἐκδοθεῖσαν ἐν Κυδωνίαις τῷ 1820, ἥτις διὰ τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως εἶνε σπανιωτάτη.

καὶ ὑπογραφόμενον « εἰς Πίζαν 18 Ἀπριλίου 1817 οἱ Ἕλληνες ». Οἱ ἐν Πίζῃ μαθηταὶ μαθόντες τοῦτο, ἀπελογήθησαν καὶ ἔδειξαν ἦν ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην ἠσθάνοντο πρὸς τὸν ἀοίδιμον Κοραῆν. Τὴν πρὸς τὸ δημόσιον λοιπὸν ἀναφορὰν αὐτῶν ὑπογράψαντες (σὺν τούτοις καὶ ὁ Καραθεοδωρῆς) ἔπεμψαν πρὸς « Ἑρμῆν τὸν λόγιον » (1), ἐξ οὗ μεταφέρομεν ἐνταῦθα.

« Οἱ ἐν Πίσαις φιλογενεῖς μαθηταί, καὶ μαθηματικοί, καὶ ἰατροί, ἐνασχολούμενοι ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια μαθήματα, καὶ εἰς τὰς ὁποίας συντείνουσιν ἐπιστήμας πρὸς ἐπανόρθωσιν καὶ ἀνύψωσιν τῆς παιδείας τοῦ Γένους μας, ἕτοιμοι πάντοτε νὰ προσφέρωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα, μὲ μεγάλην μας ἀπορίαν καὶ ἀγανάκτησιν εἴδομεν καὶ ἀνέγνωμεν τὸ ἐπιγραφόμενον βιβλιάριον Ἀπολογία τῶν ἐν Πίζᾳ Ἑλλήνων ὑπὲρ Κοδρικᾶ. Ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν διὰ τοῦ Λ. Ἑρμοῦ ἔμπροσθεν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὄχι μόνον οὐδὲ ψιλὴν ἰδέαν ἔχομεν αὐτοῦ, ὄχι μόνον δὲν ἐπεχειρίσθημεν ποτὲ ν' ἀπολογηθῶμεν ὑπὲρ Κοδρικᾶ, ὄχι μόνον δὲν ἐφαντάσθημεν ποτὲ τὰς ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλιαρίῳ φλυαρίας ἐναντίον τοῦ Κυρίου Κοραῆ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα γνωρίζομεν τὸν σοφὸν τοῦτον ἄνδρα (Κοραῆν) ὑπερασπιστὴν τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους μας, ἥρωα Ἕλληνα τοῦ αἰῶνας μας, καὶ τὸ ὄνομά του μεγάλως τιμῶμεν καὶ σεβόμεθα, καὶ μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν συναριθμοῦμεν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ καὶ συκοφάντας καὶ κατακρίνομεν καὶ ἐλεεινολογοῦμεν. Ἤθελεν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ φανερὰ ἀντίφασις, ἐνῷ καταγινόμεθα εἰς τὴν φιλοσοφίαν. νὰ κατηγορῶμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ νὰ συκοφαντῶμεν τοιούτους ἄνδρας φιλοσόφους, σεβαστοὺς εἰς ἡμᾶς· καὶ πρᾶγμα δὲ ἐλεεινὸν καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅσον εἰς τὰ ἤθη μας καὶ τὸν χαρακτῆρά μας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τόσον διὰ τὰς μελλούσας της παρ' ἡμῶν ἐλπίδας. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπιβεβαιοῦμεν ἐνυπογράφως, καὶ ἐπιμένομεν ν' ἀποδείξωμεν. ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν χαρακτῆρα μαθητῶν, καὶ ἐραστῶν τῆς παιδείας καὶ τῶν αὐτῆς προστατῶν, καὶ ἑπομένως κρίνομεν ἀνάξιον ἡμῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ παρελθόν, καὶ τώρα καὶ πάντοτε νὰ προσάψωμεν οὐ μόνον κατηγορίαν ἄδικον, ἀλλ' οὐδὲ δικαίαν, ἐνῷ πρόκειται τὸ συμβουλεύειν καὶ πληροφορεῖν. »

« Δὲν λείπομεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν εἰς τοὺς ὁποίους ζητοῦσι νὰ βεβηλώσωσι τὰ ἱερὰ τῶν μαθητῶν ὀνόματα, καὶ νὰ βάλωσιν εἰς τὰ ἀθῶά των στόματα, τῆς ζηλοτυπίας καὶ χαιρεκακίας των τὰ λόγια, ὅτι ἐγράφησαν ἐν βίβλῳ ζώντων, καὶ μένουσι καὶ θέλουσι μείνει αἰωνίως ἀμίαντα καὶ ἀνόθευτα. »

Οἱ ἐν Πείσαις φιλογενεῖς μαθηταί.

Ι. Δελλαγραμμάτικας Ἄνδριος.
Σ. Καραθεοδωρῆς Ἀδριανουπολίτης.
Γ. Ἰδομενεὺς Κρής.
Ἀγαμέμνων Αὐγερινὸς Πελοποννήσιος.

(1) Ἴδ. Λ. Ἑ. ἔτ. 1818 σελ. 23.

Α. Καμπάνης Ἄνδριος.
Σ. Φιλιππίδης Ἀθηναῖος.
Σ. Καυρίκας Γαλαξυδιώτης.
Π. Πάρπογλους Πελοποννήσιος.
Μ. Τρυνάνης Λάκων.
Κ. Δενδρηνὸς ἐκ Ζαγορᾶς.
Ν. Φωτεινὸς ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν.
Γ. Βλασαμάκης ἐκ Κεφαληνίας.
Θ. Τζηληγιάννης Ἰθακήσιος.
Ν. Καλλέργης ἀπὸ Σμύρνην.
Ζ. Παππαδόπουλος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
Κ. Γ. Σχινᾶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
Π. Παπαγεωργόπουλος Ζακύνθιος.
Κ. Πολίτης ἐκ Ἀκαρνανίας.
Π. Σιδέρης Μεσολογγίτης.
Δ. Οἰκονόμος Ὑδραῖος.
Κ. Μακρὺς ἐξ Ἰωαννίνων.
Ι. Θεοφιλᾶς ὁ ἐκ Τρίκκης.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1819 ἔτους ἐκπεραιώσας τὰς ἰατρικὰς σπουδάς του, μετέβη ἀπὸ Πίζης εἰς Ἀδριανούπολιν, ἔνθα εἰ συμπολῖταί του μέχρι τοῦδε ἀποροῦντες περὶ τὴν ἐκλογὴν ἱκανοῦ ἀρχιδιδασκάλου τῆς κατ' Ἀδριανούπολιν σχολῆς, ἅπαντες μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἐξέλεξαν αὐτόν. Κατὰ τὴν 12 λοιπὸν Ἰανουαρίου 1820, συνελθόντων εἰς τὴν σχολὴν τοῦτε Πατριάρχου Κυρίλλου Ἀδριανουπολίτου καὶ τοῦ Ἀρχιερέως μετὰ τῶν λοιπῶν κληρικῶν καὶ προκρίτων, ἐξεφώνησε λόγον (1) περὶ παιδείας, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν 13 Ἰανουαρίου ἤρξατο τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων.

Ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρ' ἁπάντων, εὐδοκίμως διδάξας μέχρι τοῦ 1825 ἔτους, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἀνέλαβε τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος (ὅπερ ἐξήσκει καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει πλὴν οὐχὶ συστηματικῶς) ὡς ἰατρὸς δημόσιος καὶ ἰδιαιτέρως τῶν Σουλτάνων Μαχμούτ καὶ Μετζίτ.

Μετὰ παρέλευσιν τριετίας (1828) ἤρξατο διδάσκων ἐν Κωνσταντινουπόλει δημοσίᾳ μαθήματα ἰατρικῆς, αὐτῷ δ' ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι πρῶτος ἐδίδαξεν, ὡς καὶ ἡ διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ σύστασις ἰατρικῆς ἀκαδημίας τοῦ Γαλατᾶ Σεράϊ (2), ἔνθα κατέσχε τὴν ἕδραν τοῦ καθηγητοῦ, ἣν καὶ διετήρησε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ὁ Μακαρίτης λίαν καὶ ἐνδιαφερόντως συνηγόρησεν ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ὡς δημοσιογράφος, συγγραφεύς, μέλος διαφόρων ἐπισήμων ἐπιτροπῶν, καὶ μέλος τοῦ ἐν ἔτει 1865 συστάντος ἐθνικοῦ μικτοῦ συμβουλίου· ὅτε τὸ ἀμείλικτον δρέπανον τοῦ θανάτου ἀφήρπασε κατὰ Μάρτιον τοῦ 1869 ἔτους τὸν πολυμαθῆ συγγραφέα καὶ πολίτην πλήρη χρηστότητος ἠθῶν καὶ ἀρετῆς Στέφανον.

(1) Ἴδ. Α. Ἑρμῆν 1820 σελ. 356.
(2) Ἴδ. Ἐθν. Ἡμερολόγιον 1866 σελ. 354.

Συγγράμματα.

Εἰδύλλια. ἐν Τεργέστῃ 1816. (1)

Du droit international concernant les grands cours d'eau. Berlin, 1861. (2)

Κριτικὴ ἐπιστασία εἰς τὸ ἱερὸν λόγιον· ἐν Κωνσταντινουπόλει 1839.

Περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς Εἰ. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1847.

Παπιστικοὶ ἔλεγχοι εἰς 3 Τομ. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1851.

Σαλλουστίου μεταφρ. ἐν Κωνσταντινουπόλει 1845. Ἀπάντησις πρὸς τὸν Ἰησουίτην Γεγάρην.

Δοκίμιον περὶ καρδιναλικῆς πίστεώς τε καὶ κρίσεως.

Ἐπιστασία τοῦ Σ. Καραθεοδωρῆ ἐξεδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ ἡ τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὁμήρου παράφρασις ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ 1812.

Τούτου διάφοροι διατριβαὶ εὑρίσκονται ἐν διαφόροις ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς.

Π. Σ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Τὴν ἀκόλουθον βιογραφίαν συνετάξαμεν ὡς ἠκούσαμεν παρά τινος μαθητοῦ αὐτοῦ κληρικοῦ.

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Σύμῃ ἐν ἔτει 1764. Παιδευθεὶς αὐτόθι τὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας γράμματα, εἰκοσαέτης περίπου γενόμενος, μετέβη εἰς Κυδωνίας, ἔνθα ἠκροάσατο τοῦ τὴν ἐκεῖ σχολὴν διευθύνοντος Γρηγορίου τοῦ Σαράφη· μετὰ δὲ ταῦτα συμμαθητὴς αὐτῷ ἐγένετο Θεόφιλος ὁ Καΐρης.

Περιώσας τὰς σπουδὰς ἐνταῦθα μετέβη εἰς Ἄθωνα καὶ ἐγένετο ὑποτακτικὸς τῷ ἱερομονάχῳ Σάββᾳ τῷ Πελοποννησίῳ, ἀνδρὶ ἐναρέτῳ καὶ καθηγουμένῳ τοῦ Ῥωσσικοῦ κοινοβίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, Ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, μετέβησαν μετά τινων ἄλλων μοναχῶν εἰς Κύθηρα ὅτε Σάββας καὶ Βενέδικτος, ὅστις ἐφρόντισε καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ κοινοβίου, ὡς καὶ πάσας τὰς ἀξίας λόγου εἰκόνας καὶ σκευή. Τῆς τάξεως δὲ πάλιν μικρὸν ἐπελθούσης, μετέβησαν ὁ μὲν Σάββας εἰς Ἄθωνα, ὁ δὲ Βενέδικτος εἰς Ναύπλιον, ἔνθα διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ι. Καποδιστρίου διδάσκαλος τῆς ἐν Πόρῳ σχολῆς. Τοῦ Σάββα ἀποβιώσαντος, παρεκλήθη παρὰ τῶν μοναχῶν τοῦ ἐν λόγῳ κοινοβίου, ἵνα ἐπανέλθῃ, διότι, ἔλεγον, ἡ παρουσία του παρ' αὐτοῖς ἦν ἀναγκαιοτάτη. Παρεκάλεσε λοιπὸν τὸν Καποδίστριαν, καίπερ μὴ συγκατανεύοντα, νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ἐν Πόρῳ σχολῆς, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπανελθόντι τῷ ἐπρότειναν οἱ μοναχοὶ ἵνα γένῃ ἡγούμενος, πλὴν αὐτὸς μετριοφρονῶν, ἀπεποιήθη, ἀνθ' ἑαυτοῦ προτείνας ἱερομόναχόν τινα Γεράσιμον Μακεδόνα ἀπὸ χωρίον Κιουπλί, ὃν παρεδέχθησαν καὶ οἱ μοναχοί, πλὴν πράγματι ὁ Βενέδικτος διεύθυνεν, ὅστις ἦν τὸ παράδειγμα πᾶσι τοῖς μοναχοῖς τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ μοναχοῦ, νουθετῶν πάντοτε αὐτούς. Πολλάκις ἐκ τῶν παρακειμένων μοναστηρίων μετέβαινον εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῶσι, καὶ ἐν γένει θέσιν πατρὸς κατεῖχε παρ' αὐτοῖς. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται καὶ ἡ ἐπαύξησις τῆς βιβλιοθήκης, ὑπὲρ ἧς μέγα ἐμόχθησεν!

Ὁ Βενέδικτος ἦν ἐγκρατὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης καὶ ἐν γένει οὐκ ἄμοιρος παιδείας.

Μεριμνοῦντα καὶ φροντίζοντα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ μοναχῶν, ὁ θάνατος τὸν ἀφήρπασε, πρὸ πολλοῦ πάσχοντα ἐξ ἄσθματος, ἐν ἔτει 1842, εἰς ἄφατον λύπην καταλιπόντα τοὺς ἀγαπῶντας καὶ σεβομένους αὐτὸν μοναχούς. Συνέγραψεν «Ἔλεγχον κατὰ Κολυβάδων» ὃν καὶ ἐτελείωσε, πλὴν τίς οἶδε τί ἀπέγεινεν.

Π. Σ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΦΟΙΝΙΚΟΣ.

Ὁ Φοῖνιξ εἶνε θαύμασιόν τι πτηνόν, τὸ ὁποῖον, κατὰ δημώδεις παραδόσεις, ἔζη πολλοὺς αἰῶνας, καὶ θνῆσκον παρῆγεν ἀπὸ τὸν μυελὸν τῶν ὀστῶν του μικρόν τινα σκώληκα, ὅστις ἐσχημάτιζε νέον φοίνικα.

Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀραβίας, λέγουν, ὅτι γεννᾶται καὶ ζῇ πεντακόσια ἢ ἑξακόσια ἔτη.

Οἱ Αἰγύπτιοι, ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος (1) εἰς τὴν Εὐτέρπην του, ἔχουν πτηνόν τι τὸ ὁποῖον τιμῶσιν ὡς ἱερόν, ὅπερ ὅμως δὲν εἶδε, λέγει, ποτὲ εἰμὴ ἐζωγραφημένον. Ἂν πιστεύσῃ δέ τις τοὺς κατοίκους τῆς Ἡλιουπόλεως, εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ βλέπουν σπανιώτατα, ἤτοι κατὰ πέντε αἰῶνας ἅπαξ, ὅταν ὁ πατήρ του ἀποθάνῃ. Λέγουσιν ὅτι ἔχει μέγεθος ἀετοῦ, ὅτι ἡ κεφαλή του καλύπτεται ὑφ' ὡραίου θυσάνου, ὅτι ἔχει τὰ μὲν πτερὰ τοῦ τραχήλου του χρυσᾶ, τὰ δ' ἄλλα πορφυροειδῆ, (φοινίκια ἐξ οὗ ἔχει καὶ τὴν ὀνομασίαν), τὴν οὐρὰν λευκὴν μὲ στίγματα κεραδόχροα καὶ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας ὡς οἱ ἀστέρες. Ὅταν αἰσθανθῇ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν του ἐγγίζον, ἑτοιμάζει δι' ἑαυτὸν φωλεάν, τὴν ὁποίαν κατασκευάζει μὲ ξύλα καὶ ἀρωματικὰς κομμιώδεις ὕλας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀποσυρόμενος ἀποθνήσκει. Ἐκ τοῦ μυελοῦ δὲ τῶν ὀστέων του γεννᾶται σκώληξ, ὅστις μεταβάλλεται εἰς νέον φοίνικα. Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ νέου τούτου φοίνικος εἶνε νὰ κηδεύσῃ τὸν νεκρὸν τοῦ πατρός του. Κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡρόδοτον, σχηματίζει ἐκ σμύρνης ὄγκον τινὰ ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιτυλίσσει τὰ λείψανα τοῦ πατρός του καὶ μεταφέρει τὸ πολύτιμον τοῦτο φορτίον εἰς Ἡλιούπολιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἡλίου.

Οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ ἀναφέρουν τέσσαρας ἐμφανίσεις φοίνικος. Τὴν πρώτην ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σεσώστριος, τὴν δευτέραν ἐπὶ τῆς τοῦ Ἀμάσιος, τὴν τρίτην ἐπὶ τοῦ τρίτου τῶν Πτολεμαίων καὶ τὴν τελευταίαν, ἀναφέρει Δίων ὁ Κάσσιος, ὡς οἰωνὸν τοῦ θανάτου τοῦ Τιβερίου. Ὁ Τάκιτος μνημονεύει ὅτι ὁ φοῖνιξ ἐνεφανίσθη τὸ τέταρτον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Τιβερίου. Ὁ δὲ Πλίνιος λέγει ὅτι τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν Ὑπατείαν τοῦ Κουίντου Πλακίου (Quintus Placius)· προσθέτει δὲ ὅτι τὸ σῶμα τοῦ τετάρτου τούτου φοίνικος μετεκομίσθη εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἐξετέθη εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν, καὶ ὅτι γίνηται μνεία τούτου εἰς τὰ βιβλία τοῦ δήμου.

Ὁ Ἡρόδοτος, ἀφοῦ διηγεῖται τὴν ἱστορίαν τοῦ φοίνικος, προσθέτει ὅτι τῷ φαίνεται ἀπίθανος. Ὁ δὲ Πλίνιος καὶ Τάκιτος λέγουν, ὅτι ὁ ἐκτεθεὶς εἰς τὴν Ρώμην ἦτο ἄλλο τι πτηνόν.

Φαίνεται, λέγει ὁ μοναχὸς Χάλδ, ἐν τῇ περὶ Κίνας περιγραφῇ του, ὅτι ἡ μυθώδης ἰδέα περὶ φοίνικος ὑπάρχει καὶ εἰς τοὺς Κινέζους, διότι, ὡς οὗτοι δοξάζουν, ὑπάρχει μοναδικόν τι πτηνὸν εἰς τὸν τόπον των, τὸ ὁποῖον ἀναγεννᾶται ἀπὸ τὴν τέφραν του. Τοῦτο δ' ἔστιν ἀπόδειξις ὅτι οἱ Κινέζοι δὲν ἦσαν πάντοτε περιωρισμένοι ἐντὸς τοῦ Οὐρανίου κράτους των, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐξήρχοντο αὐτοῦ καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐμυήθησαν ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ Ἰνδούς.

(Encycl: des sciences, des arts et des métiers.)

Ν. ΔΕΣΤΟΥΝΙΑΝΟΣ.

ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ ΤΑΛΜΟΥΔ.

Παρὰ τὸν εἰς τὴν Ἁγ. Γραφὴν ἐμπεριεχόμενον νόμον οἱ Ἰουδαῖοι πιστεύουσιν ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἑτέρας τινας διατάξεις, αἵτινες, διὰ νὰ μὴ γίνωσι κοιναὶ καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη, ἐδόθησαν διὰ στόματος παρὰ τοῦ Μωϋσέως εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, καὶ ἀκολούθως εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα καὶ τοὺς Προφήτας, καὶ τελευταῖον εἰς τοὺς Ραββίνους. Μετὰ τὴν διασπορὰν δὲ τῶν Ἑβραίων, Ἰούδας τις Χασκαδὸχ, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἐπὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἦτον ἀδύ-

(1) Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἱρός, τῷ οὔνομα φοῖνιξ. Ἐγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφοιτᾷ σφι, δι' ἐτέων, ὡς Ἡλιοπολῖται λέγουσι. πεντακοσίων· φοιτᾶν δὲ τότε φασί, ἐπεάν οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. Ἔστι δέ, εἰ τῇ γραφῇ παρόμοιος, τοσόσ δε καὶ τοιός δε· τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δέ, ἐρυθρά· ἐς τὰ μάλιστα αἰετῷ περιήγησιν ὁμοιότατος καὶ τὸ μέγαθος. Τοῦτον δὲ λέγουσι μηχανᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἐξ Ἀραβίης ὁρμεώμενον ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου κομίζειν τὸν πατέρα ἐν σμύρνῃ ἐμπλάσσοντα, καὶ θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἱρῷ. Κομίζειν δὲ οὕτω· πρῶτον τῆς σμύρνης ᾠὸν πλάσσει ὅσον τε δυνατός ἐστι φέρειν· μετὰ δέ, πειρᾶσθαι αὐτὸ φορέοντα· ἐπεὰν δὲ ἀποπειρηθῇ, οὕτω δὴ κοιλήναντα τὸ ᾠόν, τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι· σμύρνῃ δὲ ἄλλῃ ἐμπλάσσειν τοῦτο, κατ' ὅ τι τοῦ ᾠοῦ ἐγκοιλήνας ἐνέθηκε τὸν πατέρα· ἐγκειμένου δὲ τοῦ πατρός, γίνεσθαι τωὐτὸ βάρος· ἐμπλάσαντα δέ, κομίζειν μιν ἐπ' Αἰγύπτου ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρόν. Ταῦτα μὲν τοῦτον τὸν ὄρνιν λέγουσι ποιέειν. Εὐτέρπη, §. 73. Σ. τοῦ Μ.

(1) Περὶ τούτων ἴδε ἐν Πανδώρᾳ Τ. 13ῳ σελ. 189 κρίσιν Ἐμμ. Ἰωαννίδου.
(2) Ἴδε ἐν Πανδώρᾳ Τ. 13 σελ. 63 κρίσιν περὶ τούτου Ν. Ι. Σαριπόλου.

νατον νὰ διαφυλαχθῶσι πλέον, συνήθροισεν εἰς ἓν βιβλίον ὅλας ταύτας τὰς παραδόσεις καὶ διατάξεις τῶν Ραββίνων, τὸ ὁποῖον καὶ ὠνομάσθη Μισνᾶς (ἤτοι δεύτερος νόμος). Ἀκολούθως δ' ἔγιναν δύο συλλογαὶ (ἡ μία εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἡ ἄλλη εἰς Βαβυλῶνα) διαφόρων γνωμῶν καὶ ἀνεκδότων ἐπὶ τοῦ Μισνᾶ, αἵτινες καὶ ἐκλήθησαν Γομὲρ (συμπλήρωμα). Ὅλα δὲ ταῦτα ὁμοῦ ἀποτελοῦσι τὸ Ταλμούθ, εἰς τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ἔγιναν καὶ ἄλλαι προσθῆκαι παρὰ τῶν Ραββίνων, καὶ τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον οἱ Ἰουδαῖοι σέβονται πλειότερον παρ' αὐτὴν τὴν Ἁγ. Γραφήν.

Ἐκ τῶν ἀπείρων μύθων τοῦ Ταλμοὺθ ὀλίγους τινὰς θέλομεν ἀναφέρειν ἐνταῦθα, χάριν περιεργείας τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ἀναφέρεται εἰς τὸ Ταλμοὺθ ὅτι—Ὁ Ἀβραὰμ ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἔχῃ πολλὰς γυναῖκας κατὰ τὴν τότε συνήθειαν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ζηλότυπος, εἶχε κλεισμένας ὅλας τὰς γυναῖκας ταύτας εἰς σιδηροῦν καὶ ὑψηλότατον πύργον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν. Ἔπρεπε ὅμως νὰ βλέπωσι, διὸ καὶ ὁ Πατριάρχης τὰς ἔδωσε περιδέρραια ἐκ πολυτίμων λίθων, καὶ ψέλλια ἐκ μαργαριτῶν, ἅτινα τοσαύτην φυσικὴν λάμψιν εἶχον, ὥστε διεσκέδαζον καὶ τὸ πυκνότατον σκότος. Τὸ πρᾶγμα δὲ τοῦτο δὲν ἦτο νέον. Καὶ ὁ Νῶε ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ δὲν εἶχεν ἄλλο φῶς, εἰμὴ μεγάλους τινὰς ἀδάμαντας, τὸ εἶδος τῶν ὁποίων ἀπωλέσθη.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀβραὰμ ἀπελθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ κιβώτιόν τι, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι εἶχε πολύτιμα πράγματα περικλεισμένα. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, οἱ τελῶναι (ὑπῆρχον δὲ καὶ τότε, ὡς θέλουσι ὑπάρχειν ἀείποτε) ἐμποδίζουσι τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ζητοῦσι τὸ δίκαιον τοῦ τελωνίου. Ὁ Πατριάρχης δεικνύει μεγάλην προθυμίαν διὰ νὰ τοὺς πληρώσῃ, ζητῶν ὅμως νὰ μὴν τοῦ ἀνοίξωσι τὸ κιβώτιον. Οἱ τελῶναι τὸν ζητοῦσι νὰ πληρώσῃ ὡς νὰ εἶχεν ἐντὸς αὐτοῦ μάλλινα φορέματα. Ἀλλ' ἡ μεγάλη σπουδὴ, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ Ἀβραὰμ νὰ δώσῃ ὅ,τι ἤθελον, διήγειρε τὰς ὑποψίας των, καὶ τὸν ἐζήτησαν νὰ τοὺς πληρώσῃ ὡς νὰ εἶχε μεταξωτὰ ἐντὸς τοῦ κιβωτίου, μετὰ ταῦτα δὲ ὡς νὰ εἶχε χρυσίον, καὶ τελευταῖον πολυτίμους λίθους.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης ἔστερξε μετα προθυμίας εἰς ὅλα, τοῦτο ἐκίνησε τὴν περιέργειάν των νὰ ἐξετάσωσι τί ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτοῦ. Μ' ὅλην δὲ τὴν ἀντίστασιν τοῦ Ἀβραὰμ συντρίψαντες τὸ κιβώτιον εὑρίσκουσι τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο τέρας τῆς ὡραιότητος, τὸ ἀριστούργημα τῆς φύσεως, τὴν ἀξιολάτρευτον Σάρραν, τὰ θέλγητρα τῆς ὁποίας ἔφερον ἄνω—κάτω ὅλην τὴν Αἴγυπτον. Ὁ τότε Φαραὼ ἀκούσας τὸ πρᾶγμα, διέταξε νὰ φέρωσιν ἀμέσως τὴν Σάρραν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον, μ' ὁποιουδήποτε εἴδους περιποιήσεις, ὁ δὲ Ἀβραὰμ νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων τῆς πόλεως χωρὶς νὰ τῷ συγχωρηθῇ διόλου ἡ εἴσοδος.

Ἀλλ' ὁ πατὴρ τοῦ Ἰσαὰκ ἐπέτυχε τέλος πάντων τὸ μέσον νὰ τὴν σύρῃ ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ λύκου, ἄν καὶ μὲ μεγάλον του ἀγῶνα. Ὅταν πρόκηται λόγος περὶ τοῦ Σολομῶντος, οἱ Ραβίνοι ἐκβαίνουσι τῶν ὁρίων των, ἀποδίδοντες εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Δαυὶδ δύναμιν ἀπόλυτον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δαιμόνων. Δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναφέρωμεν ἤδη τοιαύτας διηγήσεις· ἀποσπῶμεν δὲ μόνον ἐκ τοῦ Ταλμοὺθ τὸ ἀκόλουθον περὶ τῆς ἀγχινοίας αὐτοῦ διήγημα.

Εἶνε πασίγνωστον ὅτι ἡ βασίλισσα τοῦ Νότου Σαβᾶ ἀκούσασα τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Ἑβραίου μονάρχου ὑπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐκεῖ ἠγωνίσθη παντοιοτρόπως νὰ βασανίσῃ τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ βασιλέως. Μίαν ἡμέραν ἐπαρρησιάσθη ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς Μεγαλειότητός του κρατοῦσα δύο δέσμας ἀνθέων, ἐξ ὧν ἡ μία ἦτο συνηγμένη ἀπὸ τοὺς βασιλικοὺς κήπους, καὶ ἡ ἑτέρα ἦτο τὸ ὡραιότερον τῆς τέχνης ἀριστούργημα, εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὁποίας εἶχον ἀγωνισθῆ οἱ ἐπιτηδειότεροι τεχνῖται.

Ὁ Βασιλεὺς ἀρκετὰ μακρὰν ὢν δὲν ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ ποία τῶν δύο τούτων δεσμῶν ἦτον ἡ ἀληθὴς, καὶ ἐστενοχωρεῖτο ὅτι ἤθελε νικηθῆ εἰς τοιαύτην μηδαμινὴν περίστασιν. αὐτὸς μάλιστα ὅς τις εἶχε γράψει περὶ ὅλων τῶν φυτῶν, ἀπὸ τοῦ κέδρου μέχρι τοῦ ὑσσώπου. Ἡ βασίλισσα ἐγέλα μὲ πονηρίαν, καὶ ὅλοι οἱ αὐλικοὶ ἦσαν τεταραγμένοι καὶ ἀνήσυχοι. Ἐξαίφνης ὁ Σολομῶν ἐμειδίασεν· ὁ θρίαμβός του ἔλαμπεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Παρατηρήσας ἔξωθεν τοῦ θαλάμου σμῆνος μελισσῶν, διέταξεν ἀμέσως ν' ἀνοίξωσι τὰ παράθυρα σύτοῦ. Εὐθὺς δὲ τὰ ζωύφια ἔτρεξαν νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν ἀληθῆ δέσμην καὶ οὔτε μία μέλισσα ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ ἔμεινεν ἐκστατικὴ διὰ τὸ μέγα πνεῦμα τοῦ Σολομῶντος· καὶ οἱ αὐλικοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ παραστήσωσι τὸν ὑπερβολικὸν ἐνθουσιασμόν του.

Καὶ τὸ ἀκόλουθον δὲ διήγημα εἶνε ἀναμφισβήτητον ὡς βασιζόμενον μάλιστα εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ραββίνου Ναθὰν Βὰρ-Μάρ.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς συναγωγῆς, χάριν τῶν μεγάλων των ἀρετῶν ἔλαβόν ποτε (παρὰ τοῦ Ὑψίστου) εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὸ κακοποιὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶχε ῥίψει τοὺς Ἑβραίους εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε διεγείρει κατ' αὐτῶν τὰ πλησιόχωρα ἔθνη.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ προφήτου Ζαχαρίου περικλείσαντες αὐτὸ εἰς μολύβδινον ἀγγεῖον τὸ ἔρριψαν ἐντὸς τῆς θαλάσσης ὅπου εὑρίσκεται καὶ μέχρι τῆς σήμερον καὶ οὔτε τὸ εἶδε κανεὶς ἔκτοτε. Ἐνθαρρυνθέντες δ' ἐκ τούτου οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν ὥστε καὶ ἄλλος δαίμων χειρότερος τοῦ πρώτου νὰ δοθῇ εἰς αὐτούς, δηλαδὴ ὁ συνεργῶν εἰς τὸν ἔρωτα. Λαβόντες δὲ καὶ τοῦτον, ἤλπιζον ὅτι ἔμελλον νὰ καθαρίσωσι πλέον τὴν γῆν ἐξ αὐτοῦ, μ' ὅλον ὅτι ὁ Ζαχαρίας τοὺς ἐσυμβούλευε νὰ σκεφθῶσιν ὡριμώτερον περὶ τοῦ ὅ,τι ἤθελον πράξει.

Ἐνόσῳ ὅμως τρεῖς ἡμέρας ἤδη ἐσκέπτοντο ποῖον εἶδος θανάτου νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς αὐτόν, ἔτυχε νὰ ζητήσωσι νωπὸν ὠὸν διά τινα πάσχοντα.

Ἠρεύνησαν εἰς ὅλον τὸν Ἰσραὴλ, ἐζήτησαν πανταχοῦ πλὴν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσι διόλου νωπὸν ὠόν· διότι ὅσον καιρὸν ὁ δαίμων οὗτος ἦτον ἐμπερικλεισμένος, οὔτε μία ἀλεκτορὶς δὲν εἶχε γεννήσειν.

Οἱ σοφοὶ ἐνόησαν ἀμέσως ὅτι ἂν ἐθανάτωναν τὸν αἰχμάλωτον, ἀφεύκτως ἐπλησίαζε τὸ τέλος τοῦ κόσμου· περιωρίσθησαν λοιπὸν νὰ ἐκβάλωσι μόνον τοὺς ὀφθαλμούς του, διὰ νὰ σμικρύνωσι τὴν δύναμίν του, καὶ τῷ ἀπέδωκαν τὴν ἐλευθερίαν του.—Γενικῶς δὲ εἰς τὸ Ταλμούθ αἱ γυνοῖκες κακολογοῦνται πολὺ καὶ ὁ Ραββῖνος Σαβὰτ-Χαΐμ λέγει ὅτι ὁ Θεὸς ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν δέκα μέτρα φλυαρίας, ἐξ ὧν αἱ γυναῖκες ἔλαβον τὰ ἐννέα.

Οἱ συρράψαντες τὸ Ταλμοὺθ Ραββῖνοι εἶχον ὑπερβολικὸν μῖσος κατὰ τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων· ἐχθρεύονται μάλιστα μεγάλως τὸν Τίτον καὶ τὸν παριστῶσιν ὡς τέρας λαγνείας καὶ ὡς προσωποποιημένον δαίμονα τῆς σκληρότητος. Τὸν δὲ θάνατον αὐτοῦ διηγοῦνται οὕτω. Κατὰ σφοδράν τινα τρικυμίαν, ὁ Τίτος ἔλεγεν ὅτι ὁ Θεὸς τῶν Ἰουδαίων ἦτο ἰσχυρὸς μόνον εἰς τὴν θάλασσαν ὅπου καὶ ἔδωσε δείγματα τῆς δυνάμεώς του, καταβυθίσας τὸν Φαραὼ μεθ' ὅλης τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι «ἂν εἶχε τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, εἶπεν ὁ ἡγεμών, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤθελεν ἀντιπαλαίσει μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ». Μόλις δ' ἐπρόφερε τὴν βλασφημίαν ταύτην, καὶ ἀμέσως ἤκουσε φωνὴν οὐρανίαν λέγουσαν. «Ἀσεβῆ, μικρόν τι δημιούργημά μου θέλει θριαμβεύσει κατὰ σοῦ». Εὐθὺς δ' ὅτε ἐξῆλθεν ὁ Τίτος τοῦ πλοίου, μικρόν τι ζωύφιον ἐμβῆκεν εἰς τὴν ῥῖνα του καὶ ἀνέβη μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου του, καὶ ἐκεῖ, ἐπτὰ ὁλόκληρα ἔτη, κατετρῶγον καὶ κατετρυπων αὐτόν, δὲν ἠσύχασε διόλου νύκτα καὶ ἡμέραν. Ὅλοι οἱ ἀξιολογώτεροι ἰατροὶ ἐρωτηθέντες, ὡμολόγησαν τὴν ἀδυναμίαν τῆς τέχνης τοῦ Ἱπποκράτους. Ἀφοῦ δὲ ὑπέφερεν ὁ Τίτος ἀνήκουστα βασανιστήρια ἐκ τοῦ ζωυφίου τούτου, κατ' εὐτυχίαν του ἐξέπνευσεν. Ἀνατεμόντες δὲ τὸ κρανίον αὐτοῦ εἶδον ὅτι τὸ ζωύφιον ἔγινεν ὡς περιστέριον. Προσέτι δὲ οἱ πόδες αὐτοῦ ἦσαν σιδηροῖ καὶ τὸ στόμα του χαλκοῦν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ.

(ἴδε σελ. 381).

Οἱ Ραββῖνοι δ' ἐν γένει εὐαρεστοῦνται νὰ περιγράφωσι τεραστίου μεγέθους ὄντα. Ἐγνώριζον πτηνόν τι τοῦ ὁποίου τοσοῦτον μεγάλαι ἦσαν αἱ πτέρυγες, ὥστε ὅτε τὰς ἤνοιγεν, ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ ὁλικὴν ἔκλειψιν. — Ἐκ τῆς φωλεᾶς ἄλλου τινος πουλίου ἔπεσέ ποτε ἓν ὠόν· συντριφθὲν δὲ τὸ ὠὸν τοῦτο κατεπλάκωσεν ὁλόκληρόν τι χωρίον καὶ κατέθλασε τριακοσίους κέδρους.— Ἄλλοτε ναῦται τινὲς εἶδον εἰς τινα ποταμὸν ἄλλο πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐντὸς τοῦ ὕδατος μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῶν ποδῶν του· στοχαζόμενοι δὲ ὅτι δὲν ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ λουσθῶσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἔμελλον νὰ ἐμβώσιν εἰς τὸν ποταμόν, χωρὶς νὰ ἠξεύρωσι νὰ κολυμβῶσιν. Ἐξαίφνης ὅμως ἤκουσαν οὐράνιον φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτούς «Φυλαχθῆτε καλως ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο· ἐπτὰ ἔτη ἤδη ξυλουργός τις ἔρριψε τὸν πέλεκύν του εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ ἀκόμη δὲν ἔφθασε τὸν πυθμένα». Ὁ Ραββῖνος Βὰρ Χάνα εἶδεν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἰχθῦν τινα ῥιφθέντα ὑπὸ τῶν κυμάτων ὅτι κατηφάνισε διὰ τῆς πτώσεώς του ἑξήκοντα πόλεις, καὶ ἑξήκοντα ἄλλαι πόλεις ἐτράφησαν ἐκ τοῦ κρέατος αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἀκόμη ἄλλο τόσον διὰ νὰ ταριχευθῇ καὶ νὰ τραφῶσιν ἄλλαι ἑξήκοντα πόλεις. Τὸ ἀκόλουθον δ' ἔτος διαβαίνων ἐκ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ὁ αὐτὸς διδάσκαλος εἶδε μετὰ χαρᾶς ὅτι αἱ καταστραφεῖσαι ἑξήκοντα πόλεις εἶχον ἀνακτισθῆ διὰ τῶν ὀστέων τοῦ τέρατος τούτου. — Ὁ Ραββῖνος Σαατζᾶ Γαὼν ἐξέρχεταί ποτε εἰς μικρὰν τινα νῆσον, περιπατεῖ εἰς αὐτὴν, ἀνάπτει πῦρ καὶ ἑτοιμάζεται νὰ μαγειρεύσῃ. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἡ νῆσος κατεβυθίσθη· ἦτο δὲ μέγα τι θαλάσσιον ζῶον, οὗτινος τὰ πτερύγια ἦσαν κεκολλημένα διὰ χώματος καὶ χόρτων. καὶ τὸ ὁποῖον ἐξ αἰτίας τοῦ πυρὸς ἠσθάνθη εἶδός τι κνησμοῦ (φαγούρας). Ὁ Ραββῖνος Ἰούδας Χίγκ εἶδεν ὁμοίως βάτραχον τοσοῦτον μέγαν ὡς τὸ χωρίον Ἄκκα, ἐμπεριέχον ἑξήκοντα οἴκους· ἐξαίφνης ἦλθεν ὄφις τις. ὁ ὁποῖος μετὰ μεγάλης εὐκολίας κατέπιε τὸν βάτραχον, ἀκολούθως δ' ἦλθε κόραξ, ὁ ὁποῖος ἔκαμε μίαν χαψιὰν τὸν ὄφιν καὶ διὰ νὰ τὸν χωνεύσῃ ὑπῆγε νὰ φωλεύσῃ εἰς τὴν κορυφὴν δένδρου τινός, τοῦ ὁποίου τὸ μέγεθος λυπούμεθα ὅτι δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ταλμούθ.

Ἀνέκδοτον.

Ἁπλότης βασιλική. Κάρολος ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Μεγ. Βρεττανίας ἐδέχετό ποτε τὴν ἐπίσκεψιν συνοδικοῦ τινος μιᾶς μικρᾶς πόλεως καθ' ἣν στιγμὴν ἔδιδεν εἰς τὰς ὄρνιθάς του νὰ φάγωσιν ἀπὸ τὸ κεγχρίον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐντὸς τοῦ πίλου του. Ὁ σύνδικος, ὅστις δὲν παρετήρησε καλῶς, ὑποκλινόμενος, τῷ εἶπε. Μεγαλειότατε, πῶς νὰ εἴπω ὅτι ἡ ὑμ. Βασιλικὴ καλοκαγαθία ἔφθασεν εἰς τόσον βαθμόν, ὥστε ν' ἀποκαλύψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνώπιόν μου; — Ὥρα καλή, ὥρα καλή, κύριε, ἀποκρίνεται ὁ Βασιλεύς· δὲν ἀφήρεσα τὸν πῖλον μου δι' ἐσέ, ἀλλὰ διὰ τὰς ὄρνιθάς μου.

Ὁ ἁλιάετος.

Ἐν σελ. 383 τοῦ Α΄. τόμου εἴχομεν εἰπεῖ ὅτι τὰ πτηνὰ διαιροῦνται εἰς ἓξ τάξεις· οἱ ἀετοὶ ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἁρπακτικῶν.

Τὰ Ἁ ρ π α κ τ ι κ ὰ π τ η ν ὰ γνωρίζονται ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος τῶν γαμψῶν ὀνύχων καὶ τοῦ ράμφους των· ἡ ἀνωτέρα σιαγὼν αὐτῶν εἶνε εὔρωστος, κυρτωμένη πρὸς τὸ ἄκρον, καὶ λήγει εἰς ὀξεῖαν κορυφὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ νὰ διασχίζῃ τὸ κρέας τῶν ζώων, ἐξ ὧν διατρέφονται· οἱ δάκτυλοι, ἐπίσης εὔρωστοι, εἶνε ἐφωδιασμένοι μὲ ὄνυχας γαμψοὺς καὶ ἰσχυροὺς, διὰ τῶν ὁποίων κατασπαράττουσι τὴν λείαν των. Ἐν γένει ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ σώματός των δεικνύουσι μεγίστην δύναμιν καὶ ἡ ὄψις των φανερόνει τὸν ἄγριον χαρακτῆρά των. Ἐκ τούτων δὲ τὰ μέν εἰσιν ἡ μ ε ρ ό β ι α καὶ γνωρίζονται ἐκ τοῦ πυκνοῦ πτερώματος καὶ τῆς πλαγίας διευθύνεως τῶν ὀφθαλμῶν των, εἰς ἃ ἀνήκουσι καὶ οἱ ἀετοί, τὰ δὲ ν υ κ τ ό β ι α καὶ ἀποτελοῦν τὴν οἰκογένειαν τῶν γλαυκῶν, χαρακτηριζομένων ὡς ἐκ τῆς μαλθακότητος τοῦ πτερώματος καὶ τῆς πρὸς τὰ πρόσωδιευθύνσεως τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὰ μεγαλείτερα, ἰσχυρότερα καὶ ὀλεθριώτερα τῶν ἁρπακτικῶν πτηνῶν εἶνε οἱ ἀετοί, τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη: ὡς ὁ χ ρ υ σ ά ε τ ο ς, ὁ κ ο ι ν ὸ ς ἀ ε τ ό ς, ὁ φ α λ α κ ρ ό ς, ὁ λ ε υ κ ό ς, ὁ μ έ λ α ς, ὁ ἁ λ ι ά ε τ ο ς, ὁ ἐστεμμένος καὶ ἄλλοι, ἀλλ' ὁ μέγιστος καὶ εὐγενέστατος εἶνε ὁ χρυσάετος, ὁ ὁποῖος ἔχει βάρος 4—5 ὀκάδων καὶ μῆκος ἕως ἑνὸς καὶ ἡμίσεος πήχεως.

Ὁ ἁλιάετος, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα βλέπομεν, εἶνε μικρότερος καὶ τρέφεται μὲ ἰχθύας, τοὺς ὁποίους ἁλιεύει καταβαίνων μέχρι τοῦ πυθμένος. Καταβαίνει δὲ ὅταν θὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς λείας του, μεθ' ὁρμῆς τοιαύτης μεθ' οἵας καὶ ὁ ἱέραξ. Ἐνδιατρίβει εἰς τὰς ὄχθας τῶν μεγάλων ἰχθυοτροφείων, τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν ὅλων σχεδὸν τῶν ἠπείρων.

Λύσις τοῦ 10ου αἰνίγματος.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ.

ὑπὸ Δ. Ἀλεξανδρίδου ἐν Κ)πόλει καὶ Α. Ι. Μιλιοράτου ἐν Σύμῃ

Λύσις τοῦ 10ου Γρίφου.

Κέρδη (*) πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει.—(ὑπὸ Α. Ι. Μιλιοράτου).

Αἴνιγμα 11ον.

Ἄψυχον τὸ ὅλον εἶμαι τοῦ Πανσόφου Θεοῦ κτίσμα,
θαλασσοπορῶν μ' εὑρίσκεις εἰς ἑνὸς πελάγους κῦμα.
Τ' ὄνομά μου δὲν εἶν' ἄνθος, πλὴν τῶν Ἰταλῶν ἡ Μοῦσα,
τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἄνθος, μ' ὀνομάζει στιχυργοῦσα.
Ἑνὸς τέκνου τοῦ Δαρδάνου, ὡς εἰς τὴν Μυθολογίαν,
τοῦ ἐνδόξου μου Γενάρχου φέρω τὴν ὁμωνυμίαν.
Καίτοι δ' εὐγενεῖς δεσπότας ὑπηρέτησα μεγάλους,
Τούρκους, Ἐνετοὺς καὶ Ῥώσσους, Βρετανοὺς ἅμα καὶ Γάλλους.
Πλὴν καὶ δι' ἐμὲ ἐπῆλθεν ἡ τρισπόθητος ἡμέρα,
ὅτε ἐκ δουλείας ὕπνου ἐξηγέρθην ἐλευθέρα.
Ἂν τὴν κεφαλὴν συνάμα καὶ τὸν τράχηλόν μου κόψῃς,
μίαν πρόθεσιν ἐκ τούτων εἰς τοὺς ποιητὰς θὰ δώσῃς.
Ἂν δ' ἀκέφαλον δὲν στέρξῃς νὰ μ' ἰδῇς, ἀλλὰ θελήσῃς,
χάριν σου μόνον ν' ἀλλάξω κεφαλὴν κι' ὀσφὺν ἐπίσης,
Θὰ μ' εὑρῇς εἰς τοὺς λειμῶνας, μεταξὺ φυτῶν κι' ἀνθέων,
ἐκ φρικτῆς μιαιφονίας παραχθὲν φυτὸν ὡραῖον.
Τί ἀμηχανεῖς; θὰ μ' εὕρῃς,
Ἂν τὰς ἄλλας ἀδελφάς μου τὰς γειτόνους μου ἠξεύρῃς.

ὑπὸ Μ. Γ. Γρηγοροπούλου.

(*) Ἡ ἁλώπηξ λέγεται καὶ κερδώ· ὅθεν αἱ ἁλώπεκες κερδοί ἀφ' οὗ τὸ κ έ ρ δ η.

Περιεχόμενα.

1. Γρηγόριος ὁ Ε΄. (συνέχ.).—2. Ὁ λόρδος Βύρων.—3 Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἑλλ· Αυκείου. —4 Ἡ ἐκφορὰ τοῦ ποιητοῦ τῆς Ζακύνθου. —5· Ἀνάλεκτα.—6. Περὶ ἀνθρωπίνων ὁλοκαυτωμάτων. — 7. Ὁμιλία τοῦ κ. Α. Τόμπρα. —8. Περὶ προνοητικοῦ.— 9. Στέφανος Καραθεοδωρῆς.—10. Βενέδικτος Ἱεροδιάκονος.—11. Περὶ φοίνικος.—12 Μῦθοι τοῦ Ταλμοῦθ.—13. Εἰκὼν Καραθεοδωρῆ. — 14. Ἁλιάετος. — 15. Λύσις τοῦ 10ου αἰνίγματος· —16. Λύσις τοῦ 10ου γρίφου.—17. Αἴνιγμα 11ον.—18. Περιεχόμενα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β΄. ΤΟΜΟΥ.

Π Ι Ν Α Ξ

Τ Ω Ν

ΕΝ ΤΩι Β΄. ΤΟΜΩι ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κ Α Θ' Υ Λ Η Ν.

Α΄. Θρησκευτικά.
Ἀσφαλὴς ὁδηγὸς, 22
Περὶ πίστεως, 37
Περὶ τῶν καθηκότων τοῦ Ἱερέως, 41
Περὶ κλοπῆς, 52
Μαργαρίται, 74 265 307
Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων, 129
Τὸ νέον ἔτος, 138
Ἀνάπτυξις τῶν ἱερῶν Γραφῶν, 177 257
Πρῶτον μαρτύριον ἐν Μαδαγασκάρᾳ. 198
Λόγος τῇ Β΄. Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ ἐξομολογήσεως, 201
Λόγος Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου περὶ τοῦ μυστηριώδους σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 215
Πρόσκλησις πρὸς ἀναζ. τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς φύσεως, 229
Τὰ ἀχώριστα, 233
Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, 249
Ἡ Κυριακὴ, 251
Ὁ ἄθεος καὶ τὸ ἄνθος 294
Φυσικὴ καὶ ἀναγκαία πίστις, 303
Οἱ ἄπιστοι, 350
Β΄. Ἠθικά.
Χρόνου φείδου 4. 72
Τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐν λυκείοις ἐκπαιδεύσεως τῶν παιδίων 9
Συνὴ ἡ λαλοῦσα 26
Πρὸς τοὺς Σμυρναίους 58
Σκέψεις περὶ τοῦ θανάτου 64
Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀπελευθέρων ἐν Ἀμερικῇ 70 94 106
Παιδαγωγικὰ 76
Ἀποφθέγματα Κινέζων περὶ γυναικῶν 104
Αἱ γυναῖκες 128
Ἀπάντησις Γυναικὶ τῇ λαλούσῃ 132 140
Τὸ πολύτιμον ἄνθος 135
Περὶ ἐργοχείρου 148
Ἐνάρετος γυνὴ 169
Ἀνταπάντησις γυναικὸς τῆς λαλούσης 183
Ἡ συστατικὴ ἐπιστολὴ 240
Ἠθικὰ παραγγέλματα τῶν Ἀράβων ἱερέων 248
Ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἁπλοϊκοῦ Ριχάρδου 261 290 326
Προτροπὴ εἰς τὴν παιδείαν. 276
Τί κάμνει τινὰ ἄνδρα 294
Ταχύτης τοῦ βίου »
Τὸ ὀλέθριον αἴτιον 341
Τὰ ὀνειροπολήματα τῶν δ.δασκάλων. 343
Συμβουλαὶ γέροντος πρὸς νέον 347
Ὁ οἶνος, ὁ βασιλεύς, αἱ γυναῖκες καὶ ἡ ἀλήθεια 354
Γ΄. Βιογραφίαι.
Γουλιέλμος Α΄. Βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας Σελ. 12
Μαρία Θηρεσία 15 61
Μακμαὼν 80
Μόλτκε 82
Ἰσαὰκ Νεύτων 113
Δώρα Ἰστριὰς 149
Ἰούλιος Φάβρος 164
Λέων Γαμβέτας 165
Λουδοβῖκος Ἀδόλφος Θιέρσος 182
Βίσμαρκ Σωγχάουσεν 183
Κωνσταντ. Παπαρρηγόπουλος 196
Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς 197
Κύριλλος ὁ Β΄. νῦν Πατριάρχ. Ἱεροσολύμων 212
Κάρολος Βουρβὼν 214
Βαϊάρδος »
Βονιβέτος »
Ἀλεξ. Μαυροκορδάτος ὁ ἐξ ἀπορρήτων 225
Νικόλαος Σαλτέλης 231
Γρηγόριος ΣΤ΄. Πατριάρχης Κων)πόλεως 241
Γρηγόριος Ε΄. Πατριάρχης Κων)πόλ. 273 297 329 361
Ἰωάννης Καποδίστριας 289
Ἀναστάσιος Γεωργιάδης 293
Νικόλαος Α΄. Πετρόβιτς 301
Βλαΐσιος Πασχάλης 309
Κασιμῖρος ὁ μέγας βασιλ. Πολωνίας 316
Λουδοβῖκος Β΄. βασιλ. Βαυαρίας 321
Ὁ Λόρδος Βύρων 365
Ὁ Νικόλαος Οὔγος Φόσκολος 371
Στέφανος Καραθεοδωρῆς 381
Βενέδικτος Ἱεροδιάκονος 382
Δ΄. Φιλολογία.
Σεπτέμβριος 8
Ὁ θρίαμβος τῆς φιλομαθείας (δρᾶμα), 29 49
Θησεὺς 38
Ὀκτώβριος 41
Βιβλιοθῆκαι 43
Κένταυροι 48
Περὶ πλατάνου 53
Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης Σωκράτης 56
Περικλῆς 67
Νοέμβριος 73
Δεκέμβριος 105
Ἡ κυπάρισσος 109
Περὶ Ἰσοκράτους 125 150
Τίτος Λουκρήτιος Καρος 130
Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἀριστοφάνης 145
Δράκοντες 165
Σεμίραμις 166
Τὸ ῥόδον 170
Περὶ βουκολ. ποιήσεως καὶ περὶ Θεοκρίτου 205 237 278
Περὶ ἔθνους ὑπὸ Σ. Λεοντιάδος 253, 268 322 344
Ὀβίδιος 283
Ὁ ποιητὴς 311
Περὶ μηλέας καὶ βανανέας 331
Ε΄. Ἱστορία.
Σεπτεμβριαναὶ σφαγαὶ 8
Περὶ τελετῶν παρὰ τῇ Βυζαντ. αὐλῇ 95
Ὁ Στρατάρχης Βουρβὼν καὶ ὁ Βαϊάρδος 213
Τὸ ναυάγιον τῆς λευκῆς νηὸς 286
Περὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων 356
ΣΤ΄. Φιλοσοφία.
Περὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς Σελ 8
Ἀληθὴς καὶ ψευδὴς ἐλευθερία Σελ. 25 82

Ἡ πενία τῶν βαθυπλούτων 83
Ὁ περιηγητὴς ἐν Μαραθῶνι 85
Ἡ γυνὴ 110
Περὶ ἐλευθερίας 139
Ὡραία ἀπάντησις 288

Ζ΄. Γεωγραφία.

Περιήγησις εἰς Βραζιλίαν Σελ. 12 18
Σκύλλαξ ὁ Καρυανδεύς 47
Μοισιακὰ 190 236
Ἐφεσία περίβασις 267
Σύντομος περιγρ. τοῦ ἐν Δελχῇ θρόνου τοῦ Ταὼ 280
Περιήγησις εἰς τὸ εὔελπι ἀκρωτήριον 300
Περιήγησις εἰς Μεξικὸν 337

Η΄. Ἀστρονομία.

Περὶ ἀστέρων Σελ. 191
Ἀστέρες καὶ Ἀστερισμοὶ 192
Ἀποστάσεις τῶν ἀστέρων 193
Ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων 194
Κινήσεις » »
Χρώματα τῶν ἀστέρων καὶ περὶ συνθέτων ἀστέρων 207
Περιοδικοὶ ἢ ἄστατοι ἀστέρες »
Νέοι ἀστέρες 208
Γαλλαξίας 209
Νεφελοειδεῖς » »

Θ΄. Περίεργα.

Πενία τῶν σοφῶν Σελ. 14
Ἡ ἐξ ἐνδείξεων διαφώτισις 20
Ὁ ἀνθρωποφάγος 23
Διασκεδάσεις τῶν σοφῶν 28
Ποιηταὶ φιλόσοφοι καὶ καλλιτέχναι τυχαίως ἀποκατασταθέντες τοιοῦτοι 54
Τὰ θαύματα τοῦ τηλεγράφου 55
Ἡ Μαλδονάτα ἢ ἡ εὐγνωμοσύνη λεαίνης 63
Παροιμία τις 198
Ψευδοεπαΐται 199
Ὁ καυγᾶς εἰς τῆς κυρᾶς Εὐρώπης τὸ σχολεῖο, 242
Ἡ ἀριθμητικὴ τοῦ βίου, 248
Χαρτοπαιγνίου περίεργος
Περὶ ἀνθρωπίνων ὁλοκαυτωμάτων, 377
Μῦθοι τοῦ Ταλμούθ, 383
ἐξήγησις. 272

Θ΄. Ποίησις.

Ὄνειρος, 23
Ἡ θεία δίκη, 47
Ἡ ζωὴ, 68
Πατρίδος ἔρως, 78
Ἡ φιλία, 104 211 336
Τὸ στερέωμα, 136
Τὸ νέον ἔτος, 137
Μία στιγμὴ τῆς ζωῆς μου 164
Ὅρκος πίστεως πρὸς τὴν φιλίαν καὶ . . 167
Ὠδὴ πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοὺς ὑπὲρ Γαλλίας πεσόντας, 181
Γῆρας καὶ νεότης 211
Μάχαιραν δώσεις μάχαιραν λήψει, 230
Εἰς ποταμὸν, 231
Ν. Σαλτέλη πρὸς Π. Ζάνον »
Ἡ παντοδυναμία μιᾶς τριάδος, 263
Ἀργία μήτηρ πάσης κακίας, 264
Ὁ Μέλης, 271
Τὸ ῥόδον, 265
Ὁ περίπατος, 295
Φιλόστοργος πίθηκος, »
Χριστιανικὸς ὕμνος, 296
Ἀνάμνησις, 313
Ἐλεημοσύνη, 314
Παραίνεσις, 334
Πίστις ἐλπὶς καὶ ἀγάπη 345
Πρὸς τὴν ἐλπίδα, 352
Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐν Κων)πόλει 358
Ἐπιγράμματα, 359
Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, 359
Ὁ τέττιξ »

Ι΄. Φυσικά.

Τὸ βόρειον σέλας 65

ΙΑ΄. Διηγήματα.

Ὁ πτωχὸς καὶ ὁ πλούσιος, 71 84
Ἡ μικρὰ Ἰεσσίκη 87 119
Ἡ εὐεργεσία ἀνταμειβομένη, 118
Μεγαλεῖον ψυχῆς, »
Φιλανθρωπία χωρικοῦ, 167
Ὁ ἄγριος μαθητὴς, 221
Τὸ ξύλινον σκέλος, 287
Ὁ Ὀλλανδὸς πλοίαρχος καὶ ἡ Γερμανὴ καλυβίτις, 317
Διήγημα συγκινητικὸν, 318
Ὡραῖον περιστατικὸν, 327
Θάνατος Κωνσταντίνου τοῦ Β΄. 348

ΙΒ΄. Καθιδρύματα.

Τὸ ἀναγνωστήριον « ἡ Σμύρνη, » 99 125 148
Ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς 6΄. περιόδου τοῦ Συλλόγου ὁ « Ἑλικών, » 99
Λογίδριον ἀπαγγελθὲν κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Σεβδίκιοϊ Παρθεναγωγείου,
Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἑλλ. Λυκείου, 367
Ὁμιλία ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσι τῆς σχολῆς τῶν Κυδωνιῶν. 378

ΙΓ΄. Φυσιολογικά.

Καταφορὰ, 75
Περὶ ὑπνώσεως 100

ΙΔ΄. Φυσικοϊστορικά.

Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Γεωλογίαν, 113
Περὶ θαλασσίων φυτῶν, 140
Τὸ τεῖον, 197
Τὸ ἐνσετὲ καὶ τὸ τάλιποτ, 198
Ὁ ἐλέφας, 305
Ἡ τίγρις, 306
Τὸ ἐλαιόδενδρον, 310
Αἱ δύο γαλαῖ καὶ τὸ στρουθίον, 317
Ὀραγγουτάγγος 325
Στρουθοκάμηλος 336
Περὶ νοημοσύνης ὄνου 352
Ἡ μεγάλη ἄρπυια τῆς Ἀμερικῆς, 353
Περὶ φοίνικος, 383
Ὁ ἁλιάετος, 336

ΙΕ΄. Διάφορα.

Ἀγγελίαι, 110 200 328 359
Ἀνάθεσις, 3
Ἀναθεώρησις τῶν ἐν τῷ Α΄. τόμῳ τοῦ Μέντορος. 5
Θρῆνοι λογίων, 24
Οἱ Γάλλοι περὶ τῶν Ἀμερικανῶν, 40
Περιεχόμενα τοῦ ΙΓ΄, τεύχους, 40
Βιβλιοκρισία, 47
Ἐφημερίδες. 60
Αἰνίγματα, 72 104 136 168 200 232 264 296 328 360 386
Περιεχόμενα τοῦ ΙΔ΄. τεύχους, 72
Λύσεις αἰνιγμάτων καὶ γρίφων, 104 139 168 200 232 264 296 328 360
Περιεχόμενα τοῦ ΙΕ΄. τεύχους, 104
Παραράματα, 104 136 264
Γρίφοι, 104 136 168 200 232 264 296 328 360.
Περιεχόμενα τοῦ ΙΣΤ΄. τεύχους, 136
Περιεχόμενα τοῦ ΙΖ΄. τεύχους, 168
Μοῖραι καὶ διπλωμάται, 195
Εὔκολος τρόπος τοῦ εὑρίσκειν τὸ Πάσχα, 198
Περιεχόμενα τοῦ ΙΗ΄. τεύχους, 200
Περιεχόμενα τοῦ ΙΘ΄. τεύχους, 232
Περιεχόμενα τοῦ Κ΄. τεύχους, 264
Χαρακτηριστικὰ τῆς ὡραιότητος, 272
Ἐπίκρισις 279
Νύξεις τινὲς πρὸς τοὺς ἀγρυπνοῦντας 280
Ὑγειονομία, 281
Ἀπάντησις εἰς ἐπίκρισιν, 292
Νίκ. Νικάνδρου Νούκιος, 293
Περιεχόμενα ΚΑ΄. τευχ. 296
» ΚΒ΄. » 328
Πότε καὶ ποσάκις πρέπει νὰ γευώμεθα 333
Ἐπίκλησις συγγραφέως, 336
Ἡ Ζηνοβία, 338
Ἀνάλεκτα 351. 375
Ξυλογραφία, 358
Περιεχόμενα ΚΓ΄. τευχ. 360
Ἐπιστολὴ Δώρας Ἰστριάδος πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Μέντορος, 370
Περὶ προνοητικοῦ, 380
Ἀνέκδοτον 385
Περιεχόμενα ΚΔ. τευχ. 386

ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ.

Α.

Ἀγγελίαι, 2, 357
Ἀνάθεσις, 3
Ἀναθεώρησις τῶν ἐν τῷ Α΄. τ. Μέντορος, 5
Ἀνθρωποφάγος (ὁ), 23
Αἰσχύλος 56
Αἰνίγματα, 72. 104. 139. 168. 200. 232. 264: 296. 328. 360.
Ἀναγνωστήριον (τὸ) «ἡ Σμύρνη». 96 125 148 171 191 207 253 268 276 322 344
Ἀποφθέγματα Κινέζων περὶ γυναικῶν, 104
Ἀπάντησις Γυναικὶ τῇ λαλούσῃ, 132 140
Ἄνθος τὸ πολύτιμον, 135
Ἀριστοφάνης (ὁ), 145
Ἀνάπτυξις τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, 177 257
Ἀχώριστα (τὸ), 233
Ἀριθμητικὴ (ἡ) τοῦ βίου, 248
Ἀργία μήτηρ πάσης κακίας, 264
Ἀπάντησις εἰς ἐπίκρισιν, 292
Ἄθεος (ὁ) καὶ τὸ ἄνθος, 294
Ἀρχαιολογικά, »
Ἀνάμνησις, 313
Αἴξ τῆς Σιβηρίας, 341
Ἄπιστοι (οἱ), 350
Ἀνάλεκτα, 351 375
Ἄρπεια (ἡ μεγάλη) τῆς Ἀμερικῆς, 353

Β.

Βικτωρία σύζυγος τοῦ διαδ. τῆς Πρωσσίας, 12 25
Βιβλιοθῆκαι 43
Βιβλιοκρισία (οἱ Φυγάδες), 47
Βόρειον σέλας (τὸ), 65
Βίσμαρκ (Σωγχάουσεν), 183
Βιβλιοπωλεῖον Ν. Α. Δαμιανοῦ, 200
Βουκολικῆς ποιήσεως (περὶ), 205 237 278
Βουρβῶν (ὁ στρατάρχης) καὶ Βατίαρδος, 213 214
Βοννιβέτος, »
Βανανέας (περὶ), 331
Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων (περὶ τῶν), 356
Βύρων ὁ λόρδος. 365
Βενέδικτος Ἱεροδιάκονος, 382

Γ.

Γουλιέλμος Α΄ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, 12
Γυνὴ κ[illegible]λουσα, 26 183
Γάλλοι (οἱ) περὶ τῶν Ἀμερικανῶν, 40
Γρίφοι. 104 136 168 200 232 264 296 328 360
Γυνὴ (ἡ). 110
Γεωλογία; εἰσαγωγή, 113
Γυναῖκες (αἱ), 128
Γαμβέτας (Λέων), 165
Γυνὴ εὐάρεστος, 169
Γῆρας καὶ νεότης 211
Γρηγόριος ΣΤ΄. οἰκουμ. Πατριάρχης, 241
Γρηγόριος Ε΄. Πατριάρχης Κων)λεως, 273 207 329 361
Γαλαῖ (αἱ δύο) καὶ τὸ στουρθίον, 317
Γευώμεθα (να) ποτὲ καὶ ποσάκις πρέπει, 333

Δ.

Διαφώτισις ἡ ἐξ ἐνδείξεων, 20
Διασκεδάσεις τῶν σοφῶν, 28
Δ κη (ἡ θεὰ), 47
Δεκεμβριος (ὁ μὴν), 105
Δώρα Ἰστριάς, 149
Δράκοντες, 165
Διπλωμάται, 195
Διήγημα συγκινητικὸν, 318

Ε.

Ἐλευθερία ἀληθὴς καὶ ψευδὴς, 25 85
Εὐριπίδης. 57
Ἐφημερίδες, 60
Ἐκπαίδευσις τῶν γυναικῶν ἐν Ἀμερικῇ, 70 94 106
Ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Β΄. περ. τοῦ Συλ. «ὁ Ἑλικών» 99
Εὐρυδίκη, 110
Εὐεργεσια (ἡ) ἀνταμειβομένη, 118
Ἔτος (τὸ νέον), 137
Ἐλευθερίας (περὶ), 139
Εὐχαὶ (αἱ τρεῖς), 163
Ἐνσετὲ (τὸ), 198
Ἐπιστολὴ (ἡ συστατικὴ). 240
Ἐφεσία περίβασις, 267
Ἐπίκρισις 279
Ἔλαφος (ὁ), 305
Ἐλαιόδενδρον (τὸ), 310
Ἐλεήμοσύνη, 314
Ἐπίκλησις συγγραφέως, 336
Ἐλπίδα (πρὸς τὴ)ν, 352

Ἑορτὴ τοῦ Ἑλλ. φιλολ. Συλλόγου ἐν Κων)πόλει, 358
Ἐπιγράμματα, 359
Ἑορτὴ (ἡ) τοῦ Ἑλλ. Λυκείου, 367
Ἐκφορὰ (ἡ) τοῦ ποιητοῦ τῆς Ζακύνθου, 371

Ζ.

Ζωὴ (ἡ), 68
Ζηνοβία (ἡ), 338
Ζωὴ (ἡ) τοῦ ἀνθρώπου, 359

Η.

Ἥρωες τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, 70

Θ.

Θρῆνοι λογίων, 24
Θρίαμβος (ὁ) τῆς φιλομαθείας (ἆθλα), 29.49
Θησεὺς, 38
Θαύματα (τὸ) τοῦ τηλεγράφου, 55
Θιέρσος (Δουδοβίκος Ἀδόλφος), 182
Θεοκρίτου (περὶ), 205.[237. 278
Θέατρον νεοελληνικὸν, 328

Ι.

Ἰεσσίκη (ἡ μικρὰ), 87. 119
Ἰσαὰκ Νεύτων, 111
Ἰσοκράτης, 125. 150. 213

Κ.

Καθήκοντα τοῦ Ἱερέως, 41
Κένταυροι, 48
Κλοπῆς (περὶ), 52
Καταφορὰ, 75
Κυπάρισσος(ἡ), 109
Κύριλλος ὁ Β΄. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, 212
Καυγᾶς (ὁ) εἰς τῆς Εὐρώπης τὸ σχολεῖο, 242
Κυριακὴ (ἡ), 251
Καποδίστριας (Ἰωάννης), 289
Κασιμῖρος ὁ μέγας, 316
Κωνσταντίνου Η΄.θάνατος, 348

Λ.

Λύσεις αἰνιγμάτων καὶ γρίφων, 104. 136. 168. 200 232
264. 296. 328. 360,
Λόγος τῇ Β΄. Κυρ. τῶν Νηστειῶν, 201
» Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, 215
Λογίδριον Ι. Κωνσταντινίδου. 315
Λουδοβῖκος Β΄. βασιλ. τῆς Βαυαρίας, 321. 326

Μ.

Μαρία Θηρεσία, 15. 61
Μαλδονάτα (ἡ) ἢ εὐγνωμοσύνη λεαίνης, 63
Μαργαρῖται, 74. 265. 307
Μακμαὼν, 80
Μόλτκε, 82
Μεγαλεῖον ψυχῆς. 118
Μοισιακὰ, 190.236
Μοῖραι, 195
Μαρτύριον πρῶτον ἐν Μαδαγασκάρᾳ, 198
Μαθητὴς ὁ ἄγριος (διήγημα), 221
Μαυροκορδάτος (Ἀλέξ.) ὁ ἐξ ἀπορρήτων, 225
Μάχαιραν δώσεις, μάχαιραν λήψῃ (ποίημα), 230
Μέλης (ὁ), 271
Μηλέας (περὶ), 331
Μῦθοι τοῦ Ταλμοὺθ, 383

Ν.

Νοέμβριος (ὁ μὴν), 73
Νύξεις πρὸς τοὺς ἀγρυπνοῦντας, 280
Ναυάγιον (τὸ)τῆς λευκῆς νηὸς. 286
Νίκανδρος Νικάνδρου Νούκιος, 293
Νικόλαος Δ΄. πέτροβιτς, 301

Ξ.

Ξυλογρσφία, 356

Ο.

Ὁδηγὸς ἀσφαλὴς, 22
Ὄνειρος (ποίημα), 23
Ὀκτώβριος (ὁ μὴν), 41
Ὀλύμπια, 97
Ορκος πίστεως πρὸς τὴν φιλίαν, 167
Ὀβίδιος, 283
Ὁλλανδὸς (ὁ) πλοίαρχος καὶ ἡ Γερμ. Καλυβῖτις, 317
Ὀραγγουτάγγος, 325
Ὀλίθριον (τὸ) αἴτιον, 341
Ὁμιλίας (ἀπόσπασμα), 343
Ὄνου νοημοσύνη, 352. 354
Οἶνος (ὁ), ὁ βασιλεύς, αἱ γυναῖκες καὶ ἡ ἀλήθεια, 354
Ὁλοκαυτωμάτων ἀνθρωπίνων (περὶ), 337
Ὁμιλία Τόμπρα, 378

Π.

Προορισμὸς (ὁ) τῆς γυναικὸς, 8
Πλεονεκτήματα (τὰ) τῆς ἐν λυκείοις ἐκπαιδεύσ. τῶν παιδίων, 9
Περιήγησις εἰς Βραζιλίαν, 21. 38
Πενία τῶν σοφῶν, 14
Πίστεως (περὶ), 37
Περιεχόμενα τοῦ ΙΓ΄. τεύχους, 40
Πλατάνου (περὶ), 53
Ποιηταὶ, φιλόσοφοι καὶ καλλιτέχναι τυχαίως ἀποκατα-
σταθέντες ὡς τοιοῦτοι, 54

Περικλῆς, 67
Πτωχὸς (ὁ) καὶ πλούσιος (ὁ), 71. 84
Περιεχόμενα τοῦ ΙΔ΄. τεύχους, 72
Παιδαγωγικὰ, 76
Πατρίδος ἔρως, 78
Πενία ἡ τῶν βαθυπλούτων, 83
Περιηγητὴς ὁ ἐν Μαραθῶνι, 85
Περιεχόμενα τοῦ ΙΕ΄. τεύχους, 104
Παροράματα σπουδαῖα, 104 136, 264. 360
Προσκύνησις (ἡ) τῶν Μάγων, 129
Περιεχόμενα τοῦ ΙΣΤ΄. τεύχους, 136
Περιεχόμενα τοῦ ΙΖ΄.τεύχους, 168
Παπαρρηγόπουλος (Κωνσταντῖνος), 196
Παροιμία τις, 198
Πάσχα (τρόπος τοῦ εὑρίσκειν αὐτὸ), »
Πομπηίας ἐρείπια, 199
Περιεχόμενα τοῦ ΙΗ΄. τεύχους, 200
Πρόσκλησις πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Θεοῦ, 229
Ποταμὸν (εἰς), 231
Ποίησις Ν. Σαλτέλη πρὸς Π. Ζάνον. 231
Περιεχόμενα τοῦ ΙΘ΄. τεύχους, 232
Παραγγέλματα ἠθικὰ, 248
Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, 249
Παντοδυναμία (ἡ) μιᾶς τριάδος, 263
Περιεχόμενα τοῦ Κ΄. τεύχους, 264
Περιγραφὴ τοῦ ἐν Δελχῇ θρόνου τοῦ ταὼ, 280
Περίπατος (ὁ), 295
Πίθηκος φιλόστοργος, »
Περιεχόμενα τοῦ ΚΑ΄. τεύχους. 296
Περιήγησις εἰς τὸ Εὔελπι Ἀκρωτήριον, 300
Πίστις φυσικὴ καὶ ἀναγκαία, 303
Πασχάλης (Βλαίσιος), 308
Ποιητὴς (ὁ), 311
Περιεχόμενα τοῦ ΚΒ΄. τεύχους, 328
Παραίνεσις, 334
Περιήγησις εἰς Μεξικὸν, 337
Περιεχόμενα τοῦ ΚΓ΄. τεύχους, 360
Προνοητικοῦ (περὶ), 380
Περιεχόμενα τοῦ ΚΔ΄. τεύχους,

Ρ.

Ρόδον (τὸ). 170. 265
Ραγκαβῆς (Ἀλέξ. Ρίζος), 197
Ριχάρδου τοῦ ἁπλοϊκοῦ ἡ ἐπιστήμη. 261 290 326

Σ.

Σεπτέμβριος (ὁ μὴν), 8
Σεπτεμβριαναὶ σφαγαὶ, 8
Σκύλλαξ ὁ Καρνανδεὺς, 47
Σοφοκλῆς, 56
Σωκράτης, 58. 145
Σμυρναίους (πρὸς τοὺς), 58
Σκέψεις περὶ τοῦ θανάτου, 64
Στερέωμα (τὸ), 136
Στιγμὴ τῆς ζωῆς μου (μία), 164
Σεμίραμις, 166
Σκέλος τὸ ξύλινον, 287
Στρουθοκάμηλος (ἡ), 333 336
Συμβουλαὶ γέροντος πρὸς νέον, 347
Στέφανος Καραθεοδωρῆς, 384

Τ.

Τελετῶν (πέρι) παρὰ τῇ Βυζαντινῇ αὐλῇ, 95
Τῖτος Λουκρήτιος Κάρος, 130
Τράπεζα (ἡ μετοχικὴ) Πόντος, 187
Τεῖχος (τὸ), 197
Τάλιπτ (τὸ), 198
Τυπογραφεῖον Ν. Α. Δαμιανοῦ 200
Τί κάμνει τινὰ ἄνδρα, 294
Ταχύτης τοῦ βίου, »
Τίγρις (ἡ), 304 306
Τετράστιχον σωτήριον, 345
Τέττιξ (ὁ), 359

Υ.

Ὑπνώσεως (πέρι), 100
Ὑγιονομία, 281
Ὕμνος χριστιανικὸς, 296

Φ.

Φριδερίκος Γουλιέλμος, διάδοχος τῆς Πρωσσίας 12 24
Φιλία (ἡ), 104 211 336
Φυτῶν θαλασσίων (πέρι). 140
Φίβρος (Ἰούλιος), 164
Φιλανθρωπία χωρικοῦ, 167
Φωλεὰ (ἡ) τῆς πυραλίδος, 285
Φοίνικος (περὶ), 383

Χ.

Χρόνου φείδου, 172
Βιβλιοπωλεῖον καὶ Χαρτοπωλεῖον Ν. Α. Δαμιανοῦ, 200
Χαρτοπαιγνίου περίεργος ἐξήγησις, 272
Χαρακτηριστικὰ τῆς ὡραιότητος, »

Ψ.

Ψευδοεπαῖται, 99

Ω.

Ὠδὴ Λαπράδου πρὸς τοὺς Ἕλληνας, 181
Ὡραία ἀπάντησις, 288
Ὡραῖον περιστατικὸν, 327

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Μέντωρ. 5. 41. 73. 105. 169. 201. 233. 297. 329. 361.

Γουλιέλπος Α'. βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, 12
Μαρία Θηρεσία, 16
Φριδερίκος Γουλιέλμος διάδοχος τῆς Πρωσσίας, 24
Βικτωρία, ἡ σύζυγος τοῦ » » 25
Θησεύς, 38
Κένταυρος, 48
Αἰσχύλος, 56
Σοφοκλῆς, »
Εὐριπίδης, 57
Σωκράτης, »
Περικλῆς, 67
Ἥρωες τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, 70
Μακμαών, 80
Μόλτκε, 81
Μιχαὴλ Παλαιολόγος, 96
Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος, 97
Ἰσαὰκ Νεύτων, 113
Ἡ μικρὰ Ἰεσσίκη, 121
Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων, 129
Τὸ 1871, 137
Δώρα Ἰστριάς, 149
Ἰούλιος Φάβρος, 164
Λέων Γαμβέτας, 165
Λουδοβίκος Ἀδόλφος Θιέρσος, 182
Βίσμαρκ Σωγχάουσεν, 183
Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, 196
Ἀλέξανδρος Ῥίζος Ῥαγκαβής, 197
Κύριλλος Β'. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, 212
Ἰσοκράτης, 213
Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἐξ ἀπορρήτων, 225
Γρηγόριος ΣΤ'. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, 241
Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, 249
Τὰ στρώματα τοῦ γηΐνου φλοιοῦ, 259
Τὸ ῥόδον, 265
Γρηγόριος Ε'. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, 273
Ὁ Μάϊος τῶν παίδων, 281
Ἡ φωλεὰ τῆς πυραλίδος, 285
Ἰωάννης Καποδίστριας, 289
Νικόλαος Α'. Πέτροβιτς ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου, 301
Ἡ Τίγρις, 304
Ἐλέφας, 305
Βλαΐσιος Πασχάλης, 309
Κασιμῖρος ὁ μέγας βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, 316
Αἱ δύο γαλαῖ καὶ τὸ στρουθίον, 317
Λουδοβίκος Β'. βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, 321
Ὀραγγουτάγγος, 325
Ἡ στρουθοκάμηλος, 333
Στέφανος Καραθεοδωρῆς 385
Ὁ ἀλιάετος 386

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ἡ θεία ἀρωγὴ καὶ ἡ φιλότιμος συνδρομὴ φιλομούσων ὁμογενῶν ἐβοήθησαν ἡμᾶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον καὶ τοῦ Β'. τόμου τοῦ Μέντορος. Δοξάζοντες ὅθεν τὸν Ὕψιστον καὶ εὐγνωμονοῦντες τοὺς φίλους ὁμογενεῖς, συνδρομητάς τε καὶ πράκτορας, εἰς οὓς κατὰ μέγα μέρος ὀφείλει τὸ περιοδικὸν τὴν συντήρησίν του, θαρραλέως βαίνομεν εἰς τὴν ἔναρξιν καὶ τοῦ Γ'. τόμου, πάντοτε τὴν βελτίωσίν του ἐπιδιώκοντες.

Ἡ συνδρομὴ θὰ μένῃ πάντοτε δύο μετζίτια ἀργυρᾶ διὰ τοὺς ἐντὸς καὶ ἡμίσεια λιρ. ὀθωμ. διὰ τοὺς ἐκτός, εἰς βάρος ἡμῶν λογιζομένων τῶν ταχυδρομικῶν.

Ἡ ἐκλογὴ τῆς ὕλης καὶ ὠφελίμου πάντοτε καὶ τερπνῆς, ἡ καλλονὴ τῶν παρενειρομένων εἰκόνων, ἡ τυπογραφικὴ κομψότης καὶ ἡ καλὴ τοῦ χάρτου ποιότης θὰ συντελῶσιν ὥστε ὁ Μέντωρ ν' ἀποβαίνῃ ὁσημέραι κτῆμα ὅσον ἔνεστι τιμιώτερον τοῖς εὐγενῶς συντρέχουσιν αὐτὸν διά τε τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς αὐτῶν συνδρομῆς.

Ὁ Μέντωρ, ἐπαναλαμβάνομεν, εἶνε τὸ κοινὸν συνευτευκτήριον πάντων, ὅσοι συναισθάνονται ὅτι δύνανται νὰ εἴπωσί τι ὠφέλιμον πρὸς τὴν ἀνθρωποτητα ἐν γένει καὶ ἰδίως τὸν Χριστιανὸν Ἕλληνα, ὅστις (Χριστιανὸς Ἕλλην) πολλὰ ἔχει τὰ συζητητέα καὶ πολλά, ἐφ' ὧν ὡρίμως ὀφείλει νὰ συσκεφθῇ· λέγομεν δὲ νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ συσκεφθῇ, διότι ἀπὸ μόνης τῆς ἐλλόγου, ἀπαθοῦς, ἀμεροληπτου, ἐμβριθοῦς καὶ ἐπιμόνου συσκέψεως καὶ συζητήσεως πηγάζει τὸ ἀληθὲς συμφέρον. Εὐτυχῶς τὸ ἔθνος ἡμῶν εὐμοιρεῖ σήμερον ἱκανῶν δημοσιογράφων· ἀλλὰ πάντα τὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα εἴτε ἐφημερίδες εἰσὶν εἴτε περιοδικά, εἴτε ἐν Τουρκίᾳ εἴτε ἐν Ἑλλάδι εἴτε ἐν Εὐρώπῃ ἐκδιδόμενα, διατελοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καθ' ἃ φρονοῦμεν, σάλπιγγες τῶν φρονημάτων καὶ δοξασιῶν αὐτῶν μόνον ἐκείνων, οἵτινές εἰσιν οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι αἱ στῆλαι τῶν τοιούτων πολλάκις εὐγενέστατα προσφέρονται τοῖς ζητοῦσι φιλοξενίαν ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' ἄλλο τὸ νὰ εἰσέρχηταί τις φιλοξενούμενος, ἢ φιλοξενίαν ἐνίοτε καὶ πληρώνει ὄχι εὐθηνά, καὶ ἄλλο τὸ νὰ εἰσέρχηται εἰς αἴθουσαν ἀνήκουσαν εἰς ἑαυτὸν, ἐν ἁπάσῃ τῇ ἐλευθερίᾳ αὐτοῦ, ἵνα συναντήσας ἄλλους ὁμόφρονάς του συζητήσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἅπαξ καὶ πολλάκις περὶ θέματος ἢ θεμάτων, τὰ ὁποῖα θεωρεῖ οὐσιωδῶς τὸ ἔθνος ἐνδιαφέροντα. Καὶ πόσα τοιαῦτα ζωτικώτατα θέματα δὲν ὑπάρχουσι! Πρῶτον καὶ κύριον λ.χ. πῶς πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἐκπαίδευσις, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ διαπλάττῃ καὶ μορφόνῃ τὸν ἄνθρωπον· ἔπειτα πῶς πρέπει νὰ διδάσκηται ἡ θεόσδοτος θρησκεία, ἵνα πράγματι ἁγιάζηται δι' αὐτῆς τὸ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς ὄνομα συμφώνως πρὸς τὸ «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου»— πῶς πρέπει νὰ κανονισθῇ ἡ γλῶσσα ἡμῶν, ὥστε ν' ἀποβῇ ἡ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς αὐτῆς εὐκολωτέρα καὶ ἁπλουστέρα, διότι ὅπως γράφεται σήμερον, οὔτε ἀρχαία ἀρχαία εἶνε, οὔτε νεωτέρα νεωτέρα· ἐπὶ ἐλαχίστῳ παραδείγματι, ἐν βιβλαρίῳ, ὑφ' ἑνὸς τῶν λογιωτέρων τοῦ ἔθνους καλάμων συντεταγμένῳ καὶ διὰ τὰ παιδία πρὸς ἀνάγνωσιν προωρισμένῳ, ἀπαντᾷ τις τοὺς πσρατατικούς ἐρρόφα καὶ ἐκράτει παρὰ τῷ παρατατικῷ ἐπετοῦσεν, ἂν καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω ὑπάρχει καὶ ὁ σχηματισμὸς ἐπέτα —καὶ πόσα ἄλλα τοιαῦτα θέματα, τὰ ὁποῖα δημοσίᾳ συζητούμενα δύνανται νὰ καταντήσωσιν εἰς τὸ δέον συμπέρασμα, ὅπερ νὰ φέρῃ λυσιτελὲς ἀποτέλεσμα.

Ὁ Μέντωρ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους τούτου ηὐτύχησε νὰ συγκαταλέξῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ἐλλογίμων αὐτοῦ συνταχτῶν καὶ τὴν περιφανῆ Κυρίαν Δώραν Ἰστριάδα, τῆς ὁποίας τὴν πρώτην, δι' ἧς ἐτίμησε τὴν Διεύθυνσίν του, ἐπιστολὴν ἀναγι-

νώσκει ὁ ἀ[illegible]ωστης ἐν σελ. 370 τοῦ τόμου τούτου. Ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ του ταύτῃ δικαίως ὁ Μέντωρ καὶ σεμνύνεται καὶ θέλει σεμνύνεσθαι, εὐελπιστῶν ὅτι καὶ ἄλλοι παρόμοιοι λόγιοι θέλουσι μιμηθῆ τὸ φιλογενὲς συνάμα καὶ εὐγενὲς τοῦτο παράδειγμα. Πρὸς τοῖς ἀριτίμοις δὲ προστάταις αὐτοῦ συναριθμεῖ σήμερον τὸ περιοδικὸν καὶ τὸν γεραρὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Στ΄. Οὕτινος τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὰς πατριαρχικὰς ὑπὲρ τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἔργου εὐχὰς ἀνέγνωμεν ἐν σελ. 338.

Ἐν σελ. 825 τοῦ Α΄. τόμου εἴχομεν ἐκφράσει τὴν λύπην ἡμῶν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἐκείνου δὲν εἴχομεν κατορθώσει νὰ εὕρωμεν τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποταθῶμεν ὅπου ἔδει καὶ ἐλέγομεν ὅτι θὰ προσπαθήσωμεν προσεχῶς ν' ἀναπληρώσωμεν ταύτην τὴν ἔλλειψιν· δυστυχῶς ὅμως καὶ πάλιν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο, ὅπως ἐπεθυμοῦμεν, δι' ἔλλειψιν καιροῦ. Ἐλπίζοντες πάντοτε ὅτι τοῦ χρόνου προϊόντος θὰ τακτοποιώμεθα ἔτι κάλλιον, κατὰ τὸ «θαρσεῖν χρή· τάχ' αὖριον ἔσσετ' ἄμεινον» θαρροῦμεν καὶ ἡμεῖς, μὴ λησμονοῦντες οὐδέποτε ὅτι εἴπερ τινὸς ἄλλου δεόμεθα τῆς τῶν ἀναγινωσκόντων εὐνοίας.

Περιττὸν θεωροῦντες ν' ἀναφέρωμεν καὶ πάλιν τὰ ὀνόματα τῶν ἐλλογίμων συντακτῶν τε καὶ μεταφραστῶν ὡς καὶ τὰ συγγράμματα, ἀφ' ὧν ἔγιναν διάφορα ἐρανίσματα, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὑπὸ ἑκάστην πραγματείαν φαίνονται ταῦτα, ἀναγράφομεν ἀντὶ τούτων τὰ προσφιλῆ ὀνόματα τῶν ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσιν ἀξιεπαίνων πρακτόρων τοῦ Μέντορος, τῷ ἀκραιφνεῖ τῶν ὁποίων ζήλῳ κατὰ μέγα μέρος, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ὀφείλεται καὶ ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ συντήρησις τοῦ περιοδικοῦ τούτου. Εἰσὶ δὲ

Ἐν	Ἀϊδινίῳ	ὁ κύριος Νεοκλῆς Ι. Ροδοκανάκης.
»	Βρυούλλοις	ὁ κύριος Ἰωάννης Μάλλιος.
»	Ἀξαρίῳ	ὁ κύριος Ἐμμανουὴλ Θ. Παπαδάκης.
»	Φιλαδελφείᾳ	ὁ κύριος Γρηγόριος Γ. Κρἀλογλους.
»	Μαγνησίᾳ	ὁ κύριος Ι. Χ. Δαπόντης.
»	Τσομπανισίᾳ	ὁ κύριος Γεώργιος Βλασιάδης.
»	Κιρκαγατσίῳ	ὁ κύριος Δ. Παρασκευᾶ Ἱεροδιάκονος.
»	Μελεμένῃ	ὁ κύριος Σταμάτιος Βρεττός.
»	Κυδωνίαις	ὁ κύριος Κωνστ. Δ. Ἀποστολίδης.
»	Περγάμῳ	ὁ κύριος Ν. Ι. Ράλλης.
»	Ἀδραμυττίῳ	ὁ κύριος Ἀριστοτέλης Ἀθανασιάδης.
»	Κερασοῦντι	οἱ κύριοι Ἀδελφοὶ Κ. Κωνσταντινίδαι.
»	Τραπεζοῦντι	ὁ κύριος Θ. Σπαθάρος.

—

Ἐν	Κωνστ)πόλει	ὁ κύριος Τιμολέων Γ. Πάππης.
»	Καλλιπόλει	οἱ κύριοι Ἀδελφοὶ Πανδερμαλῆ.
»	Βώλῳ	ὁ κύριος Ν. Κ. Νικολαΐδης.
»	Γυθείῳ	ὁ κύριος Ν. Θ. Ἐξαρχάκος.

—

»	Μιτυλήνῃ	οἱ κύριοι Γ. Ἀριστείδης, Γ. Καν-δήλης καὶ Γ. Ἀρχοντόπουλος.
»	Σάμῳ	ὁ κύριος Στέφανος Φωτιάδης Διευθυντὴς τοῦ Σ. Ἑλλ. Γραφείου, καὶ ὁ κύριος Ἰάκωβος Γ. Σακελλαρίδης.
»	Σύμῃ	ὁ κύριος Μιχαὴλ Γρηγορόπουλος.
»	Κερκύρᾳ	ὁ κύριος Ἰωσὴφ Ναχαμούλης.
»	Κύπρῳ	ὁ κύριος Φίλιππος Γεωργίου, Γραμματεὺς τῆς Δ. Μ. τοῦ Ἁγ. Κύπρου, καὶ ὁ κύριος Σοφοκλῆς Νικολαΐδης.

—

Ἐκφράζοντες δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν τοῖς ἄνωθι φιλογενέσι κυρίοις, παρακαλοῦμεν τοὺς φίλους ἀναγνώστας ἵνα ἡ συνδρομὴ τοῦ προσεχοῦς ἔτους γίνῃ καὶ πράγματι προπληρωτέα, διότι τῷ ὄντι, ὡς λίαν ὀρθῶς ἔγραφεν ὁ κύρ. Ι. Ι. Σκυλίτσης ἐν τέλει τοῦ Β΄. τόμου τῶν Μυρίων Ὄσων του, αἱ συνδρομαί, ἐὰν δὲν προπληρόνωνται, δὲν εἶνε συνδρομαί, ἀλλὰ εἶνε καταδρομαὶ μάλιστα λίαν δυσβάστακτοι· ἄλλως τε ἡ συνδρομὴ τοῦ Μέντορος εἶνε ἡ εὐθηνοτέρα ἴσως τῶν ὅσαι μέχρι τοῦδε ἐφάνησαν· δὲν ἀναλογεῖ ἀκριβέστατα εἰμὴ μίαν καὶ μόνην πεντάραν δι' ἑκάστην ἡμέραν.

Ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅθεν ὅτι οἱ φιλόμουσοι ἀναγνῶσται τοῦ Μέντορος—ὀρθῶς σκεπτόμενοι καὶ τὰς ὑπερόγκους δαπάνας, αἵτινες πρὸς διατήρησιν περιοδικοῦ δυναμένου νὰ ἐκτελῇ τὴν ἀποστολήν του ἀπαιτοῦνται, ὑπ' ὄψιν λαμβάνοντες καὶ ἐνθυμούμενοι ὅτι ὅ τε χάρτης προπληρόνεται καὶ οἱ τυπογράφοι καὶ ὁ ξυλογράφος καὶ τὰ ταχυδρομεῖα καὶ οἱ διανομεῖς οὐδόλως ν' ἀναμένωσι δύνανται—οὐδόλως θέλουσι δυσαρεστηθῆ διὰ τὴν παράκλησιν ἡμῶν ταύτην, ἀναγγέλλομεν αὐτοῖς ὅτι ἅμα τῇ ἀναγνώσει τῶν δύο πρώτων φύλλων τοῦ Γ΄. τόμου θέλουσι πληρώσει τὴν συνδρομήν, λαμβάνοντες τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀπόδειξιν.

Καταστρέφοντες τὸν παρόντα ἐπίλογον ὀφείλομεν ν' ἀπονείμωμεν χάριτας τοῖς ἀξιοτίμοις συντάκταις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφημερίδων Νεολόγου καὶ Τύπου ὡς καὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ περιοδικοῦ «Ἡ Ἰσραηλιτικὴ οἰκογένεια» διὰ τὰς ὅσας καλὰς συστάσεις, λίαν εὐγενῶς φερόμενοι, ὑπὲρ τοῦ Μέντορος ἔγραψαν.

Εὐχόμενοι δὲ ὅπως ὁ Μέντωρ ἀποβῇ τοιοῦτον περιοδικὸν, ὥστε νὰ εὐτυχήσῃ νὰ θεωρηθῇ ἄξιον λόγου παρὰ τοῖς ἐλλογίμοις συντάκταις καὶ ἄλλων ἐφημερίδων, ὑποσχόμεθα τοῖς μὲν συνδρομηταῖς τοῦ Γ΄. τόμου εἰκόνα ὡραίαν ἐπὶ ἰδιαιτέρου χάρτου, δῶρον ἀπὸ μέρους τοῦ Ξυλογράφου τοῦ Μέντορος περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους, τοῖς δὲ πράκτορσιν αὐτοῦ ἀμοιβὴν 20 ἐπὶ τοῖς 100 καὶ συλλογὴν εἰκόνων εὐρωπαϊκῶν, ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν αὐτῶν ὑπερβαίνῃ τοὺς εἴκοσιν, ἀπὸ μέρους τῆς Διευθύνσεως.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

(Ἴδε σελ. 804 τοῦ Α΄. Τόμου τοῦ Μέντορος.)

Ο ΟΓΑΣΙΓΚΤΩΝ ΕΡΒΙΓ'.

('Ιδε σελ. 441 καὶ 472 τοῦ Α'. Τόμου τοῦ Μέντορος.)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ
ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι

'Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Μελέτιος
'Ο Θεοφιλεστ. 'Επίσκοπος Μυρέων κ. Κύριλλος
'Ο πανοσ. 'Εξαρχος Σμύρνης κ. Νικόδημος Σάμιος
'Ο πανοσ. 'Αρχιμανδρίτης τοῦ π. Τάφου κ. 'Ιερόθεος
'Ο ἱερολογ. Δευτερεύων κ. Παΐσιος, Σμυρναῖος
'Ο πανοσ. Δικαιοφύλαξ κ. Διονύσιος
'Ο πανοσ. 'Ιερομνήμων κ. Μακάριος, Λογοθέτης
'Ο πανοσ. κ. Νικηφόρος 'Εφημέριος Κουκλουτζᾶ
'Ο πανοσ. 'Αρχιμανδρίτης, ἐν Σεβδίκιοϊ κ.
'Ο πανοσ. κ. Γρηγόριος, 'Ιερομόναχος
'Ο πανοσ. κ. Κωνστάντιος 'Ιερεὺς 'Ολύμπιος
'Ο ἱερολ. κ. Διον. Α. Μ. Χαρικλῆς, 'Ιεροδιάκ Λέσβιος
'Ο ἱερολ. κ. Λεόντιος, 'Ιεροδιάκονος
'Ο ἱερολ. κ. Διονύσιος 'Ιεροδιάκονος, Ζαγοραῖος
'Ο ἱερολ. κ. Μελέτιος 'Ιεροδιάκονος, Πάτμιος
'Ο ἱερολ. κ. Ματθαῖος Ψαλτάκης 'Ιεροδιάκονος
'Ο κ. Ι. Κορωναῖος, Λαμπαδάρ.
'Ο κ. Φώτιος Ξανθίδης 'Ιεροψάλτης
'Ο κ. Παναγ. Μαυρουδῆς, 'Ιεροψάλτης.

'Ο 'Ενδ. κ. Γρηγόριος 'Αμ ἀρχης Βέης, βοηθος τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Γεν. Διοικ. τοῦ νομοῦ 'Αϊδινίου
'Ο 'Εκλ. κ. Ν. Σακοπουλος, "Ελλην Πρόξενος
'Ο 'Αρχιγραμματ. τῆς Α. Ε 'Υποπρόξ. κ. Ν. Οἰκονομίδης
'Ο κ. 'Ικέσιος Γ. Λάτρης
'Ο κ. Κ. Ξανθόπουλος, Γυμνασιάρχης τῆς Εὐαγγ. Σχολῆ
'Ο κ. Σ. Κεσσίσογλους, Καθηγητὴς τῶν Φυσικομαθημ.
'Ο κ. Γ. Βοντζίδης Σχολάρχης
'Ο κ. Ε Γιαννακόπουλος 'Αγγλοδιδάσκαλος 2
'Ο κ. Γ. Κανάλες ἀγγλοδιδ.
'Ο κ. Ιωάννης Θ. Βόλτερς
'Ο κ. Ράϊνεκ Διευθ. τῆς ἐνταῦθα Διεθνοῦς Σχολῆς.
'Ο κ. Οδ. Κυνηγός, διευθυν. Σχολῆς ἰδιοσυντηρήτου 4

Οἱ ἑλλ. διδάσκαλοι κύριοι

'Ανδρέας Κουρνιάκτης
Γ. Φραντζῆς
"Εκτωρ Ρίχης
Στυλιανὸς Μεταξᾶς
Δημήτριος 'Ιακώβου
Ἰωάννης Διδάσκαλος
Αθανάσιος Νικολαΐδης
Κ. 'Ιωαννίδης
Ν. 'Αγοραστὸς
Δ. Μαθουσάλης

Οἱ ἐξ. ἰατροὶ κύριοι

Μ. Κοσονῆς
Χ. Βενάρδος
Θεμιστοκλῆς 'Ιατρὸς
Σ. Καρακούσης
Δ. Εὐστρατιάδης
Ζ. Λαμπίσης
Ι. Καλομοίρης

Οἱ ἀξιότ. κ. Δημοσιογράφοι

Ιάκ. Σκμιωτάκης
Γρηγόριος Καρύδης
Μ. Δ. Χαμουδόπουλος
'Η Διεύθυνσις τῆς ἐφ. Αἰδὶν

Αἱ ἑλλ. Κυρίαι

Σαπφὼ Λεοντιάς, Διευθύντρια τοῦ Μ. τῆς 'Αγ. Φωτεινῆς Παρθεναγωγείου
'Εσθὴρ Θ. Σαβερίου ἰατροῦ
Μαριγὼ Σοφ. Τελατινιδὼφ
Παρασκευὴ Παπάζογλου 2
"Αννα 'Ιωαν. Βενιζέλου
Χρυσούλα Α. Μπαχτσαλῆ
Μελπομένη Σέψη
Ζωὴ Κ. Γαβριὴλ
Μαριγὼ Ν. Βραβαρίδου
Κλεάνθη Καλοβούλου
Κωνίτσα Γ. Μ. Μπούχλια
Εὐγλωττία Γρηγορίου
'Αρτεμισία Π. Γρηγοριάδου
Καλλιόπη Γ. Γρηγοριάδου
Βασιλικὼ Μ. Γρηγοριάδου
'Ελένη Καλιγᾶ

Τὸ 'Αναγνωστήρ. «ἡ Σμύρνη»
Τὸ 'Ελληνικ. 'Ορφανοτροφεῖον
Ο Σύλλογος «'Ελικών.»
οἱ ἐντ. κύριοι.

'Αλέξανδρος Β. Βασιλακάκης
'Αδελφοὶ Σεΐζὰν
'Αχιλλεὺς Ζαφειράκης
'Αντώνιος πανταζόπουλος
'Αγγελῆς Φολερὸς 2
'Ανδρέας Βλασκόπουλος
'Αλκιβιάδης Λογοθετίδης
'Αριστείδης Μαλκότσης
'Αθανάσιος Κευκουλᾶς
'Αλέξανδρος Βέλλης
'Αντώνιος Παρασκευόπουλος
'Αγαμέμνων Ρηγόπουλος
'Αρτέμιος 'Ιερεμίας
'Αντώνιος 'Αγαθαγγέλου
'Αδελφοὶ Ηλιάδη
'Αδελφοὶ Καστάνια
'Αδελφοὶ Μιτζοτάκη
'Ανδρέας Λαδόπουλος
'Αντώνιος Παπάζογλου
'Αχιλλεὺς Σ. Τσακίρογλους
'Αντώνιος Α. Φορτούνης
'Αριστομένης Μάγνης
'Αθανάσιος Ζαχαρίου
'Αλέξανδρος Χριστοφίδης
'Αριστείδης Βενιέρης
'Αντώνιος Ράπτης
Α. Κ. Κοπετανάκης
'Αποστολος Ζαχίδης
'Αντώνιος Καμτσικίδης
'Ανανάσιος Νικολαΐδης
Αθανάσιος Παπᾶ Νικολάου
'Απόστολος Π. Μωραϊτόπουλος
'Αγησίλαος Π. Αγγελόπουλος
'Αθανάσιος 'Αγγελίδης
'Αντώνιος Χ. Μάρκου
'Αριστείδης Κουκουλᾶς
'Αθανάσιος Παπαδόπουλος
'Αλέξανδρος Κασαβέτης
'Αριστείδης Π. Νικολάου
'Αντώνιος Κωστέντζα
'Αλέξανδρος Κοντολέων
'Αλέξανδρος Παπαδάκης
'Αλκιβιάδης Νικολαΐδης
'Αντώνιος 'Ισιγόνης
'Αθανάσιος Δημητρίου
Βασίλειος Βούρβαχης
Βασίλειος Δεβεντιάδης
Βασίλειος Ν. Μπογιατζῆς
Βασίλειος Βαρθολομαῖος
Βασίλειος Σαδούκας
Γρηγόριος Μ. Μπούχλιας
Γεώργιος Σπανουδάκης
Γεώργιος Ανατολίτης
Γεώργιος Στρατηγόπουλος
Γαβριὴλ Ροδοκανάκης
Γιακουμῆς Ι Τσῆρος
Γ. Αρώνης
Γεώργιος Π. Χαστάγλους
Γ. Ε. Καραγιαννόπουλος
Γεώργιος 'Εμ. πολίτης
Γαβριὴλ Δ. Εὐστρατιάδης
Γεώργιος Κωνσταντάκης
Γεώργιος Α. Δαμιανὸς
Γεώργιος Π. Κωνσταντόγλου
Γεώργιος Μαραγκλῆς
Γεώργιος
Γεώργιος Κορφιατάκης
Γεώργιος Τσαντόπουλος
Γεώργιος 'Εφραιμίδης
Γεώργιος Κ. 'Υπερίδης
Γεώργιος 'Αγγελίδης
Γεώργιος Μιχαηλίδης
Γεώργιος Προδρόμου
Δημήτριος Ζαχαρίας 2
Δημήτριος Γ. Βασιλακάκης
Δημήτριος Κοντακτσῆς
Δημήτριος Σεκιάρης

Δημήτριος Ραπτάκης
Δ. Παναγιωτίδης
Δημήτριος Βρετόπουλος
Δημήτριος Ἀξαρλῆς
Δ. Ι. Παρδακτζόγλους
Δημήτριος Φωτιάδης
Δημήτριος Μιχαηλίδης
Δ. Κ. Ἀθανασάκης
Δημήτριος Ζαφειριάδης
Δημήτριος Βέης ἰατρὸς
Δημήτριος Θρεψιάδης
Δημήτριος Εμ. Καζαζόπουλος
Δημήτριος Παπαδόπουλος
Δημήτριος Σκραντινίδης
Δημήτριος Ἀργυρόπουλος
Δημήτριος Ι. Ραμπόνης
Διονύσιος Βολιάκος
Δημήτριος Κασιμάτης
Δημήτριος Αθανασιάδης.
Δημήτριος Σατὲς
Δημήτριος Ψάλτης
Εὐστράτιος Ι. Ζαφειριάδης
Εμμανουὴλ Βεμβακίδης
Εμμανουὴλ Καλλονάκης
Εμμανουὴλ Ποτούδης
Ερρίκος Α. Αλλιότης
Εμμανουὴλ Παπαδόπουλος
Εμμανουὴλ Δ. Μελανδινὸς
Ἠλίας Βαφειάδης
Ἡρακλῆς Δαμαλᾶς
Ἠλίας Παπαδόπουλος
Θεόφραστος Ιωαννίδης
Θεαγένης Δέσποτας
Θεόδωρος Μαλκότσης
Θεολόγος Χατζ. Γεωργίου
Θεόδωρος Π. Καρούδης
Θεόδωρος Γιαλεκᾶς
Θεόδωρος Γεωργιάδης
Ἰωσὴφ Κέπετζης
Ι. Φ. Καστέρης
Ἰωάννης Β. Μιχαλάκης
Ἰωάννης Ν. Ποῦλος
Ἰωάννης Ν. Αναστασιάδης
Ι. Σοκόπουλος φαρμακοποιὸς
Ἰωαν. Σ. Βανέλης
Ἰωσὴφ Φωτιάδης
Ἰωαν. Θεοδοσιάδης
Ἰωσὴφ Οἰκονομίδης
Ἰωάννης Βλαντῆς
Ἰωάννης Κατελάνος
Ἰωάννης Γ. Βεϊνόπουλος
Ἰωάννης Α. Δαμιανὸς
Ἰωάννης Φτεάες
Ἰωαν. Ι. Τριανταφυλλόπουλος
Ἰωάννης Καπνισάκης
Ἰωαν. Εμμ. Μάνος
Ι. Χ. Χ. Τσουρουκτσόγλους
Ἰσίδωρος Σακελλαρίου
Ι. Β. Μαλκότσης
Ἰωάννης Τούντας
Ἰωάννης Αργέντης
Ἰωάννης Εὐστρατίου
Ἰωάννης Κήττας
Ἰωάννης Μεϊμαρίδης
Ἰωάννης Δημητρίου
Ἰορδ. Ἰωσὴφ
Ἰωαν. Μ. Καλφαδόπουλος
Ἰωάννης Ὀρφανὸς
Κ. Πρωτοπάτσης
Κ. Κέπετζης
Κωστῆς Ἰωαννίδης
Κ. Προκοπίου Κοράλλης
Κωνσταντῖνος Ανατολίτης
Κ. Ρίζος
Κωστῆς Δάλλας
Κωνσταντῖνος Ψαλιδόπουλος
Κωνσταντῖνος Σαριγιαννάκης
Κωνστ. Δ. Γραμματικὸς
Κωστῆς Επιφανείου
Κ. Τσουλακίδης
Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης
Κωνσταντῖνος Τσαλίκης
Κυπριανὸς Παπαδόπουλος
Κωστῆς Γαβριὴλ
Κωνσταντῖνος Γιαννόπουλος
Κωνσταντῖνος Μόσχου
Κωνστ. Μ. Λαμπρινίδης
Κωνστ. Πασαλόπουλος
Κυριάκος Πισσᾶνος
Λεωνίδας Παπαδόπουλος
Λεωνίδας Μαρκόπουλος
Λεωνίδας Κωνσταντίνου
Λουκᾶς Σαδούκας
Λ. Μόζερ
Λεωνίδας Μπιτσακτσῆς
Λ. Αναστασιάδης Φουτᾶς
Μ. Ἰω. Σκύτζας ζωγράφος
Μιμῖκος Ἀμερικανάκης
Μιχαὴλ Μ. Κοκόλης
Μιχαὴλ Καζάζης
Μιχαὴλ Παλαιολόγος
Μιχαὴλ Βούλγαρης
Μιχαὴλ Ραφτάκης
Μιχαὴλ Νικολαΐδης
Μιχαὴλ Βαλλῆς
Μημῆκος Μάγνης
Μποδοζ. Ἐνεπόγλους Καισαρ.
Μιχαὴλ Ἀλεξίου
Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης
Μιχαὴλ Ζάννος
Μιλτιάδης Γιαννόπουλος
Μάρκος Πεζάρος
Μιλτιάδης Κουλμάσης
Μ. Φραγκούλης
Ν. Α. Δαμιανὸς 3
Ν. Χέλμης 2
Ν. Καλλιγέρης
Ν. Σταυρίδης
Ν. Μαρκόπουλος
Ν. Γενναδίου ζωγρ.
Ν. Στυλιανόπουλος
Ν. Μαΐστρος
Ν. Ἐμμανουὴλ
Ν. Κυριακίδης
Ν. Πανουσιάδης
Ν. Ἀναστασιάδης
Ν. Ι. Παπᾶς
Ν. Δάλλας
Ν. Πέτρου.
Ν. Ζοάβος
Ν. Ἀντωνιάδης
Ξ. Λάτρης Ἀρχιτέκτων
Πέτρ. Ταβάκης
Π. Καλογερόπουλος
Πέτρ. Μισιριάδης
Π. Δ. Ἀλεξάνδρου
Π. Ι. Λήμνιος
Πέτρ. Γεωργιάδης
Πέτρ. Ρώσσης
Πανταζῆς Ν. Παυλίδης
Παῦλος Σκοῦλος
Π. Ξανθόπουλος
Παναγ. Δ. Καστρίτσος
Παναγ. Πανταλέων
Πανανὸς Ψαρογένης
Περικλῆς. Ζηραχάνης
Παντελῆς Ἰορδάνου
Παῦλος Παλαιολόγος
Θαναγ. Ἀλφιέρης
Π. Γιωβανὼφ
Παναγ. Ψαλτάκης
Πέτρος Τάσης
Πέτρος Κοροβίλης
Περικλ. Α. Δαμιανὸς
Ράκαλος
Σωκρ. Γιαννόπουλος (*) 6
Στέφ. Πολυζωΐδης
Σπυρίδ. Σωτηρόπουλος
Στασὸς Στεφανόπουλος
Σταμ. Ποτούδης
Σωκρ. Πετεινάτος
Σοφοκλ. Σανταμούρης
Στυλ. Γ. Κοντολέων
Χ. Σάβ. Τερεζόπουλος

(*) Ὁ Μέντωρ συγχαίρει τῷ κυρίῳ Σωκράτει Γιαννοπούλῳ δι' ἣν ἀπὸ νεαρᾶς εἰσέτι ἡλικίας του δεικνύει κλίσιν εἰς τὸ ν' ἀπομιμηθῇ τοὺς φιλογενεῖς Ζωσιμάδας.

Τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλλ. Λυκείου οἱ κύριοι.

Ἀρτέμιος Χρηστίδης
Ἀθαν. Δ. Ἀρναούτογλου
Ἀχιλ. Δ. Οἰκονομίδης
Ἀθαν. Ἰωάν. Κοντζόγλου
Ἀλέξ. Δ. Κατακουζηνὸς
Γεώρ. Δ. Παπουτσάνης
Γεώρ. Σταυρινοῦ Σαβράμης
Γεώρ. Ι. Ἀφθονίδης
Γεώρ. Μαντζαβῖνος
Δημ. Χ. Νικολάου
Εὐσάθιος Α. Δελιγιανόπουλος
Θρασύβ. Γ. Ἀρχοντόπουλος
Ἰωάν. Δ. Μωϊσίδης
Ἰωάν. Σπυρίδωνος
Ἰορδ. Ἰωάν. Θεοχάρης
Ἰωάν. Κ. Γεωργιάδης
Ἰωάν. Γ. Μαυρομμάτης
Κοσμᾶς Π. Κατσοΐτης
Κωνσ. Δ. Βασιλειάδης
Κωνσ. Ἀλεξ. Λυτζερόπουλος
Κωνσ. Θ. Βαλαβάνης
Κωνσ. Γ. Π. Δημητρίου
Κωνσ. Ν. Ἰορδανίδης
Κωστῆς Λούβαρης
Λάζαρος Προδρόμου
Μιχαὴλ Δ. Σέρεσλης 2
Μιχαὴλ Δ. Ζαφειρόπουλος
Ματθαῖος Πέτρου
Νικ. Δ. Δασκαλόπουλος
Νικ. Ἀνδρ. Ἀρναούτογλου
Ξενοφ. Ἀνδρ. Ἀναστασιάδης
Ποθ. Προδρόμου Ἀπαρτίδης
Παναγ. Ἐμμ. Κεφαχείλης
Παντελεήμων Ἰωσὴφ
Παῦλος Παυλίδης
Σπυρίδων Ι. Φύρου
Σταῦρος Ι. Ζερμπίνης
Στυλιανὸς Ἴσαρης
Χ. Κυρ. Χ. Μ. Τζιγιδέμογλου
Στεφ. Καρλόγλους
Στυλ. Χρουστάκης
Σπυρ. Χρ. Βασιλείου
Σπύρ. Τσίκουλης
Σταῦρ. Βερεκέτης
Τέρπανδρος Ι. Τσαουσέλης
Φωκ. Γιαγτζόγλους
Φίλιπ. Νομικὸς
Φίλιπ. Ἰωσὴφ Νηματᾶς
Χρῆστ. Ἀργυρόπουλος
Χριστόφας Κουλμάσης
Χρῆστ. Κομβοτέας
Χαράλαμ. Μιχαηλίδης
Χρῆστ. Μ. Πετρόπουλος
Χρυσόστομος Τριφύλλης

—

ΕΝ ΑΙΔΙΝΙΩι—οἱ ἔντ. κύριοι,
Ν. Ι Ροδοκανάκης
Εμ. Καλονάρης
Μιχ. Παππᾶ Κωνσταντίνου
Χ. Αντ. Δορμούσογλους
Γεώρ. Κ. Παππᾶ
Γρηγόριος Μαλλιαρὸς
Κωνσταντῖνος Βλίσσης ἰατρὸς
Θεόδωρος Σαμαρᾶς
Ἰωάννης Γ. Λεωνίδης
Γ. Ματᾶς.
ΕΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑι,
Ὁ Πανιερ. Ἅγ. Φιλαδελφείας κ. Διονύσιος
Ὁ Πανοσ. κ Καλλίνικος Ἱεροδ.τοῦ Ἁγ. Φιλαδελφείας
Ὁ Πανοσ. κ. Παχώμιος Ἰωακειμίδης ἱερεὺς
Ἡ Ἑλλ σχολὴ Φιλαδελφείας
Ἡ κ. Ἀθηνᾶ Φιλιπάγγου διδ.
οἱ ἔντ. κύριοι.
Ἡρακλῆς Παύλου
Γρ. Γ. Καβάλογλους ἑλληνοδ
Γεώργιος Σαραντίδης
Χ. Στ. Χ. Ἐμμ. Τουρδόγλους
Μιχ. Κ. Κανάδη Κηρήκ
Γεώργ. Θ. Κυριακίδης
Γεώρ. Νικολοΐδης
Σταῦρος Λασκαρίδης.
Κυριάκος Δ. Καρκόργλους
Παντολέων Κ. Κυρέζογλους
ΕΝ ΒΡΥΟΥΛΛΟΙΣ.
Τὸ Ἀναγνωστήρ. Ἀναξαγόρας
Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Διονύσιος
οἱ ἔντ. κύριοι.
Νικόλαος Πετρίδης
Χ. Ἀργυρὸς Χ. Σταυρῆς
Ι. Μάλλιος
Κρονδερόπουλος Ἰατρὸς
Παναγῆς Τσουλάτης Ἰατρὸς
Δημ. Χ. Νικολαΐδης Ψάλτης ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῆς Παναγίας
Δημ. Ἰωαννίδ. Νησιακὸς διδάσκαλος Βρυούλλων
Ἀντώνιος Χριστοφῆς
Ἰωάν. Πλουμᾶς Χῖος
Μιχαὴλ Ἀντ. ἐξ Ἰβρί-χισαρ
Κυριακὸς Βαλίδης
Μιχ. Δημητρίου
Κ. Σ. Κωνσταντινίδης
Μ. Γ. Τζάννου
Κων. Παπάτσης
Ι. Χ. Ἰακώβου
Γ. Εὐθ. Βεϊνίδης
ΕΝ ΣΟΚΙΟΙΣ.
Ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Φωνέτης
ΕΝ ΑΞΑΡΙΩι.
Ὁ κ. Ἐμ. Θ. Παπαδάκης 25
ΕΝ ΚΑΣΑΜΠΑι.
Ὁ κ. Θεολόγος Μπουλάνης
ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑι.
Ὁ Πανιερώτατ. Ἅγιος Ρύμνης κ. Πανάρετος
Ὁ Πανοσ. Σύγγελος κ. Πανάρετος.
οἱ κύριοι.
Δημ. Κωνσ. φαρμακοποιὸς
Δημήτριος Κούτζης
Δημήτριος Πιττάκης
Κωνσ. Παρασκευᾶς ἰατρὸς
Ι. Χ. Δαπόντης 7
ΕΝ ΤΖΟΜΠΑΝΙΣΙΑι.
οἱ κύριοι.
Βασίλειος Χρηστίδης
Γεώργιος Ρουμελιώτης
Γ. Βλασιάδης διδάσκαλος
Προκόπιος Καρογλανιώτης
Π. Δασκαλόπουλος
Βασίλ. Α. Σωτηρόπουλος
ΕΝ ΜΕΛΕΜΕΝΗι.
Ὁ Παν. Χ. Παππᾶ Χρύσανθος
οἱ κύριοι.
Σταμ. Βρεττὸς διδάσκαλος
Μιχαὴλ Ν. Τζολάογλου
Σάββας Ἠλιάδης
Χ. Ἀντώνιος Παπαλοΐζου
Δημήτριος Ὑψηλάντης
Ἰωάν. Κολοβὸς Βακιρτζῆς
Ἀντώνιος Κρασᾶς
ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ
Ὁ κ. Γρ. Χ. Αναστασιάδης.
ΕΝ ΚΙΡΚΑΓΑΤΣΙΩι.
οἱ κύριοι
Δ. παρ. Ἱεροδιάκονος
Κωστῆς Γεωργίου.
Εὐστάθιος Ἰωαννίδης ἰατρὸς
Ἀλέξ. Μαδουρόπουλος ἰατρός.
Παππᾶ Γιαννακὸς Σακελλάριος
Παππᾶ Χρῆστος Ηπειρώτης.
Ἀλέκος Ἰωαννίδης.
Ἰωάννης Δημόπουλος.
Χατζ. Μουράτης Κωνσταντίνου.
Σάββας Α. Λεονταρίδης.
Ἀριστοτέλ. Π. φραγκοράπτης.
Κ. Ἐμμανουὴλ κατηρτζῆς.
Ἀθανάσιος Ἀλληλοδιδάκτης.
Νικόλ. Ἑλληνοδ. Ἠπειρώτης.
ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ.
Τὸ Ἀναγνωστ. καὶ Κυδωνίαι»
Ὁ Αἰδ. κ. Αθανάσιος ἱερεὺς
Ὁ αἰδ. κ. Γρηγόριος ἱερεὺς
οἱ ἔντ. κύριοι.
Π. Αθανασιάδης
Π. Ιωαννίδης
Κ. Δ. Αποστολίδης 7
Γ. Χ. Αγγελίδης
Α. Σάλτας
Δ. Π. Σάλτας
Α. Δημητρακέλης
Α. Τζιτζίτης
Δ. Αποστολάκης
Ι. Λαγιδεὺς
Ι. Κέκκος
Ν. Χρίτων
Ι. Ανδρονίκου
Α. Κυρλῆς
Α. Βαξεβανέλης
Γ. Πλέλης
Ν. Κοτρώνης
Μ. Βουρνάζος
Π. Μαντζούνης
Δ Γιαννῆς
Ν. Γονατᾶς
Α. Καρτζακλῆς
Ε. Οἰκονομέλης
Μ. Νεροφίδας
Ε Ταμπαλῆς
Ε. Κολοιόπουλος
Κ. Χ. Δημητρίου
Ν. Βογιατζόγλου
Α. Χρυσομηλᾶς
Δ. Καμπούρης
Ν. Σανίκου
Α. Μανταμαδιώτης
Ι. Κῶος
ΕΝ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΙ Σ.
Ὁ Θεοφιλ. Ἅγιος Μοσχονησίων κ. Κύριλλος
Ὁ τῆς Α. Θ. Ἱεροδιάκονος
ΕΝ ΠΕΡΓΑΜΩ —οἱ κύριοι
Παναγιώτης Τζάννου
Π. Θ. Οἰκονομίδης
Εκτωρ Δ. Ἀμηρᾶς
Ν, Ι. Ράλλης ἰατρὸς
Γ. Ι. Ράλλης
Ι. Κυριακίδης
Φίλιππος Γ. Μάλλιος
ΕΝ ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΩι — οἱ κύριοι
Παναγ. Μανολέλης
Γεώργιος Λ. Ἀμηρᾶς
Ἀριστοτέλης Ἀθανασιάδης
Παναγ. Π. Χ. Γιανάκης
ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ.
Ὁ Σύλλογος «ὁ Ξενοφῶν»
Ὁ κ. Θ. Τριανταφυλλίδης
Ὁ κ. Α. Σπαθάρος Ἰατρός
ΕΝ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ.—οἱ κύριοι
Ἀδελ. Κ. Κωνσταντινίδαι
Κωνστ. Χ. Πισάνης
Μ. Μαρούλης Ἰατρὸς
Β. Ἀργυρόπουλος
Χαραλ. Ταυρόπουλος
Περ. Τριανταφυλλίδης
Εὐθυμ. Στεφανίδης
Μιλτ. Παπαδόπουλος
Πολυχρόνιος Εὐκαρπίδης
Ἠλίας Παπαδόπουλος
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.
Ὁ Σεβ. Μητροπ. Ἅγ. Δέρκων κ. Νεόφυτος
Ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Δαοδικείας κ. Παρθένιος
Ὁ Θεοφ. Ἅγ. Κλαυδιουπόλεως κ. Κλήμης
οἱ ἔντ. κύριοι
Κωνσταντ. Β. Φουρτουνιάδης
Γρηγόριος Β. Φουρτουνιάδης
Θ. Α. Κοσούδης
Ἀλεξ. Στ. Ράλλης
Ἀθαν. Ἀλεξανδρίδης
Κωνστ. Πανώριος
Θρασύβουλος Γιάνναρος
Ἀντώνιος Κ. Ἀράπογλου
Βασίλειος Δ. Φρυδᾶς
Γ. Ε. Κουρκουρῆς
Ἰωάννης Σφναΐος
Ἰωάννης Η. Τρανός
Γεωργ. Λαγουμίδης
Εὐστράτιος Ψαρᾶς
Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης
Ἰωάννης Βίρναλης
Ἀντώνιος Βωλάνης
Δημήτριος Δράκος
Θεοχάρης Δερβένης
Δ. Α. Κιουπετζόγλους
Γεωργ. Γιαμαλίδης
Ἀθανάσιος Π. Κανάκης
Κωνστ. Ι. Γεώργαλος
Α. Ταστσόγλους
Ζαχαρίας Ἀλεξανδρίδης
Δημήτριος Ἠλιάδης
Τιμολέων Γ. Πάππης
Ἀντώνιος Γ. Πάππης
Ἀδελφοὶ Δεπάστα.
Ἰωάννης Ἐμμανουηλίδης
Λάζαρος Μαντσαβῖνος
Κ Εὐαγγελινόπουλος
Κ. Ἀθανασιάδης
Π. Λ. Ἰωαννίδης
Κ. Παπαδόπουλος
Χρ. Μπαχτζεβάνογλου
Γ. Εὐτυχίδης
Χ. Κωστῆς
Ἀριστείδης Παπαδόπουλος
Ἀναστάσιος
Ὅμηρος
Β. Σωτηριάδης
Κ. Ρηγόπουλος
Λεωνίδας Καραγιαννίδης
Περικλῆς Μαυρογορδάτος
Νικόλαος Μαυρογορδάτος

Πέτρος Θωμᾶ
Γρηγόριος Ῥόδης
Ἀρίσταρχος Β. Βαλλιάνος
Θεμιστοκλῆς Δ. Γαϊτανάκης
Ἰάκωβος Ἰωαννίδης
Ν. Στυλιανίδης
Ε. Νικολαΐδου
Ι. Κ. Μαράκης
Νικόλαος Οἰκονομίδης

ΕΝ ΙΒΡΑΙΛΑΙ.

Ὁ κ. Κ. Δημητριάδης 2

ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗι.

Ἡ Ἐφημερὶς «Κλειώ»
Ἡ Ἐφημερὶς «Ἡμέρα»

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι.

Ἡ Α. Υ. Πριγκιπ. Κ. Ἑλένη Γκίκα (Δόρα Δ' Ἴστρια)

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ.

Ὁ κ. Ἰωσὴφ Ναχαμούλης 3

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἡ Ἐφ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς»
Ἡ Ἐφημερὶς «Φῶς»
Ὁ κ. Α. Δ. Οἰκονόμος
Ὁ κ. Δ. Σ. Μηλίδης

ΕΝ ΓΥΘΕΙΩι οἱ κύριοι

Ν. Θ. Ἐξαρχάκος
Δ. Φουρίδης
Β. Μπουκλάκος

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑι.

Ὁ Θεοφ. Ἅγιος Ξανθλεως κ. Ἰγνάτιος

ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ.

Ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. Κύριλλος
Ἡ Διευθύντρια τοῦ ἐν Ἱεροσ. Ἑλλ. Παρθ. κ. Καλιρρόη Π. Νικολαΐδου
Ὁ κ. Φώτιος φασμακοποιός

ΕΝ ΚΥΠΡΩι.

Ἐκ Λευκωσίας.

Ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου κ. Σωφρόνιος
Ὁ πανοσ. κ. Μακάριος Ἀνδρεάδης Ἔξαρχος τῆς Ἀρχιεπ.
Ὁ πανοσ. κ. Μελ. Ἀρχιμανδρίτης Κυρηνίας
Ὁ πανοσ. κ. Μελ. Μοδενὸς Ἱεροδ. τῆς Μητροπόλεως
Ὁ Αἰδ. κ. Πέτρος Ἱερεὺς Οἰκονόμος τῆς Φανερωμένης
Ὁ πανοσ. κ. Χριστ. Ἱερομ. Μόρφου—Ἡ Ἑλλ. Σχολή, οἱ ἔντ. κύριοι.
Φ. Γεωργίου Γραμ. τῆς Α. Μ.
Γεώρ. Καλβαρης Σχολάρχης
Ν. Δημόπουλος
Γ. Μ. Παιδονόμος
Γιάγκος Λοβαρίδης

Ἐκ Σκάλας καὶ Λάρνακος

Ὁ πανοσ. κ. Μακάριος Ἱεροκ.
Ι. Περίδης —Θ. Κωνσταντινίδης
Βασ. Μιχαηλίδης

Ἐκ Λεμησσοῦ

Ὁ κ. Σωκράτης Φραγκούδης

ΕΝ ΣΑΜΩι.

Ἐκ Αἰμένος Βαθέος οἱ ἐντ. κύριοι

Στέφανος Φωτιάδης διευθυντὴς τοῦ Ἡγ. γραφείου
Γεώργιος Χριστόπουλος 2
Ἀριστοτέλης Σταματιάδης
Κωνσταντῖνος Σταυρινίδης
Γεώργιος Ἐλευθεριάδης
Κωνσταντῖνος Ζωγράφος
Εὐστάθιος Καρατζᾶ
Στυλιανίδης — Μ. Τσερέπης
Ε. Πύργιος προέδ. τῶν ἐφετῶν
Χ. Κουκουλίδης Δικαστὴς
Δ. Νικολσρείζης
Α. Κ. Γεωργιάδης.
Γρ. Ι. Πρωτόπαπα
Ν. Βουργάνας—Ν. Νικολαΐδης

Ἐκ Παγώνδα.

Ἀλκιβιάδης Ἀγγελόγλους

Ἐκ Ν. Καρλοβασίου

Ὁ ἔντ. κ. Ἰάκωβος Γ. Σακελαρίδης 11
Ὁ ἔντ. κ. Π. Χατζῆ

ΕΝ ΣΥΜΗι.

Ὁ Πανοσ. Κ. Σεραφείμ Παναγιωτίδης Πάτμιος Ἱερομ.

Οἱ ἔντ. κύριοι.

Ἰωάννης Γ. Κλαδᾶς
Γεώργ. Εμμ. Ἀντωνιάδης
Μ. Γρηγορόπουλος διδάσκαλος
Νικόλαος Φ. Μαστορῆς
Κ. Σουλιώτης δευτερεύων διδ τῆς Ἑλλ. Σχολῆς
Ἀλέξανδρος Μιλιοράτης.
Μερκούριος Σαλαχούρης
Δημήτριος Πασχάλης
Ν. Μπόνος—Ι. Ἀποστολίδης

ΕΝ ΛΕΣΒΩι.

Ἐκ Μιτυλήνης.

Ὁ Μακ. πρώην Ἀλεξανδρείας κ. Καλλίνικος
Ὁ Πανοσ. κ. Γρηγόριος Πρω-
Ὁ Πανοσ. κ. Γεδεὼν ἱερομόν.
Ὁ Πανοσ. κ. Ἰγνάτιος ἱερομ.
Ὁ Αἰδεσ. κ. Βασίλειος ἱερεὺς
Ὁ Γυμν. τοῦ ἐν Μιτυλ. Γυμνασίου κ. Χ. Λαΐλιος
Ὁ Καθ. τῶν Ἑλλ. γρσμ. καὶ τῆς Ἱστ. κ. Δ. Βερναρδάκης
Ὁ Διευθ. τοῦ ἐν Μιτυλ. Παρθεναγ. Κ. Γ. Ἀριστείδης
Ὁ Καθ. τῆς Γαλ. κ. Μ. Βότσης
Ὁ κ. Γ. Ἀρχοντόπουλος διδ αἱ ἔντ. κυρίαι.
Παλογοῦ παρασκ. διδάσκαλος
Ἀθηνᾶ Σταυράκη
Σωτηρία Κωμανοπούλου
Εὐανθία Παύλου
Ἑλένη Εὐαγγελίου

Οἱ ἔντ. κύριοι.

Θεμιστοκλῆς Μαρίνου·
Γεώργιος Κανδήλης
Γαβριὴλ Β. Δομένικος
Νικόλαος Διαμαντῆ
Δουκάκης Ἀποστόλου
Μιχαὴλ Χριστόφου 2
Νικόλαος Μουτάφης 2
Παναγ. Γ. Σαράντου 3
Εὐστράτιος Βομβα 2
Γεώγιος Ἰωαννίδης
Θεοφάνης Πέτρου
Δημήτριος Κομνηνοῦ
Γ. Νάκας
Π. Ζιρβίνης
Ἀνταλῆς
Ἀναγνώστης Χ. Ἀναγνώστου
Βασίλειος Δουκάκη
Γιοὶ Π. Γρημάνη
Βασίλειος Π. Μάνδρας

Ἐκ Μόριας.

Ὁ κ. Π. Σμου

Ἐκ Κλειτοῦς.

Ὁ Αἰδ. κ. Ἰωάννης ἱερεὺς
Ὁ κ Γ. Παντελίδης

Ἐκ Χάλικος.

Ὁ Αἰδ. κ. Κωνστ. ἱερεὺς

Ἐκ Θερμῆς.

Ὁ Αἰδ Οἰκονόμος κ. Ἰωάννης

Ἐξ Ἱππείου.

Ὁ Πανοσ. κ. Σωφρόνιος ἱερομ

Ἐκ Παπάδου Γέρας

Ὁ κ. Γ. Εὐστ. Σίμου

Ἐκ Βρισᾶς.

Ὁ κ. Ι. Γιατρέλης

Ἐκ Μανδαμάδου.

Ὁ κ. Εὐστ. Ι. Φωτιάδης
Ὁ κ. Ν Ξανθίδης

Ἐκ Κάπης.

Ἡ Σχολή.

Ἐξ Ἀχερώνης.

Ὁπανιερ. Μητρ. Ἅγιος Μηθύμνης κ' Ἀγαθάγγελος
Ὁ Αἰδεσ κ. Γρηγόριος Ἱερεὺς

Ἐκ Γελοίων.

Ὁ κ. Στυλ. Ἀποστόλ. διδ.

Ἐξ Συκαμηνέας.

Ὁ κ. Εὐστρ. Ἐλευθεριάδης

Ἐκ Μολύβου.

οἱ ἔντ. κύριοι.

Ι. Κράλης — Ι. Νικολάου
Αντώνιος Σέρεσλης
Κωνστ. Σάββας-Μ. Σ.Σέρεσλη

Ἐκ Στίψεως.

Ὁ κ. Δ. Ν Τζακμάκας διδ

Ἐκ Βατούσης.

Ὁ κ. Ἰακωβος Ἐρέτ. Ἑλλ.
Ὁ κ. Γιάνκος Κορυβλήνης

Ἐκ Τελωνείων.

Ὁ πανοσ. κ. Ἰγνάτιος ἱερεὺς

Ἐξ Ἐρεσσοῦ.

Ὁ κ. Α. Πασαδέλης
Ὁ κ. Ἀγιλ. Π. Ι. Κούκου

Ἐξ Ἄγρας.

Ὁ Αἰδ. κ. Νικόλαος ἱερεὺς

Ἐκ Πολιχνήτου

Ὁ κ. Στέφανος ἱεροδιάκονος

Ἐξ Ἁγ. Παρασκευῆς.

Ὁ κ. Π. Γάκινθος ἑλληνοδ.

Ἐκ Πλωμαρίου.

Ὁ κ. Π. Πιτζιλαδῆς.
Ὁ κ. Ι. Καπώνης
Ὁ κ. Π. Βονάτσος
Ὁ κ. Βαρβιάννης
Ὁ κ. Π. Τροιζῆς
Ὁ κ. Εὐαγ. Π. Βασιλείου
Ὁ κ. Εὐστάθιος
Ὁ κ. Π. Μαλῆς
Ὁ κ. Ἀντ. Ζηλούμης
Ὁ κ. Δ. Ι. Βάβουρας

ΕΝ ΑΘΗΝΩι.

Ὁ Πανιερ. Ἅγ. Δημ. κ. Ἰωακείμ
Ὁ ἐντ. κ. Στ. Βουλγαρίτσας

ΕΝ ΒΩΛΩι.

Ὁ Πανιερ. Ἅγ. Δημητριάδος κ. Γρηγόριος

Οἱ ἔντ. κύριοι

Νικόλαος Γ. Παππᾶς
Παναγ. Ν. Γεωργουσόπουλος
Ν. Κ. Νικολοΐδης ὑπάλ. τοῦ τηλεγρ. σταθμοῦ
Πλαγιώτης Πατάκης
Τιμολέων Πατάκης
Ἠλίας Μαμουτζῆς
César Jullien
Ἑλληνοδιδ. Σακελλαριάδης
Ν. Δαγγλῆς Διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου «Βυζάντιον»

ΕΝ ΚΑΛΑΜΠΟΚΕΙ.

Οἱ ἔντ. κύριοι.

Π. Τζαννέτος Ἕλλην ὑποπροξ.
Αδελ. Παντερμαλῆ
Ἰωακείμ Ἰωαννίδης
Β. Δηλώτης
Ἰωακείμ Δ. Σκαρλατίδης